

Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

Kansikuvan paikka

Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

METSÄHALLITUS

Översättning: XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
Kansikuva: XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX

© Metsähallitus 2008

ISSN 1796-2943
ISBN 952-446- (nidottu)
ISBN 952-446- (pdf)

Painosmäärä
Painaja, Painajan kotipaikka, painovuosi

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2009
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000, valtion luonnonsuojelualue, yksityisiä luonnonsuojelualueita		
ALUEEN NIMI	Meikon suojelualueet		
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI	Meikon – Lappträskin Natura 2000 –alue (FI0100021)		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄT	Metsähallitus, Kirkkonummen kunta, Uudenmaan ympäristökeskus		
JULKAISUN NIMI	Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	Meikon suojelualueiden kokonaisuus muodostuu pääasiassa Kirkkonummen ja Siuntion rajalla sijaitse- vasta Meikon – Lappträskin Natura 2000 – alueesta (1949 ha). Suojelualueiden kokonaisuuteen sisältyy valtion omistama Meikon luonnonsuojelualue (965 ha), Kirkkonummen kunnan omistamat suojelualueet (358 ha), yksityisten omistamat suojelualueet (140 ha) ja noin 295 hehtaaria sellaista Natura-alueita, jonka toteuttaminen on kesken. Natura-alueen toteuttamisen myötä suojellut alueet tulevat osaksi Mei- kon suojelualueiden kokonaisuutta. Meikon alue on säilyttänyt poikkeuksellisen hyvin erämaisen luonteensa; suot, lammet ja järvet ovat hyvin luonnontilaisia. Volsin tammikeskus, valtakunnallisesti arvokkaat lehdot ja Saaristo-Suomen kei- dassuot sekä monipuolinen metsälinnusto ja poikkeuksellisen edustava kääpälajisto tekevät alueesta luonnonarvoiltaan merkittävän suojelukohteen. Alueella sijaitsee myös Porkkalan vuokrakauden aikaisia linnoituslaitteita. Lisäksi alueella on suuri merkitys Kirkkonummen keskustaajaman suosittuna lähivir- kistysalueena ja osana pääkaupunkiseudun viherkehää. Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma on toteutukseltaan kahden tasoinen. Yksityiskohtai- sempi suunnitelma laadittiin Meikonsalo –nimiselle alueelle, jolla tarkoitetaan valtion omistamaa Mei- kon luonnonsuojelualuetta ja Kirkkonummen kunnan omistamia suojelualueita. Metsähallitus ja Kirk- konummen kunta sitoutuvat noudattamaan laadittua hoito- ja käyttösuunnitelmaa Meikonsalon alueella. Natura-alueen yksityisten maanomistajien maiden osalta suunnitelma on suositusluonteinen. Meikon suojelualueiden kokonaisuutta hoidetaan ja sen käyttöä pyritään ohjaamaan siten, että seuraavat keskeiset tavoitteet toteutuvat: • Luonnonarvot säilyvät ja luonnontilaisuus lisääntyy • Jalopuumetsiä ja pähkinälehtiä hoidetaan monimuotoisuuden lisäämiseksi • Käytöstä huolimatta mahdollisimman laajoja rauhallisia osia säilyy tulevaisuuteen • Suojelu ja käyttö järjestetään siten, ettei se heikennä Meiko-järven käyttöä raakavesilähteenä • Jokamiesretkeilyä edistetään hallitusti siihen sopivilla alueilla Meikonsalossa • Yksityisten omistamille suojelualueille ei pääsääntöisesti ohjata kävijöitä • Meikonsalo muodostaa rakenteidensa ja opastuksen puolesta yhtenäisen kokonaisuuden • Palveluvarustuksessa otetaan huomioon suunnitteilla olevien seudullisten reittien yhteystarpeet • Meikonsalon sotahistoriallisten kohteiden säilyminen pyritään turvaamaan • Yksityisten omistamien suojelualueiden hoidosta ja käytöstä vastaavat maanomistaja ja Uu- denmaan ympäristökeskus yhteistyössä hoito- ja käyttösuunnitelman suositusten pohjalta Meikonsalo on jaettu syrjä-, virkistys- ja kulttuurivyyhykkeeseen. Meikonsalooa kehitetään osana pää- kaupunkiseudun viherkehää. Palveluvarustusta täydennetään: Vaiposta tehdään polku Korsolammen kautta Nydalsvikenille, Meiko-järven rannoilla kulkeva reitti täydennetään ympyrälennikiksi, Korsolam- men rannalle tehdään telttailualue ja Meiko-järvelle tulipaikkoja. Lisäksi tehdään reitti hiihtolatua, pol- kupyöräilyä ja ratsastusta varten. Ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt tehdään hoito- ja käyttösuunnitel- man kanssa samanaikaisesti laaditun Meikonsalon toimenpidesuunnitelman (Lahtinen 2008) mukaisesti. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuskustannukset ovat noin 356 000 euroa ja vuotuiset käyttökustan- nukset noin 10 000 euroa. Suunnitelman arvioidaan parantavan Meikon suojelualueiden luonnonarvoja.		
AVAINSANAT	Meikon suojelualueet, Meikon – Lappträskin Natura 2000 –alue, Meikonsalo		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat kirjoittaneet Heli Saloniemi		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 000		
ISSN	1796-2943	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)	952- 952-
SIVUMÄÄRÄ	00 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	2009
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	
TYP AV SKYDD SOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM			
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000- OMRÅDETS NAMN OCH KOD			
REGIONENHET			
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION			
SAMAMNDRAG			
NYCKELORD			
ANDRA UPPGIFTER	Skötsel- och användningsplanen har skrivits av		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 000		
ISSN	1796-2943	ISBN (HÄFTAD) ISBN (PDF)	952- 952-
SIDANTAL	00 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Esipuhe

Meikon – Lappträskin Natura 2000 –alueelle on valmistunut hoito- ja käyttösuunnitelma. Euroopan Unionin luontodirektiivi edellyttää, että Natura-alueelle tehdään tarvittaessa hoito- ja käyttösuunnitelma. Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan Natura 2000 –verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelmassa määriteltiin hoidon ja käytön suunnittelun tarve ja tärkeysjärjestys eri Natura-alueille. Meikon – Lappträskin alue luokiteltiin suunnittelun kiireisimpään luokkaan, koska kyseessä on suuri ja yhtenäinen poikkeuksellisen luonnontilaisena säilynyt alue, jolle kohdistuu kuitenkin runsaasti monenlaista virkistyskäyttöä.

Yhtenäisen suunnitelman teko on ollut haastava tehtävä, koska Meikon – Lappträskin Natura -alue sisältää erityyppisten suojelualueiden kirjon. Alueeseen kuuluu valtion omistaman Meikon luonnonsuojelualueen ja Kirkkonummen kunnan omistamien suojelualueiden lisäksi joukko yksityisten maanomistajien omistamia suojelualueita. Paitsi että alueiden isäntä on eri, näiden alueiden perustamisvaiheessa laaditut rauhoitussäännökset poikkeavat lisäksi toisistaan. Näiden toisistaan poikkeavien suojelualueiden lisäksi tilannetta mutkistaa sekin, että osa Natura –alueesta on vielä suojelemattomana yksityismaana odottamassa rauhoituspäätöksiään.

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta vastasi projektiryhmä, johon kuuluivat eri tahojen niminä seuraavat jäsenet: Merja Puomies, Jan Gädda (sijaisena Risto Rossi) ja Hans-Eric Sjöblom Kirkkonummen kunnasta, Jani Seppälä Uudenmaan ympäristökeskuksesta sekä Heli Saloniemi, Hannu Ormio, Antti Raita, Ari Lahtinen, Timo Halme ja Mikko Toivola Metsähallituksesta. Lisäksi projektikokouksiin osallistui Patrik Skult Siuntion kunnasta.

Projektiryhmä piti kahdeksan kokousta ja teki alueelle kaksi tutustumisretkeä. Työ tehtiin osallistamalla laajasti alueen asukkaita ja sidosryhmiä. Yleisötilaisuuksissa ja sidosryhmäkohtaisissa osallistamistilaisuuksissa oli runsas osanotto, ja mielipiteitä ja ehdotuksia esitettiin vilkkaasti. Myös puhelimitse ja postitse tuli paljon kannanottoja. Eniten puhuttivat metsästysasiat – sekä puolesta että vastaan. Osallistamisen yhteydessä nousi selkeästi eri käyttäjäryhmien yhteiseksi toiveeksi alueen erämaisyyden ja luonnonrauhan säilyttäminen. Alueelle ei toivottu runsaita kävijäjämiä eikä juurikaan lisää retkeilyrakenteita. Myös Siuntion puolen Natura –alueen yksityismaanomistajat toivoivat, ettei heidän mailleen tehdä sellaista suunnitelmaa, joka ohjaisi tai houkuttelisi sinne kävijöitä. Valtion omistaman Meikon luonnonsuojelualueen metsästysasioiden selkiennyttämiseksi Uudenmaan riistanhoitopiiri kutsui koolle hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisprosessista erillään toimineen työryhmän, jossa olivat mukana riistanhoitopiirin, Metsähallituksen ja paikallisten metsästäjien edustajat.

Alueen asukkaiden ja sidosryhmien toivomusten mukaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen tavoitteena on ollut turvata alueen luonnonrauhan ja luonnonarvojen säilyminen monipuolisista virkistyskäyttömahdollisuuksista huolimatta. Samalla halutaan ohjata Natura- alueen virkistyskäyttöä niin, ettei se suuntaudu yksityisten maanomistajien suojelluille tai vielä suojelemattomille alueille. Koska hoito- ja käyttösuunnitelma kuitenkin tulee laatia koko Natura-alueen kattavaksi, hoito- ja käyttösuunnitelmaa laatinut projektiryhmä päätyi esittämään suunnitelman, joka on toteutukseltaan kahden tasoinen.

Yksityiskohtaisempi suunnitelma laadittiin Meikonsalo –nimiselle alueelle, jolla tarkoitetaan valtion omistamaa Meikon luonnonsuojelualueutta ja Kirkkonummen kunnan omistamia suojelualueita. Metsähallitus ja Kirkkonummen kunta sitoutuvat noudattamaan laadittua hoito- ja käyttösuun-

nitelmaa Meikonsalon alueella. Natura-alueen yksityisten maanomistajien osalta suunnitelmassa vain todetaan alueiden suojelutilanne ja kerrotaan niiden luontoarvoista, mutta suunnitelma ei sido suunnittelualueen maanomistajia, vaan on suositusluonteinen.

Yksityisten omistamat alueet on kuitenkin ehdotettu hoito- ja käyttösuunnitelmaan syrjävyöhykkeeksi, jonne ei pääsääntöisesti ohjata kävijöitä eikä rakenneta retkeilyrakenteita tai reittejä. Osa Siuntion puoleisesta yksityisten omistamasta alueesta (Lappträskin koillispuoli) on kuitenkin merkitty karttaan syrjävyöhykkeeksi B, jotta Uudenmaan maakuntakaavan mukainen seudullinen ulkoilureitti olisi tarvittaessa mahdollista perustaa. Syrjävyöhyke B mahdollistaa seudullisen reitin läpikulun, mutta se edellyttää reitin linjauksen hakemista maanomistajan kanssa.

Lisäksi projektiryhmä esittää, että suunnittelualueen retkeilyyn ja virkistykseen liittyvässä tiedotuksessa ja mahdollisessa markkinoinnissa, niin kartoissa kuin tekstissäkin, keskitytään esittelemään Meikonsalon aluetta. Tarkoitus on, että virkistyskäyttö keskittyy Meikonsaloon ja ohjautuu pois yksityisiltä luonnonsuojelualueilta.

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista varten Meikonsalon luontoarvot kartoitettiin mahdollisimman tarkkaan. Kartoitusten perusteella voitiin todeta, että Meikonsalon metsistä, vesistöistä ja soista on säilynyt harvinaisen suuri osa luonnontilaisena tai lähes luonnontilaisen kaltaisena. Meikonsalosta havaitun yllättävän monipuolisen lajiston perusteella aluetta voidaan pitää arvokkaana myös monien eliölajien suojelulle. Meikonsalo onkin poikkeuksellisen laaja ja luonnoltaan harvinaisen arvokas erämaisena säilynyt alue keskellä intensiivisen maankäyttöhistorian omaavaa läntistä Uuttamaata.

Sisällys

1 Johdanto	11
ALUEEN LUONTO JA TÄHÄNASTINEN KÄYTTÖ.....	15
2 Luonto, historia ja nykyinen käyttö	15
2.1 Yleiskuvaus	15
2.2 Geologia ja geomorfologia	18
2.3 Vesistöt	18
2.4 Natura 2000 -luontotyytit	21
2.5 Lajisto	24
2.5.1 Eläimet	24
2.5.2 Kasvit	25
2.5.3 Käävät	25
2.6 Historia	27
2.7 Nykyinen käyttö	29
2.7.1 Virkistyskäyttö.....	29
2.7.2 Talousveden otto.....	30
2.7.3 Kaavoitus	30
2.8 Aikaisempien suunnitelmien toteutuminen	30
2.9 Maankäyttöanalyysi.....	31
2.10 Yhteenveto tärkeimmistä arvoista suojelun ja käytön kannalta	32
HOITO JA KÄYTTÖ	34
3 Hoidon ja käytön tavoitteet	34
4 Vyöhykealuejako	35
4.1 Syrjävyöhyke.....	35
4.2 Virkistysvyöhyke.....	36
4.3 Kulttuurivyöhyke.....	37
4.4 Rajoitusvyöhyke	37
5 Luonto- ja kulttuuriarvot	39
5.1 Luonnon suojelu ja hoito	39
5.1.1 Nykytila	39
5.1.2 Tavoitteet ja toimenpiteet	41
5.1.3 Seuranta	43
5.2 Kulttuuriperinnön suojelu ja hoito.....	43
5.2.1 Nykytila	43
5.2.2 Tavoitteet	44
5.2.3 Toimenpiteet	44
5.2.4 Seuranta	44
6 Luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu	45
6.1 Retkeily ja muu luonnon virkistyskäyttö.....	45
6.1.1 Nykytila	45
6.1.2 Tavoitteet	45
6.1.3 Toimenpiteet	47
6.1.4 Seuranta	49
6.2 Opastusviestintä.....	50

6.2.1 Nykytila	50
6.2.2 Tavoitteet	50
6.2.3 Toimenpiteet	50
6.2.4 Seuranta	51
6.3 Matkailun yritystoiminta	51
6.4 Palvelurakenteiden huolto	51
7 Tutkimus	52
8 Muu käyttö.....	53
8.1 Marjastus ja sienestys	53
8.2 Kalastus	53
8.3 Metsästys	53
8.4 Malminetsintä, kaivostoiminta ja maa-ainesten otto	53
8.5 Puuston käyttö	54
8.6 Maastoliikenne ja muu liikkuminen	54
8.7 Muu käyttö.....	54
9 Toimenpidesuunnitelmat	54
10 Suunnittelualueen ulkopuolinen maankäyttö	55
HALLINTO JA TOTEUTUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	56
11 Käytön ohjaus, sopimukset, järjestyssääntö ja laajentaminen	56
12 Turvallisuus ja pelastustoiminta	57
13 Valvonta	57
14 Yhteistyö.....	58
15 Resurssit ja aikataulu.....	58
16 Suunnitelman vaikutusten arviointi	59
16.1 Ekologiset vaikutukset.....	59
16.2 Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset	60
16.3 Vaikutus Natura 2000 –luontotyyppisiin.....	60
16.4 Vaikutus Natura 2000 –lajeihin.....	60
Lähteet.....	62
Liitteet	65
Liite 1. Meikon suojelualueiden maankäyttöanalyysi	65
Liite 2: Toimenpidesuunnitelma vieraslajien ja hirvieläinten kantojen säätelyn ja alueen muun käytön sekä hoidon yhteensovittamisesta valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella*	66
Liite 3 (1/2). Meikonsalon ennallistettavat ja hoidettavat kuviot.	70
Liite 3 (2/2). Meikonsalon ennallistettavat ja hoidettavat kuviot.	71
Liite 4. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta annettujen lausuntojen tai palautteiden yhteenvedo sekä niiden perusteella tehdyt muutokset	72

1 Johdanto

Meikon suojelualueiden kokonaisuus muodostuu pääasiassa Kirkkonummen ja Siuntion rajalla sijaitsevasta **Meikon – Lappträskin Natura 2000 – alueesta** (1949 ha). Suojelualueiden kokonaisuuteen sisältyy valtion omistama **Meikon luonnonsuojelualue** (965 ha), Kirkkonummen kunnan omistamat suojelualueet (358 ha), yksityisten omistamat suojelualueet (140 ha) ja noin 295 hehtaaria sellaista Natura-alueita, jonka toteuttaminen on kesken (Kuva 1 ja 2). Natura-alueen toteuttamisen myötä suojellut alueet tulevat osaksi Meikon suojelualueiden kokonaisuutta.

Euroopan Unionin luontodirektiivi edellyttää, että Natura-alueelle tehdään tarvittaessa hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa määritellään tarkemmin alueiden suojelun ja käytön tavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan Natura 2000 –verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelmassa määriteltiin hoidon ja käytön suunnittelun tarve ja tärkeysjärjestys Natura-aluekohtaisesti. Tässä yleissuunnitelmassa Meikon – Lappträskin alue luokiteltiin suunnittelun kiireisimpään luokkaan, koska kyseessä on suuri ja yhtenäinen poikkeuksellisen luonnontilaisena säilynyt alue, jolle kohdistuu voimakas käyttöpaine (Ojala 2007).

Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelman alue käsittää Meikon – Lappträskin Natura 2000 –alueen (FI0100021, SCI) sekä siihen läheisesti liittyvät Kirkkonummen kunnan omistamat suojelualueet. Myös suojelualueiden ne osat, jotka eivät sisälly Naturaan, sisältyvät suunnitelmaan. Suunnittelualueen koko on 2003 ha ja sen raja-alue näkyy kuvista 1 ja 2. Tässä suunnitelmassa käytetyt pinta-alueet vastaavat tilannetta 28.5.2008.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa käytettävä nimitys **Meikonsalo** käsittää noin 1329 ha laajuisen alueen, johon sisältyy valtion omistama Meikon luonnonsuojelualue ja Kirkkonummen kunnan perustamat luonnonsuojelualueet (Kuva 1). Tämä erilaisista suojelualueista muodostuva kokonaisuus on mainittu Meikon luonnonsuojelualueen perustamisasetuksessa (1382/2006) nimellä **Meikon salomaa**, ruotsiksi Meiko vildmark.

Meikon – Lappträskin Natura –alue on metsäistä, rakentamatonta järviyläntä, jolla on kirkasvetisiä järviä ja lampia. Alueen erityispiirre on eräs Suomen itäisimmistä tammimetsien keskittymistä. Järvet ja lammet ovat luonnontilaisuutensa vuoksi arvokkaita. Myös kääpälajistoltaan alue on huomattavan arvokas. Alueella on bunkkereita ja muita sotahistoriallisia jäänteitä merkinä Porkkalan vuokra-ajalta 1944–1956.

Alue on hyvin suosittu paikallinen virkistysalue. Kävijöitä tulee myös Kirkkonummen kunnan ulkopuolelta. Käyttö keskittyy Meiko-järven ja Korsolammen rannoille. Meikon vettä käytetään Kirkkonummen kunnan raakavesilähteenä.

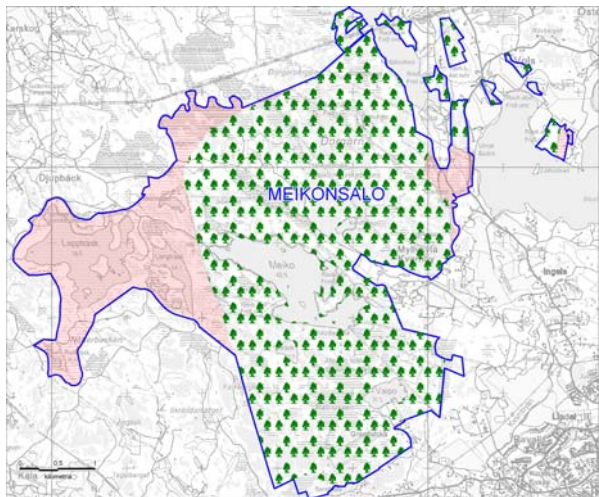
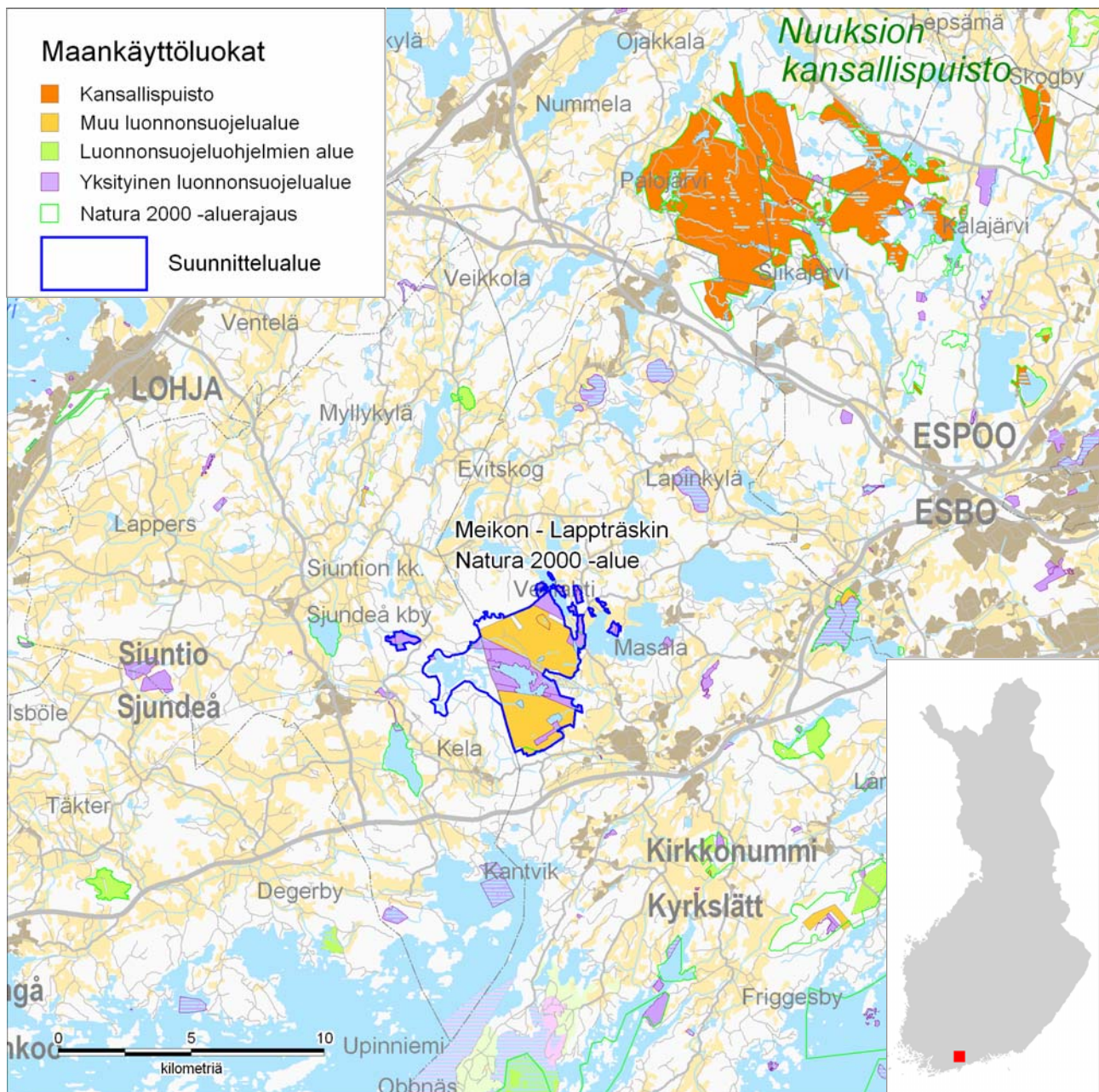
Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin Metsähallituksen, Kirkkonummen kunnan ja Uudenmaan ympäristökeskuksen yhteistyönä. Projektiryhmän vetäjänä toimi Heli Saloniemi Metsähallituksesta. Projektiryhmä kokoontui kahdeksan kertaa ja siinä olivat edustettuina Merja Puromies, Jan Gädda (sijaisena Risto Rossi) ja Hans-Eric Sjöblom Kirkkonummen kunnasta, Jani Seppälä Uudenmaan ympäristökeskuksesta sekä Hannu Ormio, Antti Raita, Ari Lahtinen, Timo Halme ja Mikko Toivola Metsähallituksesta. Lisäksi projektikokouksiin osallistui Patrik Skult Siuntion kunnasta.

Kirkkonummella järjestettiin 27.3.2007 yleisötilaisuus, jossa kartoitettiin paikallisten asukkaiden ja muiden sidosryhmien näkemyksiä Meikon suojelualueiden kehittämisestä. Tärkeimmille sidosryhmille järjestettiin lisäksi kolme sidosryhmäkohtaista osallistamistilaisuutta: 8.10.07 (ympäristönsuojelu-, luonnonsuojelu- ja luontoharrastusyhdistykset), 22.10.07 (retkeily-, suunnistus- ja ratsastusyhdistykset)

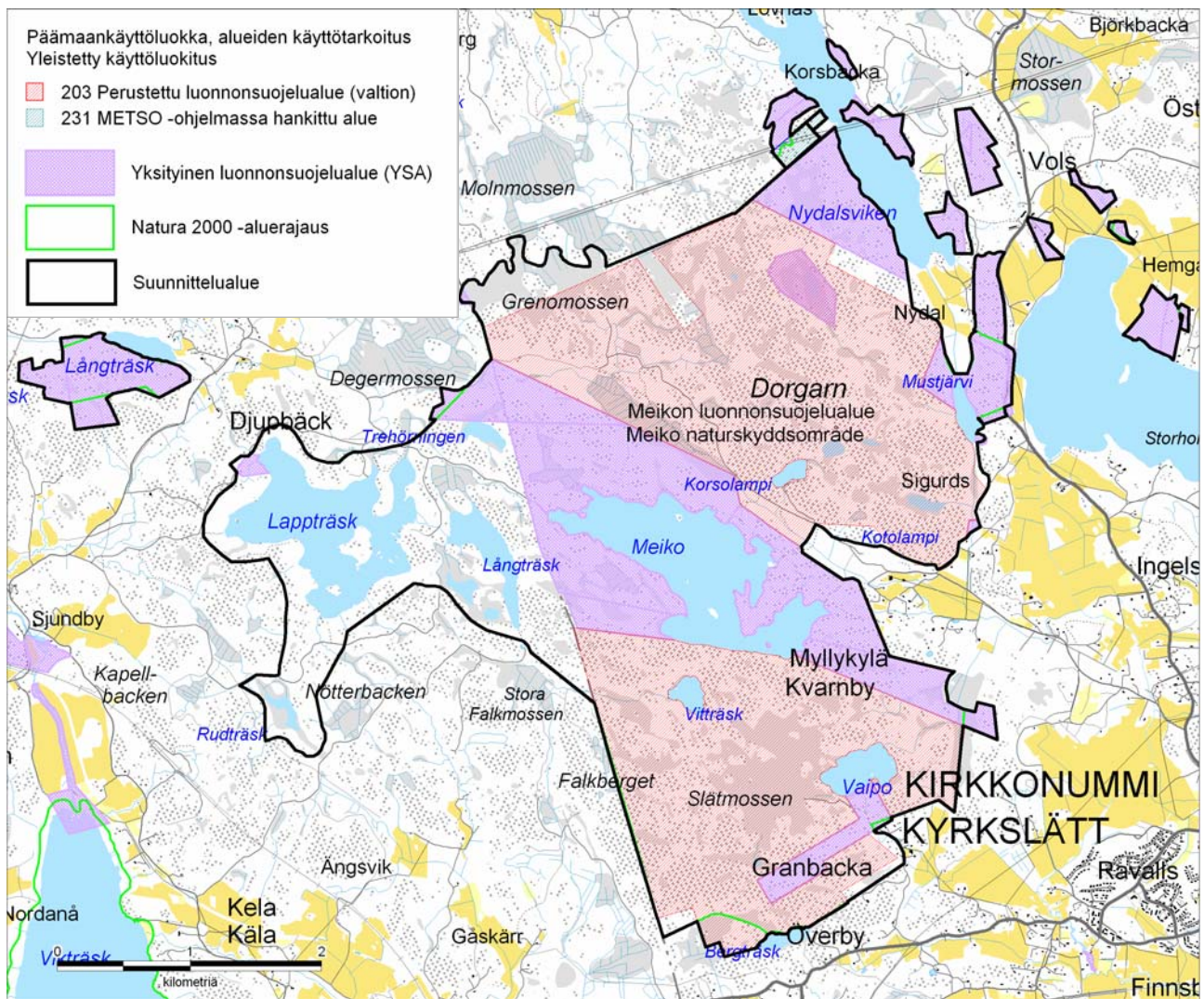
ja 11.12.07 (metsästäjien yhdistykset). Hoito- ja käyttösuunnitelman kanssa samanaikaisesti Meikon suojelualueille tehtiin luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelma (Lahtinen 2008).

Valtion omistamien alueiden osalta hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaa ympäristöministeriö. Yksityisten suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat hyväksyy Uudenmaan ympäristökeskus. Yksityisten omistamien suojelualueiden osalta hoito- ja käyttösuunnitelma on suositusluonteinen.

Valtion omistaman Meikon luonnonsuojelualueen metsästysasioiden selkiinnyttämiseksi Uudenmaan riistanhoitopiiri kutsui koolle hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisprosessista erillään toimineen työryhmän. Siinä olivat mukana riistanhoitopiirin, Metsähallituksen ja paikallisten metsästäjien edustajat. Työryhmä laati toimenpidesuunnitelman vieraseläinlajien ja hirvieläinten kantojen säätelyn ja alueen muun käytön sekä hoidon yhteensovittamiseksi valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella. Suunnitelma on liitteessä 2.

Kuva 1. Meikon suojelualueiden sijainti ja Meikonsalon raja. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

Kuva 2. Meikon suojelualueiden päämaankäyttöluokat. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

ALUEEN LUONTO JA TÄHÄNASTINEN KÄYTTÖ

2 Luonto, historia ja nykyinen käyttö

2.1 Yleiskuvauk

Meikon – Lappträskin Natura -alue on metsäistä, rakentamatonta järviylänpöä, jolla on kirkasvetisiä järviä ja lampia. Se sijaitsee hemi- ja eteläboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen rajaseudulla. Luonto vaihtelee karuista kalliomänniköistä reheviin jalopuulehtoihin, joita on etenkin alueen itälaidalla. Kalliomänniköt ja pienet suot muodostavat kasvillisuudeltaan mosaiikkimaisen kuvion. Huomattava osa kangas- ja kalliometsistä on puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia. Alueella on myös kaksi suurehkoa suota Slätmossen ja Grenomossen sekä vanhoja aarnimetsiä. Alueen erityispiirre on eräs Suomen itäisimmistä tammimetsien keskittymistä. Alueen etelä- ja pohjoisosa ovat erämaisia. Järvet ja lammet ovat luonnontilaisuutensa vuoksi arvokkaita (mm. Lindgren 1988).

Alue on myös luonnonmaisemaltaan merkittävä. Etenkin Mustjärven jyrkät rantakalliot muodostavat kauniin maisemakuvan. Nydalsvikenin ja Meiko-järven välinen kaksiosainen kallioalue (Isbergen-Korsolamsbergen) on määritetty arvokkaaksi kallioalueeksi. Kallioalueen jakaa kahtia Korsobäckenin murroslaakso, joka on noin 15 metriä eteläpuolellaan sijaitsevaa Meiko-järveä alempana. Arvokkaihin kallioalueisiin kuuluu lisäksi Falkbergetin kallioalue Siuntion ja Kirkkonummen rajalla (Husa & Teeriaho 2004). Kallioperä alueella on enimmäkseen graniittia.

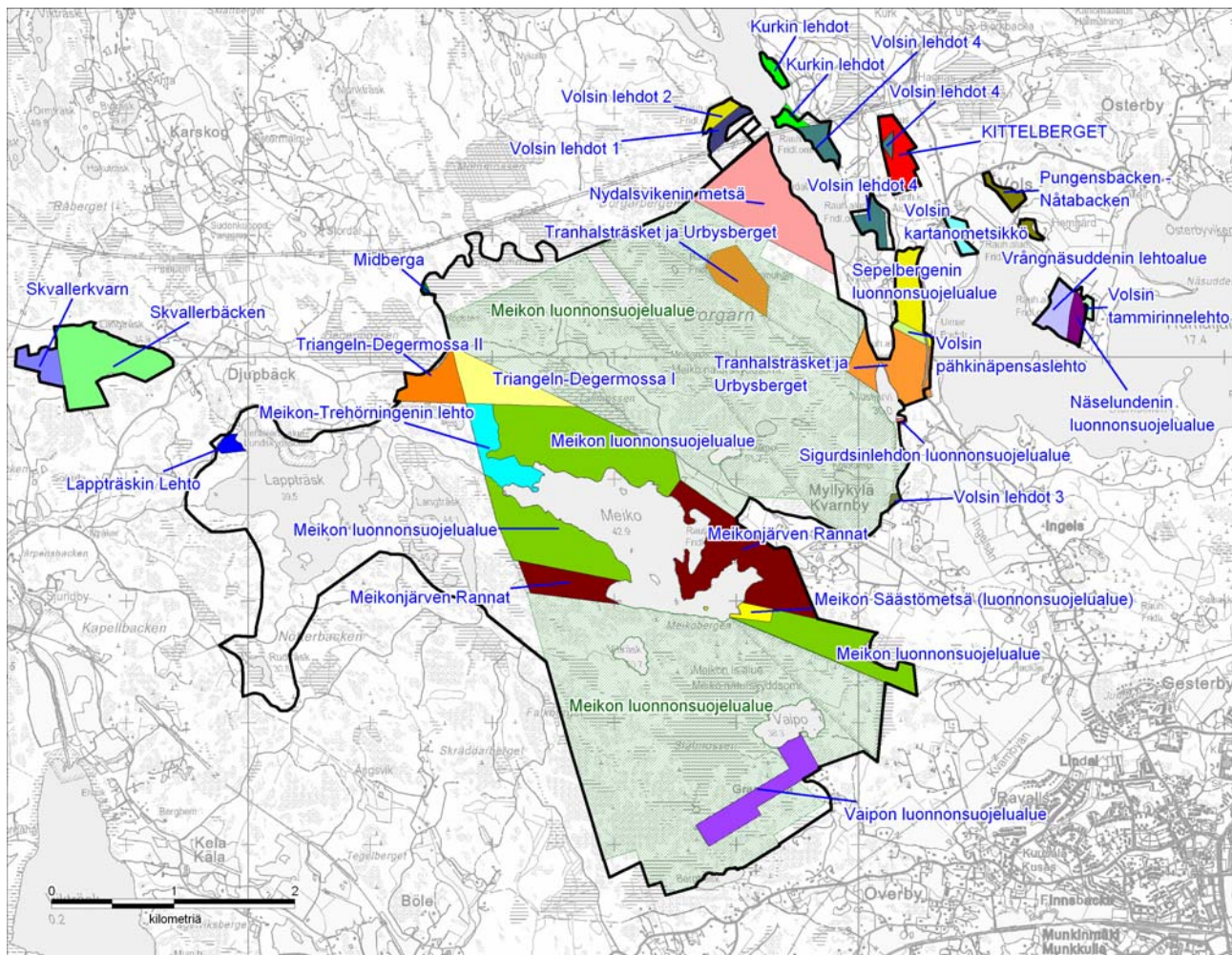
Alueella on nähtävissä sotahistoriallisina jäänteinä neuvostoliittolaisten tekemiä taisteluhautoja, tuhlasemia ja muita linnoitteita muistona Porkkalan vuokra-ajalta 1944 – 1956. Myös vuokra-alueen raja ja venäläisten valvontaura näkyvät vielä jonkin verran maastossa.

Meikon – Lappträskin Natura 2000 -alue sijaitsee pääkaupunkiseudun läheisyydessä Kirkkonummen ja Siuntion taajamien välissä. Kirkkonummi on yksi Helsingin lähialueen nopeimmin kasvavista keskustoista, mikä aiheuttaa kasvavaa virkistyskäyttöpainetta Meikonsaloon.

Meikon alue on otettu laajalti mukaan valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin. Lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvat Lappträskin lehto (Kalkmosselunden), Meikon – Trehörningenin lehtoalue ja Volsin lehdot (Komiteanmietintö 1988). Vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluvat kohteet ovat Dorgarn – Ragvalds, Nydalsvikenin metsä ja Djupbäckin Långträskin alue (Vanhojen metsien suojelutyöryhmä 1992 ja 1994). Valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan (Maa- ja metsätalousministeriö 1981) sisältyvä Slätmossenin – Grenomossenin alue kattaa useita Meikon alueen soita. Rantojensuojeluohjelmaan kuuluva Meikon – Lappträskin järvialue kattaa suuren osan Natura-alueesta (Ympäristöministeriö 1991). Meikon – Lappträskin järvialue kuuluu erityissuojelua vaativiin vesistöihin. Pieni osa Natura-alueesta sisältyy myös erityissuojeltavaan Siuntionjoen vesistöalueeseen (Haapanen ym. 1992). Osa alueen vesistä sisältyy Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaiksi luokiteltuihin pienvesiin: Vaipo, Immerlampi, Kotolampi, Mustjärvi, Lilla Bladträsk ja Lappträsk (Haavisto & Lempinen 1999). Suurin osa suojeluohjelmakohteista sisältyy Meikon alueen perustettuihin suojelualueisiin, jotka on lueteltu taulukossa 1. Meikon suojelualueet ovat kuvassa 3.

Taulukko 1. Meikon suojelualueiden luettelo. Tähdellä (*) merkityt alueet sijaitsevat Siuntion kunnassa, muut Kirkkonummella.

Suojelualue	YSA tunnus	Koko ha	Päätösvuosi	Omistaja
Meikon Säästömetsä	YSA010955	3,6	1965	Yksityinen
Meikonjärven rannat	YSA011670	66,2	1974	Kirkkonummen kunta
Tranhalsträsket ja Urbysberget	YSA011668	23,4 (38,6)	1974	Yksityinen
Volsin kartanometsikkö	YSA011710	3,9	1975	Kirkkonummen kunta
Volsin pähkinäpensaslehto	YSA011729	2,0	1975	Kirkkonummen kunta
Vrångnäsuddenin lehtoalue	YSA011709	8,4	1975, 1985	Kirkkonummen kunta
Volsin lehdot 1	YSA012958	4,2	1990	Yksityinen
Volsin lehdot 2	YSA013012	3,6	1991	Yksityinen
Volsin lehdot 3	YSA013013	0,8	1991	Yksityinen
Volsin lehdot 4	YSA013138	13,0	1992	Kirkkonummen kunta
Lappträskin lehto* (Kalkmos-selunden)	YSA013086	2,3	1991	Yksityinen
Volsin Tammirinnelehto	YSA013290	1,1	1993	Yksityinen
Nydalsvikenin metsä	YSA014145	52,8	2000	Kirkkonummen kunta
Meikon-Trehörningenin lehto	YSA014146	17,0	2000	Kirkkonummen kunta
Skvallerkvarn*	YSA014162	8,1	2001	Yksityinen
Skvallerbäcken*	YSA014161	37,6	2001	Yksityinen
Kurkin lehdot	YSA014169	5,7	2002	Yksityinen
Sigurdsinlehdon luonnonsuojelualue	YSA014189	0,4	2002	Yksityinen
Kittelberget	YSA200150	12,3	2003	Kirkkonummen kunta
Triangeln-Degermossa I	YSA200540	21,7	2004	Yksityinen
Triangeln-Degermossa II*	YSA200541	14,2	2004	Yksityinen
Näselundenin luonnonsuojelualue	YSA201477	4,8	2005	Yksityinen
Vaipon luonnonsuojelualue	YSA202396	22,6	2006	Kirkkonummen kunta
Sepelbergenin luonnonsuojelualue	YSA202397	13,9	2006	Kirkkonummen kunta
Pungensbackenin-Nåtabackenin luonnonsuojelualue	YSA202395	5,4	2006	Kirkkonummen kunta
Meikon luonnonsuojelualue	YSA202402	140	2006	Kirkkonummen kunta
Meikon luonnonsuojelualue		965	2006 (1993)	Valtio/ Metsähallitus
Suojeltaviksi hankitut alueet		6,7	2007	Valtio/ Metsähallitus
Metsola ja Kukkula				
Malmsudden luonnonsuojelualue*	YSA203509	8,0	2007	Yksityinen
Midberga*	YSA202957	0,7	2007	Yksityinen
Yhteensä ha		1473		

Kuva 3. Meikon suojelualueiden kokonaisuuteen kuuluvat erityyppiset luonnonsuojelualueet. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

2.2 Geologia ja geomorfologia

Meikon alueen kallioperän topografia on voimakas, sillä murroslinjat muodostavat jyrkkäpiirteisiä laaksoja. Mannerjään työ näkyy kallioperän pinnanmuodoissa. Se on kuluttanut ruhjelaaksoja syvemmiksi ja hionut virtaviivaisia silokallioita.

Meikon alue on pääosin kalliokumpareiden ja niiden välisten painanteiden muodostamaa mosaiikkia. Luoteis-kaakkoissuuntainen murroslaakso rajaa suunnitelma-alueen kahteen kalliokumparekokonaisuuteen, joista pohjoisempaa kutsutaan Dorgarnin kalliöylängöksi. Se rajautuu suunnitelma-alueen itäosassa pohjois-eteläsuuntaiseen murroslaaksoon, jossa ovat mm. Nydalsvikenin lahti ja Mustjärvi.

Kalliokumpareiden välisissä painanteissa on järviä, lampia tai soita. Lukuisat kalliojyrkänteet antavat oman leimansa Meikon alueelle. Erityisen mahtavia jyrkänteitä on kummankin murroslaakson reunoilla sekä Meiko-järven etelä- ja itärannoilla.

Kallioperä on suurimmassa osassa Meikon aluetta mikrokliinigraniittia. Tämä on hyvin heterogeenistä; se sisältää gneissejä ja granodioriittia sulkeumina. Meiko-järven ja Humaljärven välissä on vyöhyke, joka koostuu pääasiassa kvartsista ja granodioriitista. Nämä kivilajit vallitsevat myös Vaipo-järven itäpuolelle Kirkkonummen kunnan keskustasta työntyvällä vyöhykkeellä. Meiko-järven länsipuolella sekä Lappträsk- ja Långträsk-järvien ympärillä on happamista gneisseistä koostuvia alueita, joilla on paikoitellen amfiboliittia ja kalkkikiveä.

Mikrokliinigraniitti sisältää kalimaasälvän trikliinistä muotoa, mikrokliinia. Mikrokliinigraniitti, kvartsigraniitti ja granodioriitti ovat mineraalikoostumukseltaan toistensa kaltaisia. Niistä liukenee ainoastaan vähän ravinteita, joten kasvillisuus on niiden muodostamalla kallioperällä varsin karua. Sama koskee gneissistä kallioperää ja sillä olevaa kasvillisuutta.

Amfiboliittinen kallioperä on graniittista kallioperää emäksisempi kasvualusta. Kalkkikivinen kallioperä tarjoaa suotuisat kasvuolot varsin vaateliaalle kasvilajistolle. Meiko-järven länsipään kalkkikivisestä kallioperästä kertoo mm. lehtonoidanlukon (*Botrychium virginianum*) esiintyminen.

Meikon alueelle on tyypillistä kalliopaljastumien runsaus. Kalliopaljastumien välissä on yleensä moreenia tai turvetta. Moreeni on etupäässä tiivistä jäätikön alla muodostunutta pohjajamareenia.

Savikerrostumia esiintyy ainoastaan alueen kahdessa syvimmissä murroslaaksossa. Hiekkakerrostumia on Lappträsk-järven pohjoispuolella ja Myllykylässä Meikon paikoitusalueen tuntumassa. Siellä täällä esiintyy rinteillä pieniä kivikkoja.

Turvekerrostumia on syntynyt lampien umpeenkasvun seurauksena tai painanteissa tiiviillä maaperällä olevan metsämaan soistuessa (Suomen geologinen kartta, maaperäkartta 2000 ja kallioperäkartta 1969 lehti 2032 sekä kallioperäkartan selitys 1961 lehti 2032).

2.3 Vesistöt

Alueen vesistöille on ominaista vedenjakaja-alueelle tyypillinen karuus ja valuma-alueiden pienuus. Veden laatu on säilynyt erinomaisena, sillä alue on asumaton ja hajakuormitus hyvin vähäistä. Ilmansaasteet ovat aiheuttaneet alueen vesistöjen happamoitumista (Haapanen ym. 1992). Ilmansaasteiden happamuus on kuitenkin vähentynyt viime vuosina.

Meikon vesialueen pinta-ala on 106 ha ja valuma-alueen pinta-ala on 303 ha eli vain kolminkertainen järven pinta-alaan verrattuna. Vesistön tilaluokituksessa Meiko-järven luokka on I eli erinomainen. Mei-

ko-järven pitkän viipymän vuoksi sen lisäkuormituksensietokyky hapen riittävyyden suhteen on erittäin huono. Pitkän viipymän vuoksi kuormitusmuutokset näkyvät järvessä hitaasti. Järven kyky vastustaa happamoitumista on samoin erittäin huono. Valuma-alueen kuormituksen vähentäminen ei ole juuri mahdollista Meiko-järvellä, koska nykyinen kuormitus on lähes luontaista tasoa. Meikon vedenpintaa on laskettu vuosisadan vaihteessa (nykyisin keskisyvyys 4,5 m ja suurin syvyys 10,1 m).

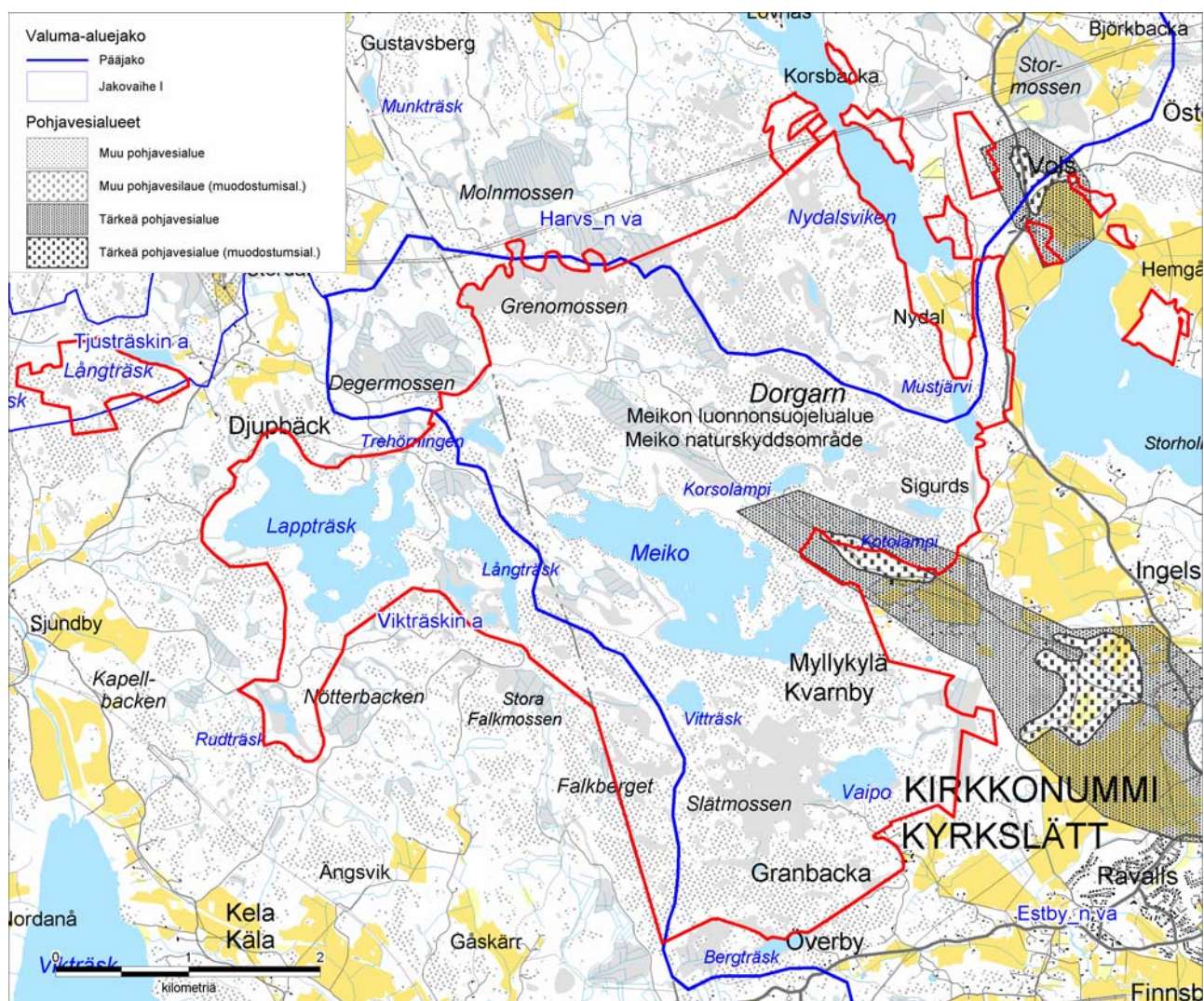
Lapträskin vesialueen pinta-ala on 92 ha ja valuma-alueen pinta-ala on vain 106 ha. Meiko ja Lapträsk ovat luonnontilaisia, kirkasvetisiä ja niukkaravinteisia järviä. Ne ovat harvoja näin suuria järviä Uudellamaalla, joiden rannat ovat säilyneet rakentamattomina (Haapanen ym. 1992, Kirkkonummen kunta, Niinimäki & Kauppinen 2005).

Alueen järvistä Meiko ja Vitträsk edustavat niukkaravinteisia järviä, joissa on runsaasti pohjaversois-kasvillisuutta. Ne ovat hyvin kirkasvetisinä luettavissa nuottaruohojärviin. Hieman tummempivetinen Lapträsk puolestaan kuuluu kortejärviin. Nämä järvet ovat todennäköisesti luontotyyppiensä luonnontilaisimmat edustajat Uudellamaalla. Mustjärvi on maisemallisesti jylhä rantakallioiden ja iäkkään rantametsän ansiosta. Sen eteläpäässä on mökki ja laituri. Meikon suojelualueisiin sisältyy lisäksi 12 pienempää rakentamatonta järveä ja lampea, joista usean rannat ovat soistuneet. Humaljärven vesistön ja Siuntionjoen vesistön vedenjakaja kulkee Meikon ja Lapträskin välistä (Haapanen ym. 1992, www.ymparisto.fi). Suunnittelualueella olevat vedet on lueteltu taulukossa 2.

Suunnittelualueeseen kuuluu lisäksi rantoja neljästä sellaisesta järvestä (Humaljärvi, Storträsk-Bakträsk-Nydalsviken, Bergträsk, Djupbäckin Långträsk), jotka eivät sisälly suunnittelualueeseen. Alueeseen liittyvät vedet on nähtävissä kuvassa 4.

Taulukko 2. Meikon suojelualueilla olevat Naturaan kuuluvat vedet. Lk tarkoittaa pienvesien luonnonsuojelullista arvoa ja luonnontilaisuutta (1-5): 2 luonnontila muuttunut kohtalaisesti, 3 luonnontila muuttunut hieman ja 4 miltei luonnontilainen kohde (Haapanen ym. 1992, Haavisto & Lempinen 1999, Kirkkonummen kunta). Tähdellä (*) merkityt lammet sisältyvät luonnonsuojelulain nojalla perustettuihin luonnonsuojelualueisiin, muut ovat jakokuntien omistamia.

Meikon suojelualueilla olevat vedet	Pinta-ala, ha	Lk
Meiko	106,7	
Vaipo	13,5	3
Vitträsk	5,3	
Korsolampi	3,2	
Immerlampi*	1,6	4
Kakarlampi*	0,4	
Kotolampi*	2,2	3
Tränuhals*	1,1	
Kommelpott	0,3	
Lapträsk	92	4
Trehörningen	4,2	
Långträsk	17,2	
Stora Bladträsk	2,6	2
Lilla Bladträsk	0,9	4
Rudträsk	2,5	2
Mustjärvi	5,6	3

Kuva 4: Meikon suojelualueisiin liittyvä vesistö. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

2.4 Natura 2000 -luontotyypit

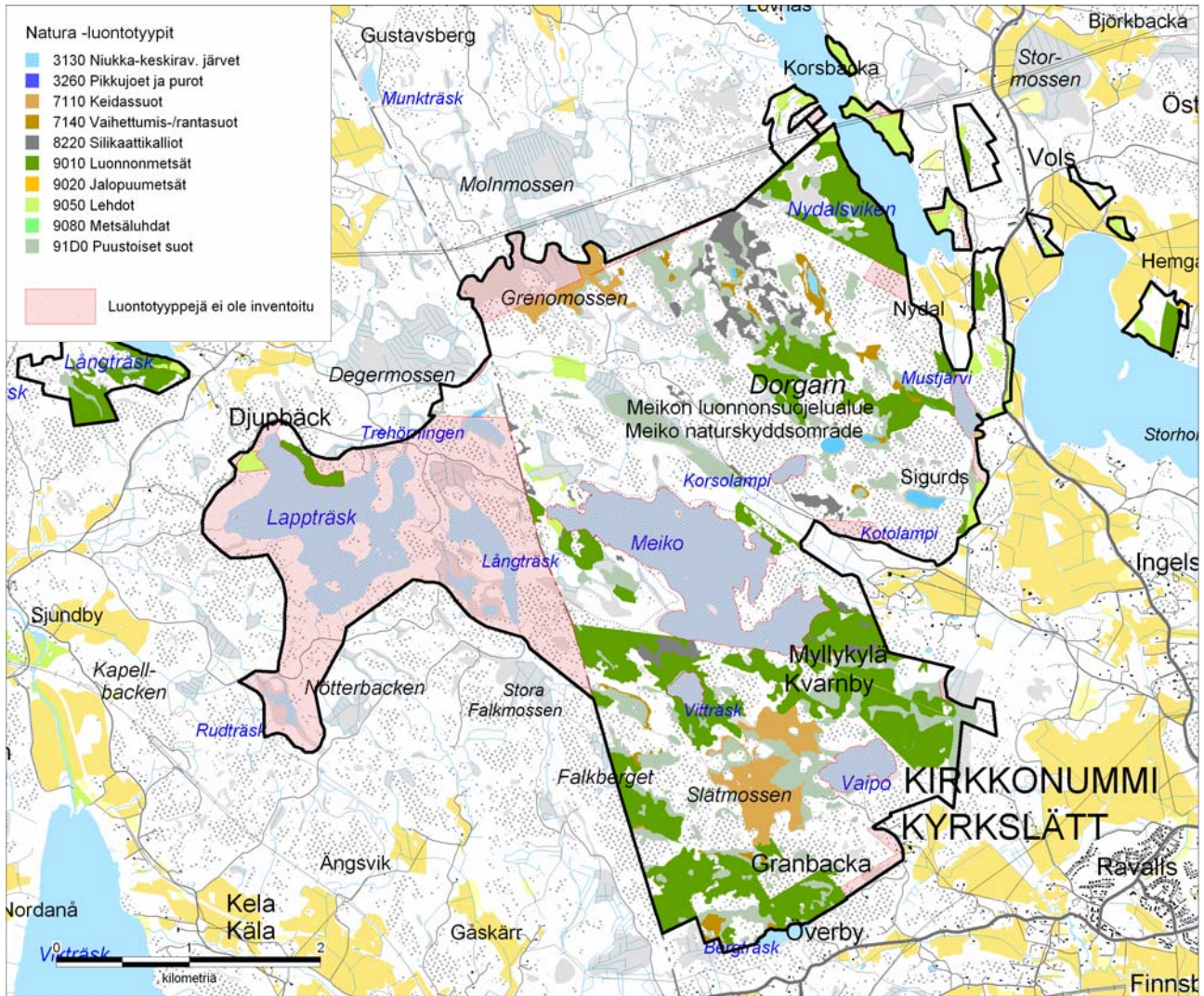
Meikon suojelualueilta on havaittu 11 eri Natura 2000 –luontotyyppiä (Taulukko 3, Kuva 5 ja 6, luontotyyppien luokittelu Airaksinen & Karttunen 2001 mukaan). Luontotyypit kartoitettiin perustetuilta suojelualueilta, joiden yhteispinta-ala on 1475 hehtaaria. Luontotyyppi-inventoinnit tehtiin vuosien 2003 ja 2007 välisenä aikana. Inventoidusta alueesta Natura-luontotyyppien osuus on noin 39 %. Niiden edustavuudet on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 3. Suunnittelualueen Natura 2000 –luontotyypit. Tähdellä (*) merkitty luontotyyppi on priorisoitu luontotyyppi eli ensisijaisesti suojeltava erityisen tärkeä luontotyyppi. LT1 eli luontotyyppi 1 tarkoittaa vallitsevaa luontotyyppiä. LT2 eli luontotyyppi 2 tarkoittaa LT1:n kanssa päällekkäisenä esiintyvää luontotyyppiä. Prosentuaalinen osuus (%) tarkoittaa luontotyyppien osuutta koko kartoitetusta alueesta.

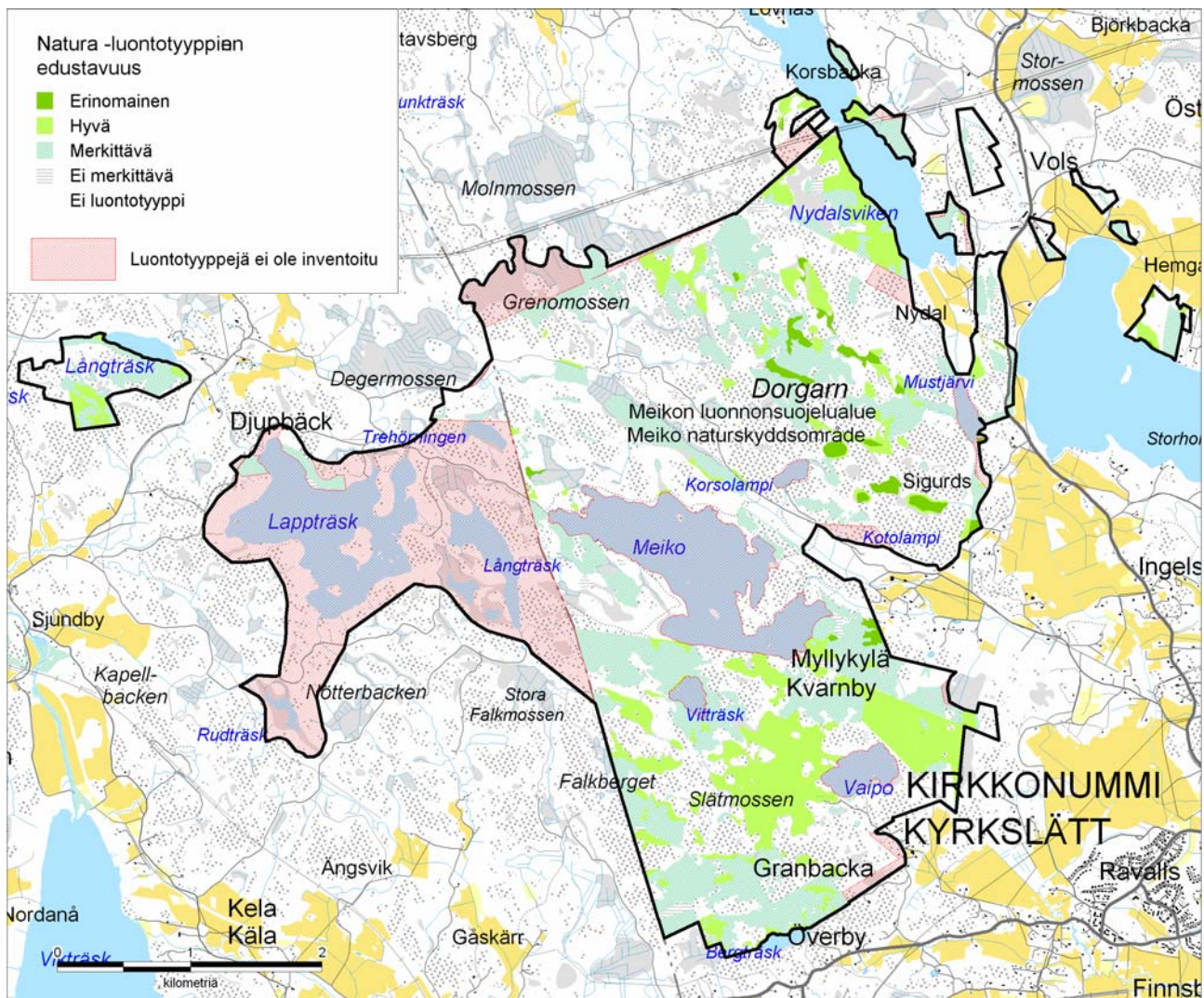
Natura 2000 -luontotyyppi	LT1 (ha)	LT1 (%)	LT2 (ha)	LT2 (%)
Keidassuot (7110)*	66,2	4,5		
Puustoiset suot (91D0)*	137,6	9,3	19,7	1,3
Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)	14,3	1,0		
Luonnonmetsät (9010)*	276,1	18,7		
Jalopuumetsät (9020)*	0,3	0,03		
Silikaattikalliot (8220)	35,7	2,4		
Lehdot (9050)	42,6	2,9		
Metsäluhdut (9080)*	0,1	0,01		
Niukka- ja keskivinteiset järvet ja lammet (3130)	1,1	0,1		
Humuspitoiset järvet ja lammet (3160)	5,0	0,3		
Pikkujoet ja purot (3260)	0,5	0,03		
Yhteensä	579,5	39,3		

Taulukko 4. Natura 2000 –luontotyyppien edustavuus suunnittelualueella.

Natura 2000 –luontotyyppi	Edustavuudet % ko. luontotyyppien pinta-alasta			
	Erinomainen	Hyvä	Merkittävä	Ei merkittävä
Keidassuot (7110)*		79,4	20,5	
Puustoiset suot (91D0)*	5,2	42,3	51,0	1,4
Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)	18,5	74,2	6,4	
Luonnonmetsät (9010)*	0,8	22,7	75,4	1,2
Jalopuumetsät (9020)*		100		
Silikaattikalliot (8220)		3,6	89,8	6,7
Lehdot (9050)	6,0	25,6	68,3	
Metsäluhdut (9080)*			100	
Niukka- ja keskivinteiset järvet ja lammet (3130)		100		
Humuspitoiset järvet ja lammet (3160)	92,8		7,2	
Pikkujoet ja purot (3260)		25	75	

Kuva 5. Meikon suojelalueiden Natura 2000 -luontotyytit. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

Kuva 6. Meikon suojelualueiden Natura 2000 –luontotyyppien edustavuus. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

2.5 Lajisto

2.5.1 Eläimet

Linnut. Taulukkoon 5 on koottu Meikon suojelualueilla säännöllisesti pesivät uhanalaiset ja silmälläpidettävät sekä EU:n lintudirektiiviin liitteen I lajit (elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajin lisääntyminen ja eloonjääminen sen levinneisyysalueella).

Alue on linnustollisesti tärkeä. Koska maasto on pääosin karua, lintutiheydet eivät ole erityisen suuria, mutta lajisto on monipuolinen. Järvissä pesii kuikkia, ja lukuisat pienemmät lammet tarjoavat pesimäpaikkoja etenkin sorsalinnuille. Metsälinnuston, kuten metsäkanalintujen, pöllöjen, haukkojen ja tikkojen esiintyminen kertoo laajan erämaisena säilyneen alueen merkityksestä. Myös avoimilla kallioilla pesivät silmälläpidettävät kehrääjä ja kangaskiuru esiintyvät täällä tavallisina. Alueen käkikanta on poikkeuksellisen tiheä (Koivula ym. 2000). Meikonsalossa on Uudenmaan mittakaavassa poikkeuksellisen elinvoimainen metsokanta soidinpaikkoineen. Alueen erikoisuus on pähkinähakki (*Nucifraga caryocatactes*), jota pesii alueella vähintään kuusi paria (Below 2007). Kultarinta (*Hippolais icterina*), joka on vaatelias laji, esiintyy Volsin kartanon puistossa (Väre 2007). Volsin lehdoissa lehtolinnustosta esiintyvät mm. idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*), pikkusieppo, pikkutikka ja harmaapäätikka.

Taulukko 5. Meikon suojelualueilla säännöllisesti pesivät uhanalaiset ja silmälläpidettävät lintulajit ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit. Uhanalaisuusluokissa EN tarkoittaa erittäin uhanalaista, VU vaarantunutta ja NT silmälläpidettävää. Uhanalaisuusluokittelu Rassi ym. (2001) mukaan.

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	EU:n dir.
Pyy	<i>Bonasa bonasa</i>		I
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	I
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	I
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		I
Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT	I
Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>		I
Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	NT	I
Sääksi	<i>Pandion haliaetus</i>	NT	I
Kurki	<i>Grus grus</i>		I
Liro	<i>Tringa glareola</i>		I
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		I
Käki	<i>Cuculus canorus</i>	NT	I
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>		I
Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>		I
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>		I
Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	NT	I
Harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	NT	I
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		I
Pikkutikka	<i>Dendrocopos minor</i>	VU	
Kangaskiuru	<i>Lullula arborea</i>	NT	I
Pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	NT	I
Kottarainen	<i>Sturnus vulgaris</i>	NT	I

Nisäkkäät. Luontodirektiivin II lajeista (lajia varten on perustettava erityisiä suojelutoimien alueita) Meikon suojelualueilla on liito-oravien (*Pteromys volans*) (VU, vaarantunut) esiintymiskeskittymä (mm. Below 2007) ja alueella liikkuu myös saukkoja (*Lutra lutra*) (NT, silmälläpidettävä) (mm. Maaret Eloranta kirjall. ilm. 15.2.2008) ja ilveksiä (*Lynx lynx*) (mm. Below 2007). Alueelta on myös havaintoja

karhusta (*Ursus arctos*) 1980 ja -90 -luvulta (Leif Lindgren suull. ilm. 13.2.2008). Lepakoita tavataan runsaasti Volsin alueella (mm. Väre 2007), jossa ne hyödyntävät vanhojen rakennusten onkaloita ja isojen puiden koloja talvehtimis- ja yöpymispaikkoinaan. Niiden arvellaan hyödyntävän myös Meikon alueen bunkkereita. Alueen näätäkanta on vahva.

Hyönteiset. Uhanalaisista perhosista Meikon alueelta on tavattu häiveperhonen (*Apatura iris*) (NT) (Järventausta 1996). Alueen perhosissa tavataan myös tammilajeja. Meikon alueelta on havaittu 21 sudenkorentolajia. Luontodirektiivin liitteen IV lajeista Meikon alueella tavataan sirolampikorentoa (*Leucorrhinia albifrons*) (Karjalainen 2008).

Maanilviäislajistoa on selvitetty varsin perusteellisesti Meikonsalon lehdossa. Kartoituksissa on tavattu yhteensä 27 maanilviäislajia, joista kaksi on silmälläpidettäviä (NT): piikkikotilo (*Acanthinula aculeata*) ja poimusulkukotilo (*Macrogaster plicatula*) (Hutri & Mattila 1992, Koivunen 2008, Hannu Ormio kirjall. ilm. 13.2.2008, www.hatikka.fi).

Matelijat. Meikon alueella tavataan rantakäärmettä (*Natrix natrix*) (VU) (www.hatikka.fi) ja vaskitsaa (*Anguis fragilis*) (NT) (Below 2007).

2.5.2 Kasvit

Volsin lehdot muodostavat Suomen itäisimmän lähekkäisten erityyppisten tammivyöhykkeen lehtojen kokonaisuuden. Lehdot ovat tärkeitä myös liito-oravan ja pähkinähakin suojelulle. Kasvillisuus on pääosin tuoretta ja kuivaa pähkinäpensas- (*Corylus avellana*) ja tammivaltaista kallionalus-, ranta- ja rinnelehtoa. Vaateliaita lehtolajeja edustavat jalopuuston lisäksi mm. lehtopensaat sekä imikkä (*Pulmonaria obscura*), lehtopähkämö (*Stachys sylvatica*), lehtoleinikki (*Ranunculus cassubicus*) ja soikkokaksikko (*Listera ovata*).

Meikon-Trehörningenin lehdosta on löydetty muun vaateliaan lehtolajiston lisäksi lehtoneidonvaippa (*Epipactis helleborine*) ja lehtonoidanlukko (*Botrychium virginianum*) (EN, erittäin uhanalainen). Pienialaisen Lappträskin lehdon (Kalkmosselunden) kenttäkerroksen kasvilajisto on poikkeuksellisen rikas: mm. Uudellamaalla uhanalaista suomukkaa (*Lathraea squamaria*) (VU) esiintyy neljä kasvustoa. Muita harvinaisehkoja lajeja edustavat hammasjuuri (*Dentaria bulbifera*) ja lehtosinijuuri (*Mercurialis perennis*), ja myös kartioakankaalia (*Ajuga pyramidalis*) tavataan (www.ymparisto.fi).

2.5.3 Käävät

Meikonsalolla on laajana ja yhtenäisenä hemiboreaalaisella vyöhykkeellä sijaitsevana metsäalueena valtakunnallista merkitystä kääpälajistolle, erityisesti männyllä ja kuusella elävälle lajistolle. Kuusella elävän lajiston kannalta merkittävimmät alueet ovat runsaslahopuustoiset Nydalsvikenin metsä Nydalsvikenin koillispuolella, Meiko-järven länsiranta sekä Vaipo-järvestä laskevan Vaipobäckenin ympäristö. Meikonsalon kalliomänniköissä on säilynyt kohtalaisen vaateliasta mäntylahopuusta riippuvaista lahotajalajistoa. Havainnot mäntyjen kääpälajistosta keskittyvät Dorgarnin alueelle ja Vaipo-järven itäpuolelle. Myös koivusta riippuvaista kääpälajistoa Meikon alueella on jonkin verran.

Syksyn 2007 selvityksissä (Savola ym. 2007, Eriksson 2008) Meikon alueelta tavattiin 109 kääpälajia. Näistä uhanalaiset sekä metsän luonnontilaisuutta indikoivat kääpälajit on koottu taulukkoon 6. Uhanalaisuusluokittelu on Rassi ym. (2001) mukaan. Ilmentäjälajeista vanhan metsän lajit (VM) tarkoittavat sellaisia lajeja, joiden esiintyminen painottuu selvästi järeäpuisiin, tiheisiin havumetsiin, joita ei ole hakattu vuosikymmeniin tai jotka eivät ole kokeneet nykyisenkaltaista avohakkuuta. Aarniolajit (AL)

ovat lahottajasieniä, jotka kasvavat lähes poikkeuksetta vanhimmissa havupuuvaltaisissa metsissä, ns. ikimetsissä (Kotiranta & Niemelä 1996). Taulukossa on käytetty samaa nimitystä kuin kirjassa Käävät puiden sienet (Niemelä 2005).

Meikonsalon kääpälajistosta voidaan erityisesti mainita salokääpä, josta tehtiin useita havaintoja. Lajia on pidetty kadonneena eteläisimmästä Suomesta. Todellisia lajistoharvinaisuuksia Meikon alueelta löytyneistä käävistä ovat kultahaprakääpä (*Postia luteocaesia*) ja tulvakääpä (*Tyromyces fumidiceps*). Näistä kummastakin on Suomesta vain muutamia aikaisempia havaintoja.

Taulukko 6. Meikon suojelualueilla tavatut uhanalaiset ja silmälläpidettävät käävät ja kääväkkäät sekä vanhan metsän indikaattoreina pidettävät lajit. Uhanalaisuusluokka EN tarkoittaa erittäin uhanalaista, VU vaarantunutta ja NT silmälläpidettävää. Ilmentäjälaji VM tarkoittaa vanhan metsän ilmentäjälajia ja AL aarniolajia. Luonnonsuojelulaissa mainitut erityisesti suojeltavat lajit on merkitty tähdellä (*).

Tieteellinen nimi	Laji	Luokka	Ilmentäjälaji
<i>Anomoporia albolutescens</i> *	Keltarihmakääpä	EN	
<i>Antrodia mellita</i> *	Mesipillikääpä	VU	
<i>Antrodia ramentacea</i>	Pettukääpä	NT	
<i>Antrodiella citrinella</i>	Sitruunakääpä	VU	AL
<i>Asterodon ferruginosus</i>	Oravuotikka		VM
<i>Ceriporia purpurea</i>	Punakerikääpä	NT	
<i>Dichomitus squalens</i>	Salokääpä	NT	AL
<i>Diplomitoporus flavescens</i>	Kaarnakääpä	VU	
<i>Fomitopsis rosea</i>	Rusokantokääpä	NT	VM
<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	Silokääpä	NT	
<i>Hydnellum geogenium</i>	Rikkiorakas	NT	
<i>Junghuhnia collabens</i>	Punakarakääpä	VU	AL
<i>Junghuhnia luteoalba</i>	Kermakarakääpä		VM
<i>Leptoporus mollis</i>	Punahäivekääpä		VM
<i>Oligoporus guttulatus</i>	Tippakääpä	NT	VM
<i>Oligoporus hibernicus</i>	Keltiäiskääpä	NT	
<i>Oligoporus sericeomollis</i>	Korokääpä		VM
<i>Perenniporia medulla-panis</i>	Tammenkerroskääpä	VU	
<i>Perenniporia subacida</i>	Korkkikerroskääpä	NT	VM
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	Karhunkääpä		VM
<i>Phellinus chrysoloma</i>	Kuusenkääpä		VM
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Ruostekääpä	NT	VM
<i>Phellinus lundellii</i>	Pikireunakääpä		VM
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Aarnikääpä		VM
<i>Phellinus pini</i>	Männynkääpä		VM
<i>Phellinus robustus</i>	Tammenkääpä	VU	
<i>Phellinus viticola</i>	Riukukääpä		VM
<i>Postia leucomallella</i>	Rusohaprakääpä		VM
<i>Protomerulius caryae</i>	Rustikka	VU	
<i>Pycnoporellus fulgens</i>	Rusokääpä		VM
<i>Rhodonja placenta</i>	Istukkakääpä	NT	VM
<i>Sistotrema alboluteum</i>	Kultakurokka	NT	
<i>Skeletocutis stellae</i>	Välkkyludekääpä	VU	AL

Kääpäselvitysten yhteydessä Meikon alueelta havaittiin myös muita merkittäviä lahottajasieniä: kultarypykkä (*Pseudomerulius aureus*) ja yksi Suomelle täysin uusi orakaslaji, *Steccherinum murashkinskyi*.

2.6 Historia

Meikonsalon ympäristössä asuttiin jo kivikaudella; Volsin alueelta tunnetaan neljä kivikautista asuinpaikkaa. Meikonsalon tuntumassa on myös useita keskiaikaisperäisiä kyliä, Vols, Ingels, Kvarnby, Överby, Sjunby ja Engisby, joiden vaikutusalueeseen Meikonsalo kuului.

Historiallisella ajalla lähitilat hyödynsivät Meikon aluetta laidunnukseen, niittyinä ja metsäelinkeinoihin. 1700 –luvulta olevassa isojakokartassa alueella on nähtävissä useita yksittäisiä niittyjä ja karttaan on merkitty myös aitauskia.

Meikon alueella on ilmeisesti ollut kolme torppaa, jotka ovat nyttemmin hävinneet. Sigurdsille kuulunut Pihlströmin torppa sijaitsi lähellä Siuntion kunnan rajaa. Torppari kuoli vuonna 1908, minkä jälkeen hänen perheensä muutti pois. Talitorpet oli Talimossenin pohjoispuolella. Rakennus siirrettiin 1944 Volssiin. Kolmas torppa sijaitsi Kirkkonummelta Siuntioon johtavan metsätien varressa tien alkupäässä jyrkän mäen kohdalla. Torppa on ilmeisesti jäänyt osittain nykyisen metsätien alle (Maaret Eloranta kirjall. ilm. 15.5.2008).

Meiko-järven lounaispuolella on vanha kalkkilouhos, josta on louhittu kalkkia ajoittain. Kalkkia louhitettiin mm. 1860 –luvulla, jolloin Inglesissä poltettiin kalkkia.

Meikon suojelualueet ovat osa Suomen sotahistoriaa, sillä suuri osa Meikon alueesta sisältyi ns. Porkkalan vuokra-alueeseen. Lisäksi alueen koillisosassa on käyty sisällissodan taisteluja. Mustjärven ja Humaljärven rantamilla on jäljellä taisteluhautoja muistona vuoden 1918 taisteluista eli ns. Sigurdsin taisteluista. Sigurdsissa oli valkokaartin (Sigurdskåren) tukikohta, jota punaisten joukot saartoivat. Sigurdskårenin joukot onnistuivat kuitenkin pakenemaan sumuisessa säässä, mutta he antautuivat myöhemmin ja heidät vietiin vankeina Helsinkiin.

Suomi velvoitettiin jatkosodan jälkeisessä välirauhansopimuksessa 19.9.1944 vuokraamaan ns. Porkkalan alue Neuvostoliitolle sotilaalliseksi tukikohdaksi viidenkymmenen vuoden ajaksi. Tukikohdan pinta-ala oli maa- ja vesialueineen noin 1000 neliökilometriä ja siihen kuului suuri osa Kirkkonummen kunnasta, osa Siuntion, lähes koko Degerbyn kunta ja pieniä osia Inkoosta ja Espoosta. Kymmenen päivän aikana alueelta evakuoitiin 7 272 asukasta, yli 8 000 kotieläintä, koko peruna- ja viljasato sekä osa heinäsadosta.

Tukikohdan tehtävänä oli varmistaa Suomenlahden puolustus sen kapeimmassa kohdassa, olla sotilaallisena uhkana Suomen pääkaupungin lähialueella sekä toimia poliittisena painostusvälineenä. Porkkalan vuokra-alueella asui yhtäaikaista n. 30 000 henkeä. Meikon alue oli tukikohdan raja-alue ja pohjoisraja kulki noin puolen kilometrin päässä Meiko-järven pohjoisrannasta.

Porkkalan tukikohta kävi tarpeettomaksi 1950-luvun puolivälissä aseteknologian kehittymisen ja poliittisen tilanteen muuttumisen myötä. Neuvostoliitto luovutti Porkkalan vuokra-alueen takaisin Suomelle yhdentoista vuoden jälkeen 26.1.1956. Linnoituslaitteet tuhottiin osittain täyttämällä ja räjäyttämällä ennen tukikohdan luovuttamista. Meikon linnoitusalueella on silti edelleen nähtävissä maarintaman linnoituslaitteita: useita 1950-luvun alussa rakennettuja betonisia bunkkereita, maahan kaivettuja taisteluhautoja sekä muita kenttälinnoitteita (Lagerstedt 2002, www.porkkala.net).

Humaljärven rannalla sijaitseva Volsin kartano mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1624, minkä jälkeen tilalla on ollut useita eri omistajia. Vuonna 1891 tila siirtyi Kirkkonummen kunnan omistukseen. Volsin tilan pinta-ala on 465 hehtaaria, josta 4 hehtaaria kuuluu Kirkkonummen kunnan omistamaan Volsin kartanometsikkö –nimiseen suojelualueeseen.

Volsin kartanon pellot ja puutarha viettävät itään kohti Humaljärven rantaa. Kustavilainen päärakennus on rakennettu 1800-luvun alussa. Kaksikerroksisessa, taitekattoisessa rakennuksessa oli alun perin karo-liininen pohjapiirustus, mutta rakennusta laajennettiin 1918. Päärakennus on ollut tyhjillään noin 20 vuotta. Pihapiirissä oleva kivinen viljamakasiini on 1800-luvun alusta, punainen asuintalo 1900-luvun alusta ja talousrakennukset, mm. kavinavetta, talli, riihi ja paja sitä hieman nuorempia. Rakennukset sijoittuvat symmetrisesti päärakennuksen ympärille. Pellon reunassa on niittyalue.

Kartanolta rantaan ulottunut lehtipuukuja muodosti kartanon puiston pohjapiirroksen pitkittäisakselin. Päärakennuksen edessä oli laaja istutusalue ja pihapiirin ympärillä laaja ranskalaistyylinen puisto istu-tuksineen ja suorine käytävineen. Navetan länsipuolella oli pieni kaivettu lampi.

Tammisaaren museon lausunnon mukaan Volsin kartano on maakunnallisesti merkittävä kartanoraken-nus ja kulttuurimaisema. Kartanon nykyinen ulkoasu tulee säilyttää nykyisellään. Sisätilojen muutoksis-ta huolimatta jäljellä olevat yksityiskohdat tulee säilyttää ja korjata niiden luonnetta kunnioittaen (Mäki-Kahma 1999, Väre 2007).

Meikon alueen suojelu sai alkunsa Kirkkonummen kunnan lahjoittaessa vuonna 1912 Kyrksläts Hem-bygdsföreningenille kolmen hehtaarin laajuisen alueen, joka sijaitsee Meiko-järven kaakkoiskulmassa. Tarkoitus oli, että alue säilytetään ”luonnonpuistona” (Rosberg 1920); luonnonsuojelulakia ei tuolloin Suomessa vielä edes ollut. Alueen virallisen suojelupäätöksen teki Uudenmaan lääninhallitus vuonna 1965.

Meikon alueen suojelu vauhdittui 1970-luvulla. Tällöin perustettiin Meiko-järven rannalle Kirkkonum-men kunnan maille 70 hehtaarin laajuinen luonnonsuojelualue. Samanaikaisesti jatkui Meikossa yksi-tyisten omistuksessa olevien alueiden suojelu. Nykyisin yksityisten omistamia suojelualueita on kuusi-toista.

Kirkkonummen kunnan ensimmäiset yleiskaavat 1970- ja 1980-luvuilta turvasivat omalta osaltaan Mei-kon alueen säilymistä luonnonalueena. Voimassa olevassa, vuonna 1999 vahvistetussa yleiskaavassa Meikon alueelle on osoitettu laaja suojelualuevarauksien kokonaisuus.

Meikon alueen valtakunnallisen tason suojeluarvo tunnustettiin virallisesti 1970-luvun lopulla. Meikon aluetta otettiin laajalti mukaan valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin (lehtojensuojeluohjelma, van-hojen metsien suojeluohjelma, soidensuojeluohjelma, rantojensuojeluohjelma, erityissuojelua vaativat vesistöt), joiden tarkoituksena ovat maamme luonnon monimuotoisuuden säilymisen turvaaminen. Mei-kon-Lappträskin alueen ottaminen osaksi Natura 2000 -verkostoa vahvistaa sen arvoa tärkeiden euroop-palaisten luontotyyppien ja eliölajien säilymisen turvaamisessa.

Suojelualueiden perustaminen Meikon alueelle on edennyt varsin nopeasti 1990- ja 2000-luvuilla. Valti-olle hankituista alueista muodostettiin asetuksella 1993 vanhojen metsien suojelualue. Maita on sen jälkeen hankittu vielä runsaasti lisää, ja kaikki valtion alueet koottiin 964 hehtaarin kokoiseksi Meikon luonnonsuojelualueeksi asetuksella, jonka valtioneuvosto antoi 21.12.2006. Se astui voimaan vuoden 2007 alussa. Meikon-Lappträskin Natura-alue on lähes kokonaan suojeltu Kirkkonummen puolella ja suojelualueiden perustamisen painopiste on siirtynyt Siuntion Lappträskin alueelle. Meikon suojelualueiden luettelo on taulukossa 1.

2.7 Nykyinen käyttö

2.7.1 Virkistyskäyttö

Meikonsalossa on paljon virkistyskäyttöä, mutta sen ohjaus on suureksi osaksi ollut suunnittelematta ja toteuttamatta. Kirkkonummen kunnan tekemästä Meikon ulkoilureitin opastussuunnitelmasta (Movein Marketing Oy 2001) on toteutettu Meiko-järven Näseudden – niemen kiertävä Meikonpolku. Lisäksi on osittain toteutettu Meiko-järveä kiertävä Meikonkierros, josta käytetään myös nimitystä Meikon vaellusreitti. Retkeilyn ja luontoharrastuksen lisäksi alueella pidetään partiolaisten pienleirejä, marjastetaan, sienestetään, ulkoilutetaan koiria sekä uidaan ja oleskellaan. Alueen käyttäjiin kuuluvat myös suunnistajat, kalliokiipeilijät, sukeltajat, ratsastajat ja metsästäjät. Alueella on myös muutamia geokätköjä (www.geocaching.com). Roskaaminen, ilkivalta ja kovaääniset juhlat aiheuttavat alueella ongelmia.

Käyttö keskittyy Kirkkonummen kunnan omistamalle suojelualueelle Meikojärven ympäristöön sekä Korsolammen läheisyyteen. Vuonna 2001 kävijöitä arvioitiin tällä alueella olleen noin 10 000, ja kävijämäärän ennustetaan olevan nousussa (mm. Lagerstedt 2002). Virkistyskäytön jäljet ovat vähäisiä Meikojärven rantoja ja Korsolammen ympäristöä lukuun ottamatta.

Korsolammen rannalla oli vuoteen 2004 saakka Espoon seurakuntayhtymän leirialue, johon ei kuulunut juuri muita rakennuksia kuin keittokatos.

Meikon luonnonsuojelualueen asetuksen (1382/2006) mukaan valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella sovelletaan metsästyksen suhteen luonnonsuojelulain 13 §:ää, jonka mukaan luonnonvaraisen selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen ja hätyyttäminen on kielletty. Vierasperäisten eläinlajien kantojen vähentäminen on kuitenkin mahdollista luonnonsuojelullisista syistä harkinnan mukaan. Lisäksi Meikon luonnonsuojelualueeseen kohdistuvat aiemmin solmitut metsästysvuokrasopimukset jäivät voimaan luonnonsuojelulain 71 §:n ja em. asetuksen siirtymäsäännöksen (4 §) nojalla ns. siirtymäsopimuksina. Sopimukset on lueteltu taulukossa 7; ilmoitetut pinta-alat tarkoittavat kunkin sopimuksen osalta asetuksen mukaiseen Meikon luonnonsuojelualueeseen kohdistuvaa pinta-alaa. Määräaikaisia vuokrasopimuksia ei ole nykyisten asetusten voimassa ollessa mahdollista uusia valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella.

Taulukko 7. Meikon luonnonsuojelualueen voimassa olevat metsästysvuokrasopimukset.

Metsästysseura	Sopimus koskee	Sopimusaika	Pinta-ala
Kurk älgjaktlag	Hirvieläinten metsästys	1.4.2004 – 31.3.2014	247 ha
Kurk älgjaktlag	Hirvieläinten metsästys	31.12.2008 saakka	51 ha
Kurk älgjaktlag	Hirven ajo	Toistaiseksi	645 ha
Evitskog jakt och viltvårdsförening	Hirvieläinten ja pienriistan metsästys	Toistaiseksi	12 ha

Kirkkonummen kunnan suojelualueilla ei metsästetä. Yksityisten omistamilla suojelualueilla metsästetään alueille laadittujen rauhoitusmääräysten sallimissa rajoissa.

Metsähallituksen hallinnassa olevat Meikonsalon vesialueet ovat kalastuksen kannalta syrjässä ja hyvin pieniä, eikä niillä juurikaan kalasteta. Suurimmilla, luonnonsuojelualueisiin toistaiseksi kuulumattomilla järvillä, joilla on kalastuskunta (mm. Meiko, Vitträsk ja Vaipo), kalastuspaine ei myöskään ole kovin suuri. Näillä järvillä on voimassa normaalit kalastussäännökset, ja niillä on mahdollista kalastuskunnan luvalla kalastaa myös seisovilla pyydyksillä.

2.7.2 Talousveden otto

Meiko-järven hyvä vedenlaatu ja vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden vähäisyys kunnan alueella johtivat siihen, että Kirkkonummen kunta alkoi hyödyntää Meiko-järveä talousveden lähteenä vuonna 1976. Kunta ottaa Meikosta noin 40 % juomavedestään. Meikosta saatavan raakaveden laatu on pysynyt hyvänä koko sen käytön ajan. Meikon vedenottoluvassa alimmaksi vedenpinnan tasoksi on määriteltä 42,65 metriä, minkä vuoksi vedenottamoa ei ole voitu käyttää maksimiteholla kuivina kesinä. Kunnan vesilaitoksen raakavesilähteenä Meiko ei siedä kovin mittavaa virkistystoimintaa. Aiemmin suurimpana uhkana järven veden laadulle pidettiin happamoitumista (Tähtinen 2002, Kirkkonummen kunta), joka on nykyään vähentynyt.

Dorgarnin paikoitusalueen itäpuolelle ulottuu Kirkkonummen keskustan suunnasta pohjavesialue, josta kunta ottaa vettä. Vedenottopaikka sijaitsee Myllykyläntien varrella Meiko-järven vedenottamon itäpuolella.

Myös Lapträskistä harkittiin veden ottamista 1980-luvun lopulla, mutta hanke ei toteutunut.

2.7.3 Kaavoitus

Uudenmaan maakuntakaavan (2004) ja Kirkkonummen kunnan yleiskaavan 2020 (1999) suojelualueva-
raukset ovat pääosin toteutuneet Kirkkonummen kunnan alueella lukuun ottamatta luoteiskulman Gre-
nomossen suota, jonka toteutus on kesken. Siuntion kunnan puolella maakuntakaavan suojelualueva-
rauksen toteutus on kesken. Nämä toteuttamatta olevat alueet kuuluvat Naturaan ja niiden toteutustapa
tulee olemaan luonnonsuojelulaki.

Meiko-järvi ympäristöineen kuuluu Kirkkonummen kunnan yleiskaavassa ja maakuntakaavassa veden-
hankinnalle tärkeään pintavesialueeseen, jossa tehtävät rakenteet ja toimenpiteet eivät saa vaikutta ve-
den laatuun. Lisäksi Meikon suojelualueille johtava tie ja Meikon paikoitusalue sijaitsevat maakunta-
kaavaan ja yleiskaavaan rajatulla pohjavesialueella.

Lapträskin osayleiskaavassa (2002) Siuntion puolen Natura –alueesta suurin osa on merkitty M-1 –
alueeksi (alue varattu ensisijaisesti maa- ja metsätalouskäyttöön) ja rantojensuojeluohjelmaan kuuluvat
alueet on merkitty SL –alueeksi (suojeltavaksi tarkoitettu alue). Lähellä Lapträskin rantaa rantojensuo-
jeluohjelma-alueen ulkopuolella on lisäksi kolme RA/2 –merkintää eli näille alueille voidaan myöntää
lupa loma-asunnon rakentamiseen. Natura-alueen sisällä on myös A-merkintä, asumiseen varattu alue.
Lehtojensuojeluohjelmaan kuuluva Meiko-Trehörningenin lehtoalue sisältyy kaavan M-1 -alueeseen.

Maakuntakaavaan on merkitty kaksi viheryhteystarvetta Kirkkonummen keskustasta Meikonsaloon.
Toinen tulee kaakosta Överbyn kautta Meikonsalon eteläosaan ja toinen kulkee Kirkkonummen keskus-
tasta kohti Myllykylää. Lisäksi maakuntakaavassa on kaksi Meikonsaloon koskevaa seudullista ulkoilu-
reittilinjausta. Toinen kulkee Mustjärveltä koilliseen Humaljärven rantaa pitkin. Tämä reitti yhdistäisi
toteutuessaan Meikonsalon ja Nuuksion kansallispuiston. Toinen kaavan reittivaraus kulkee Lapträskis-
tä länteen Siuntion keskustan itäpuolitse.

2.8 Aikaisempien suunnitelmien toteutuminen

Kirkkonummen kunta on tehnyt Meikon alueelle useita virkistyskäyttöön liittyviä suunnitelmia. Van-
himmat suunnitelmat ovat 1970-luvun alusta; tuoreimmat ovat Meikon ulkoilualueen käyttösuunnitelma

(Engberg 2002) ja Meikon ulkoilureitin opastussuunnitelma (Movein Marketing Oy 2001). Lisäksi on tehty Meikon ulkoilualueen linnoituslaitteiden hoitosuunnitelma (Lagerstedt 2002).

Linnoituslaitteiden hoitosuunnitelman mukaisesti Bakvikarna-lahden etelärannan bunkkerien yhteyteen on suunniteltu opastustaulu, jossa kerrotaan Meikon alueen linnoituslaitteista. Opastustaulua ei ole vielä tehty. Muilta osin linnoituslaitteiden mahdollista hoitoa ja nähtävyysskäyttöön ottoa ei ole ratkaistu suunnitelmassa. Linnoituslaitteiden hoito ja nähtävyysskäyttö edellyttävät suunnitelman mukaan laitteiden ja kasvillisuuden inventointia, rakenteiden turvallisuuden tarkastusta ja räjähdysaineiden etsintää.

Kirkkonummen polkureittisuunnitelmassa vuodelta 2002 (Kirkkonummen kansalaisopiston suunnittelukurssi) Kirkkonummen kunnan omistamalle alueelle esitettyä Volsin luontopolkua ei ole vielä toteutettu. Meiko-järveä kiertävälle osin viitoitetulle polulle, Meikon vaellusreitille (sama kuin Meikonkierros), suunnitelmassa esitetään 14 kohdeopastetta, joita ei vielä ole toteutettu.

Meikon ulkoilualueen käyttösuunnitelmassa (Engberg 2002), joka koskee Kirkkonummen kunnan suojelualueita, esitetyt toimenpiteet ovat osittain samoja kuin aikaisemmissakin suunnitelmissa. Suunnitelma on suurimmaksi osaksi toteuttamatta.

Siuntionjoen vesistön käytön ja suojelun yleissuunnitelmassa (Vesi- ja ympäristöhallitus 1989), esitetään että ulkoilureittejä ei tule Lapträskin alueella linjata rantoihin asti ulottuviksi.

2.9 Maankäyttöanalyysi

Aiempi metsätalous. Meikon luonnonsuojelualueisiin kuuluvia alueita on aiemmin ollut metsätaloukskäytössä. Hakkuut ovat olleet osassa aluetta voimakkaita ja niiden vaikutus tulee säilymään suojelualueilla vielä kymmeniä vuosia ennallistamistoimista huolimatta. Myös osa soista on ojitettu.

Metsästy ja kalastus. Meikon aluetta on perinteisesti käytetty metsästyksen. Yksityisillä suojelualueilla metsästy voi jatkua, mikäli rauhoitusmääräykset sen sallivat. Kirkkonummen kunnan omistuksessa olevilla alueilla ei metsästetty tätä suunnitelmaa laadittaessa. Valtion omistamilla alueilla perinteinen metsästysskäyttö tulee todennäköisesti vähenemään. Meikon alueen kalastus on ollut melko vähäistä, ja sen paine tulee todennäköisesti jatkumaan melko vähäisenä tulevaisuudessakin.

Maa-ainesten otto. Meikon alueella maa-ainesten otto on ollut hyvin vähäistä ja paikallista. Alueen pohjoisosassa on yksi voimassa oleva maa-ainesten kotitarveotto-oikeus, mutta alueelta ei enää oteta soraa.

Puomin laittaminen Meikosta Siuntion suuntaan johtavalle metsätielle tulee vähentämään Meikonsalon **maastoliikennettä**. Alueella on lisäksi ollut luvatonta mönkijöiden ja mopojen käyttöä, mutta se on ollut melko paikallista. Suunnitellun palveluvarustuksen huolto tulee jonkin verran lisäämään maastoliikennettä.

Retkeily tulee oletettavasti jonkin verran lisääntymään, kun Meikonsalon palveluvarustusta kehitetään. Retkeily vaikuttaa kuitenkin vain pieneen osaan aluetta, ja sen vaikutukset alueen luonnolle ovat vähäiset. Retkeilyn palveluvarustuksen parantamiseen ja huoltamiseen liittyvä rakentaminen tulee olemaan jatkuvaa, mutta hyvin paikallista ja vaikutuksiltaan vähäistä. Maankäytön suunnittelulla varmistetaan, että rakentamisen aiheuttamat haitat ovat mahdollisimman pienet. Kirkkonummen keskustaajaman kasvun myötä Meikonsalon käyttö lähivirkistysalueena tulee lisääntymään. Kun taajama alkaa kasvaa lähes kiinni Meikonsaloon sen itäosassa, on odotettavissa ilkeivallan ja kulumisen lisääntymistä.

Happamoituminen on ollut suuri uhka Meikon alueen karujen järvien ja lampien veden laadulle. Esi-merkiksi Meiko-järven happamuus lisääntyi 1970-luvun lopulla ja 1980-luvulla. Järvien ja lampien happamuustilanne on kuitenkin vähän parantunut 1990-luvun puolivälin jälkeen, kun ilmansaasteiden kaukokulkeutuminen on vähentynyt (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2002 ja 2006).

Tulokaslajeista Meikon alueella tavataan ainakin valkohäntäpeuraa, minkkiä ja supikoiraa. Näiden lajien aiheuttama vaikutus alueen luontoon tulee olemaan vaikutuksiltaan pysyvää. Erityisesti supikoiran saalistuspaineella voi olla huomattavaa vaikutusta maassa pesivään linnustoon. Valkohäntäpeuran vaikutuksia luontoarvojen suojelulle ei ole tutkittu.

Kulttuurikohteiden hoitamattomuus. Meikonsalossa on muutamia umpeen kasvamassa olevia niittyjä. Osaa niityistä aiotaan pitää avoimina, mutta osa on jo niin umpeenkasvaneita, ettei niiden hoito perinnebiotooppeina enää ole tarkoituksenmukaista. Myös Volsin kartanonpuisto kärsii hoidon puutteesta, mutta sen hoito edellyttää huolellista suunnittelua.

Meikon suojelualueiden maankäyttöanalyysi on liitteessä 1.

2.10 Yhteenveto tärkeimmistä arvoista suojelun ja käytön kannalta

Alueen laajuus ja rakentamattomuus. Meikonsalo on säilyttänyt poikkeuksellisen hyvin erämaisen luonteensa, vaikka se sijaitsee pääkaupunkiseudun läheisyydessä, Kirkkonummen ja Siuntion taajamien välissä. Se on tärkeä osa pääkaupunkiseudun viherkehää, johon kuuluvat mm. Nuuksion, Sipoonkorven ja Porkkalan suojelu- ja virkistysalueet.

Metsien luonnontila. Meikonsalon alueella on huomattava määrä puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia vanhoja kangas- ja kalliometsiä.

Alueen järvien ja lampien luonnontila on poikkeuksellisen hyvä Uudellamaalla. Lisäksi kirkasvetisten järvien veden laatu on erinomainen tai hyvä. Kirkkonummen kunta käyttää Meikon vettä talousvetenään.

Tammimetsät. Kirkkonummen Volsin tammikeskus, johon Mustjärven laaksokin kuuluu, on Uudenmaan tammistoista ylivoimaisesti laajin (Siitonen 1993). Kyseessä on myös Suomen itäisin tammimetsien keskittymä.

Saaristo-Suomen keidassuot. Alueella on useita Saaristo-Suomen keidassuovyöhykkeen soita. Suurimmat yhtenäiset suot ovat Slätmossen ja Grenomossen. Suot edustavat geologisesti nuoria keidassoita ja ovat hyvin luonnontilaisia. Vain Grenomossenin laidalla on muutama oja.

Lehdot. Alueeseen kuuluvat myös valtakunnallisesti arvokkaat Volsin lehdot, jotka koostuvat useasta erillisestä osasta, sekä niin ikään lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvat Meikon-Trehörningenin lehto ja Siuntion puolella sijaitseva Lapträskin lehto.

Sotahistoria. Meikon alueella sijaitsevat Porkkalan vuokrakauden aikaiset linnoituslaitteet ja muut sotahistorialliset jäänteet tekevät alueen mielenkiintoiseksi kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta.

Ulkoilu- ja retkeilymahdollisuudet. Meikonsalolla on suuri merkitys Kirkkonummen keskustaajaman suosittuna lähivirkistysalueena ja se muodostaa tärkeän osan pääkaupunkiseudun viherkehää. Alue on myös kulttuuriperinnöltään ja historiallisilta arvoiltaan mielenkiintoinen vierailukohde.

Kääpälajiston suojelu. Meikonsalo on erittäin merkittävä alue eteläisen kääpälajiston suojelulle, etenkin männystä riippuvaiselle kääpä- ja orvakkalajistolle. Uudeltamaalta tai hemiboreaaliselta vyöhykkeeltä ei ole tällä hetkellä tiedossa metsäaluetta, jolla mäntyjen lahottajalajisto olisi yhtä edustava kuin Meikonsalolla. Alueella on huomattava merkitys myös kuusilahopuusta riippuvaisen vaateliaan ja uhanalaisen lajiston suojelulle (Savola ym. 2007).

Linnuston suojelu. Meikonsalo on laajuutensa ja erämaisuuksensa ansiosta merkittävä metsälinnuston suojelualue. Lintutiheydet eivät ole erityisen suuria, mutta lajisto on monipuolinen.

HOITO JA KÄYTTÖ

3 Hoidon ja käytön tavoitteet

Meikon suojelualueiden kokonaisuutta hoidetaan ja sen käyttöä pyritään ohjaamaan siten, että seuraavat keskeiset tavoitteet toteutuvat:

- Luonnonarvot säilyvät ja luonnontilaisuus lisääntyy mm. luonnonhoidon ja ennallistamisen avulla
- Jalopuumetsiä ja pähkinälehtoja hoidetaan monimuotoisuuden lisäämiseksi ja hemiboreaalisen lajiston ylläpitämiseksi
- Käytöstä huolimatta mahdollisimman laajoja rauhallisia osia säilyy tulevaisuuteen ja aroilla eläimillä on pysyvä mahdollisuus elää alueella
- Alueen suojelu ja käyttö järjestetään siten, ettei se heikennä Meiko-järven käyttöä raakavesilähteenä eikä pohjaveden laatua
- Jokamiesretkeilyä edistetään hallitusti siihen sopivilla alueilla Meikonsalossa, jonka muodostavat valtion omistama Meikon luonnonsuojelualue ja Kirkkonummen kunnan alueille perustetut luonnonsuojelualueet
- Yksityisten omistamille suojelualueille ei pääsääntöisesti ohjata kävijöitä
- Meikonsalo muodostaa rakenteidensa ja opastuksen puolesta yhtenäisen kokonaisuuden
- Meikonsalo palveluvarusteineen on osa pääkaupunkiseudun viherkehää
- Alueen palveluvarustuksessa otetaan huomioon suunnitteilla olevien seudullisten reittien yhteystarpeet
- Meikonsalon sotahistoriallisten kohteiden säilyminen pyritään turvaamaan ja niiden turvallisuutta pyritään parantamaan
- Kaavoitukseen pyritään vaikuttamaan niin, että Meikonsalon palveluvarustus ja ympäröivien asutuskeskusten viheryhteydet sovitetaan yhteen, ja suojelualueiden ja taaja-asutuksen väliin jää riittävä suojavyöhyke
- Yksityisten omistamien suojelualueiden hoidosta ja käytöstä vastaavat maanomistaja ja Uudenmaan ympäristökeskus yhteistyössä hoito- ja käyttösuunnitelman suositusten pohjalta.

Meikonsalossa tavoitteisiin pyritään noudattamalla hoidon ja käytön ohjauksessa seuraavia keskeisiä periaatteita:

- Kävely ja hiihto on vapaata, mutta käyttöä ohjaillaan reittien avulla
- Leiriytyminen ja tulenteko on mahdollista vain siihen osoitetuilla paikoilla
- Pyöräilyä ja ratsastusta varten osoitetaan reittejä; muualla niitä ei sallita

- Moottorikulkuneuvojen käyttöä teiden ulkopuolella ei sallita, poikkeuksena vammaiskuljetukset, palveluvarustuksen huolto ja viranomaistoiminta
- Viehekalastus rannalta sekä onkiminen ja pilkkiminen ovat edelleen mahdollisia
- Sisämajoitusta tarvitsevat ohjataan ympäröiviin palveluyrityksiin
- Kalliokiipeily on mahdollista siihen osoitetulla paikalla

4 Vyöhykealuejako

Luonnonsuojelualueiden hoidon yleisten periaatteiden mukaisesti (Metsähallitus 2007) Meikon suojelualueet jaetaan palvelujen sijoittamisen ja toiminnan muun kehittämisen suhteen erilaisiin vyöhykkeisiin. Ne on osoitettu kuvassa 7. Tarkoituksena on ohjata retkeily-, opastus- ja matkailukäyttöä siten, että

- Meikon alueelle jää myös pitkällä tähtäyksellä mahdollisimman laajoja rauhallisia ja erämaisia osia;
- mahdollisimman monille käyttäjäryhmille voidaan tarjota korkeatasoisia ulkoilu-, retkeily- ja luontoelämyksiä;
- vilkkain käyttö keskitetään alueille, joiden huolto voidaan järjestää tarkoituksenmukaisesti ja edullisesti;
- arvokkaimmilta ja häiriintyviltä luontokohteilta ohjataan pois sellaiset käyttömuodot, jotka ovat ristiriidassa suojelutavoitteiden kanssa.

Meikon suojelualueilla ja niiden lähiympäristössä on ennestään runsaasti teitä, reittejä ja vakiintunutta käyttöä, jotka pitkälti määräävät vyöhykejako. Siihen vaikuttaa vahvasti vain kolmen kilometrin päässä sijaitseva, nopeasti kasvava Kirkkonummen keskustaajama virkistyskäyttöpaineineen. Alueen virkistyskäytön kehittämiseksi ja ohjaamiseksi on laadittu aikaisemmin useita suunnitelmia, jotka ovat vaikuttaneet vyöhykejakoon.

4.1 Syrjävyöhyke

Syrjävyöhyke on mahdollisimman laaja yhtenäinen alue, joka pidetään pysyvästi niin rauhallisena, erämaisena ja luonnontilaisena kuin suinkin. Se koostuu kahdenlaisista retkeilypalvelujen suhteen hieman erilaisista osa-alueista (syrjävyöhykkeen alavyöhykkeet A ja B).

Alavyöhykkeen A rauhallisuus pyritään turvaamaan seuraavin keinoin:

- Uutta palveluvarustusta tai rakenteita ei rakenneta. Joissakin tapauksissa vyöhykkeen halki kulkee yksityisille kiinteistöille johtava tai muu sellainen vähäliikenteinen tie, joka ei ole tarkoitettu suojelualueiden kävijäpalveluksi.
- Viitoitettuja polkuja tai muita merkittyjä tai retkeilykartoissa osoitettuja reittejä ei tehdä (kartoissa on siis vain ns. karttapolkuja).

- Tarvittavat luonnontilan ennallistamistoimet tehdään syrjävyöhykkeessä mahdollisimman pian, jotta huoltoreitit käyvät tarpeettomiksi.
- Kävely, hiihtely, marjastus ja sienestys ovat sallittuja, mutta edellyttävät omatoimisuutta ja suunnistustaitoa.
- Onkiminen ja pilkkiminen sekä viehekalastus läänin vieheluvalla ovat sallittuja.
- Vyöhykkeelle ei ohjata kävijöitä.
- Vyöhykkeelle on osoitettu ns. kehrääjänpesä eli vaatimaton telttailupaikka (ks. luku 6.1.3), jolla telttailu on sallittu, mutta tulenteko kielletty. Sinne ei ole viitoitettua polkua.

Alavyöhyke B on muutoin kuten alavyöhyke A, mutta sen läpi voi kulkea viitoitettu seudullinen vaelusreitti polkurakenteineen ja taukopaikkoineen. Alavyöhyke B muodostuu kolmesta lohkoista, jotka mahdollistavat seudullisen vaellusreitin perustamisen Meiko-järven virkistysvyöhykkeeltä kaakkoon kohti Kirkkonummen keskustaajamaa, koilliseen kohti Volsia (ja mahdollisesti Nuuksiota) sekä länteen Siuntion suuntaan. Lisäksi alavyöhykkeeseen B kuuluu viisi erillistä pienehköä yksityistä suojelualuetta (Volsin lehdot 3, Sigurdsinlehdon luonnonsuojelualue, Tranhalsträsket ja Urbysberget, Volsin pähkinäpensaslehto ja Sepelbergenin luonnonsuojelualue).

Syrjävyöhyke muodostaa pääosan Meikon suojelualueista (Kuva 7). Alavyöhykkeen A kokonaispinta-ala on 1076 ha ja alavyöhykkeen B 528 ha.

4.2 Virkistysvyöhyke

Meikon alueen vilkkain käyttö pyritään ohjaamaan ja keskittämään tälle alaltaan suhteellisen pienelle vyöhykkeelle opastus- ja palvelurakenteiden avulla. Vyöhykkeen sisällä ovat virkistyskäytön kannalta keskeiset järvet Meiko ja Korsolampi.

Lisäksi virkistysvyöhykkeeseen kuuluu Volsin kylässä sijaitseva Kittelbergetin luonnonsuojelualue (12,3 ha) ja Volsin lehdot 4 -nimiseen luonnonsuojelualueeseen kuuluva 1,1 hehtaarin kokoinen alue. Niiden yhteyteen on suunniteltu Siipiveikon polku –niminen 2,2 km:n mittainen luontopolku.

Virkistysvyöhyke toimii Meikonsalon pääasiallisena sisääntulopaikkana paikoitusalueineen ja opastuspaikkoineen tai -tauluineen. Se liittyy ympäröivien alueiden palveluihin vähitellen perustettavien seudullisten retkeilyreittien välityksellä. Virkistyskäyttövyöhykkeeseen kuuluu suojelualueiden ulkopuolella vedenottamon lähellä sijaitseva Dorgarnin opastuspaikka paikoitusalueineen.

Pääosa Meikonsalon yleisöpalveluista sijaitsee virkistysvyöhykkeessä. Ne rakentuvat olemassa olevan infrastruktuurin pohjalta sitä täydentäen. Palvelut ja rakenteet suojelualueiden sisällä ovat suhteellisen kevyitä. Ne on tarkoitettu luontoon tutustumista, luonto-opastusta, luonnonharrastusta sekä vilkkaan käytön ohjaamista ja kulumissuojausta varten. Niitä ovat

- opastuspaikka
- rengaspolut, jotka voidaan tarvittaessa varustaa luontopoluiksi
- telttailualue
- levähdyspaikat

- edellä mainittujen toimintojen edellyttämät tie-, paikoitus- ja käymäläjärjestelyt
- vedenottamo ja sen suojavyöhyke

Volsin kartanopuisto on kulttuurivyöhykettä, mutta vastaa nähtävyyshoiteena yleisöpalveluiltaan virkistysvyöhykettä. Virkistysvyöhykkeen kokonaismaapinta-ala on 285 hehtaaria (lisäksi vettä 110 ha).

4.3 Kulttuurivyöhyke

Kulttuurivyöhykkeellä hoidon ensisijainen päämäärä on säilyttää Volsin kartanon kulttuuriympäristöä rakennuksineen, puistoineen ja vanhoine jalopuineen sekä Porkkalan vuokra-aikaisia sotilaallisia rakenteita kulttuurihistoriallisina suojelu- ja hoitokohteina. Samalla kohteet ovat kiinnostavia nähtävyyksiä, joten valikoiduissa kohteissa myös yleisöpalvelut ja opastustoiminta ovat tärkeällä sijalla. Sotilaalliset rakenteet ovat pienialaisia yksittäiskohteita laajalla alueella, joten ne eivät muodosta varsinaista vyöhykemäistä aluetta. Kulttuurivyöhykkeen koko on noin 3,8 hehtaaria.

4.4 Rajoitusvyöhyke

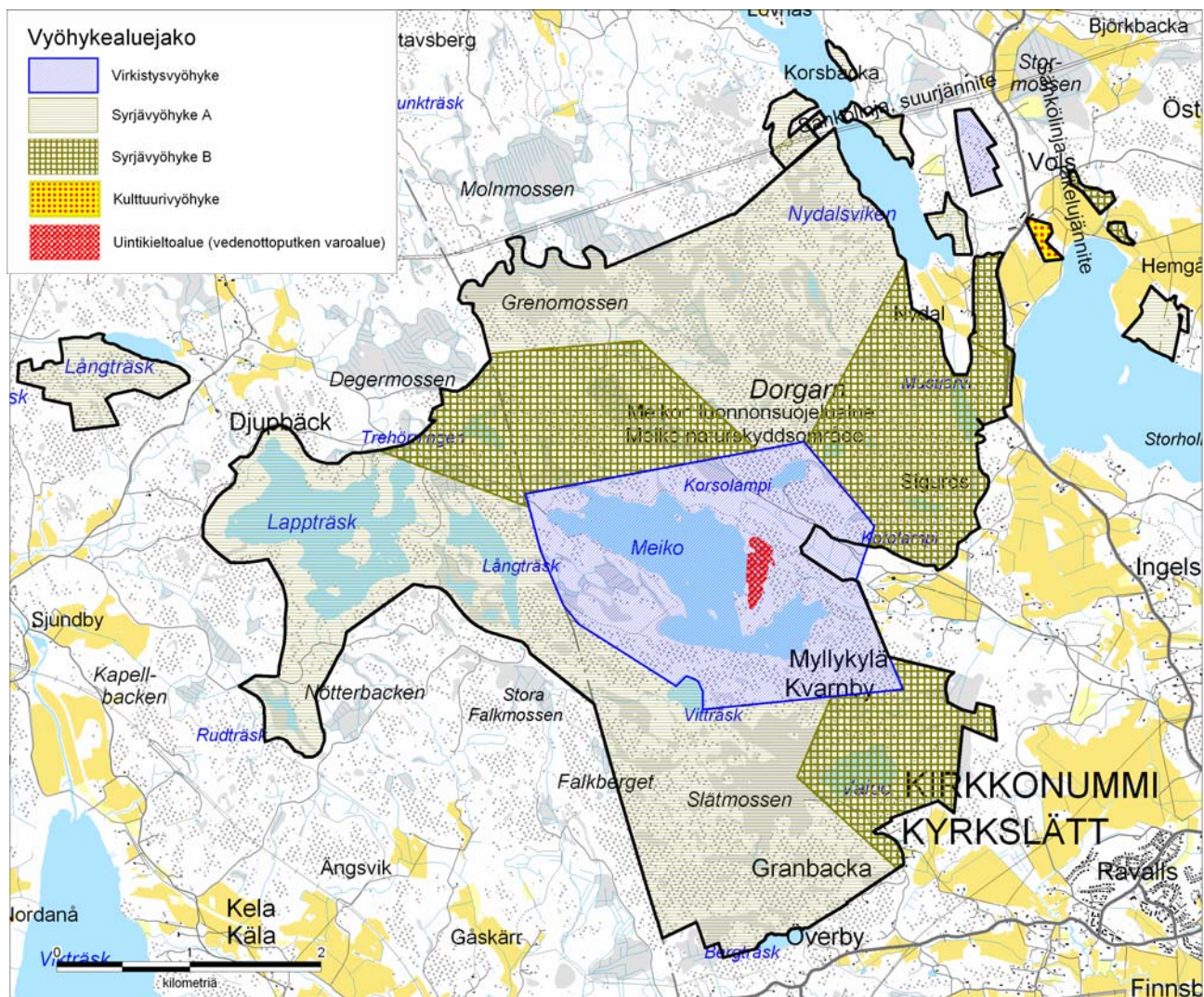
Rajoitusvyöhyke tarkoittaa aluetta, jolla ns. jokamiehen liikkumisoikeutta rajoitetaan luonnonsuojeluyistä enemmän kuin muualla suojelualueilla. Rajoitusvyöhyke voi tapauksesta riippuen sisältyä joko syrjävyöhykkeeseen tai virkistyskäyttövyöhykkeeseen.

Meikon suojelualueilla ei pääsääntöisesti ole tarpeen rajoittaa kävelyä eikä hiihtoa ainakaan toistaiseksi. Pienialaisia rajoitusvyöhykkeitä voi olla tarpeen perustaa arkojen eläinten (esim. kaakkuri, kuikka, kurki, sääksi, metso) pesä- ja soidinpaikkojen taikka kulumisvaarassa olevan kasvillisuuden suojaksi. Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma ei sisällä sellaisia rajoitusvyöhykkeitä, joissa liikkuminen kiellettäisiin kokonaan.

Maaston kulumisvaaran vuoksi pyöräily ja ratsastus rajoitetaan tietyille reiteille (Luku 6.1.3, Kuva 8).

Kasvillisuudeltaan arimmilla jyrkillä, märillä tai lajistoltaan arvokkailla kohteilla voi olla tarpeen rajoittaa maastokilpailujen ja -tapahtumien aiheuttamaa kulumista ja häiriötä osoittamalla alueita, joita ei suositella käytettäväksi kilpailutoimintaan. Alueet määritellään ko. tapahtumien lupien myöntämisen yhteydessä (Luku 6.1.2).

Uiminen on kielletty Meiko-järvellä vedenottoputken välittömässä läheisyydessä (Kuva 7).

Kuva 7. Meikän suojelualueiden käytön vyöhykkeet. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MM/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

5 Luonto- ja kulttuuriarvot

5.1 Luonnon suojelu ja hoito

5.1.1 Nykytila

Suojelun toteutustilanne. Meikon suojelualueiden kokonaisuus kuuluu lähes kokonaan Meiko-Lapträsk –nimiseen Natura-alueeseen (FI0100021). Natura-alueen pinta-ala on 1949 hehtaaria, josta maata on 1689 hehtaaria ja vettä noin 260 hehtaaria. Natura-alueen rajauksen ulkopuolelle jää muutamia pieniä yksityisiä suojelualueita; Volsin kartanometsikkö (YSA011710), Kittelberget (YSA200150), Sepelbergenin luonnonsuojelualue (YSA202397) sekä pieni osa suojelualueista Volsin lehdot 4 (YSA013138) ja Meikon luonnonsuojelualue (YSA202402).

Naturan lisäksi Meikon-Lapträskin alue sisältyy useisiin eri suojeluohjelmakohteisiin. Vanhojen metsien suojeluohjelmaan alueelta kuuluu kolme kohdetta. Dorgarn-Ragvalds (AMO010010) (265 ha) on kaksiosainen alue, joka nykyisin kuuluu valtion omistamaan Meikon luonnonsuojelualueeseen. Nydalsvikenin metsä (AMO010336) (54 ha) sijaitsee Nydalsvikenin länsipuolella ja se kuuluu samannimiseen Kirkkonummen kunnan omistamaan yksityiseen suojelualueeseen (YSA010336). Siuntion kunnan alueella oleva Djupbäckin Långträskin metsä (AMO010345) (39 ha) sijaitsee Långträskin etelälounaispuolella, ja se on suojeltu kahtena yksityisenä suojelualueena: Skvallerbäcken (YSA014161) ja Skvallerkvarn (YSA014162).

Meiko-Lapträskin Natura-alueen suot kuuluvat soidensuojeluohjelmaan (Slätmossenin-Grenomossenin alue SSO010006). Soidensuojeluohjelmaan kuuluvista soista, joiden pinta-ala on yhteensä 193 hehtaaria, suurin osa kuuluu jo perustettuihin suojelualueisiin. Suojelematta ovat vielä alueen pohjoisosassa sijaitsevan Grenomossenin pohjoisosa sekä Siuntion puolella olevien Stora Bladträskin ja Lilla Bladträskin rantasuot.

Lehtojensuojeluohjelmaan Meikon alueelta kuuluu useita pienialaisia lehtoalueita, yhteensä noin 90 ha. Meikon-Trehörningenin lehtoalue (LHO010089) sijaitsee Meiko-järven länsipäässä ja Lapträskin lehto (Kalkmosselunden) (LHO010118) sijaitsee Lapträskin länsirannalla. Volsin lehdot –niminen lehtojensuojeluohjelman kohde (LHO010088) koostuu useasta pienestä lehtoalueesta Meikon ydinalueen koillispuolella. Lehtojensuojeluohjelman kohteet kuuluvat lähes kauttaaltaan jo perustettuihin suojelualueisiin, pääosin yksityisiin suojelualueisiin. Poikkeuksena tästä on Meiko-Trehörningenin lehtoalueen Siuntion puoleinen osa, joka ei vielä kuulu mihinkään suojelualueeseen.

Meikon, Lapträskin ja Vaipon sekä näiden läheisyydessä olevien pienempien lampien rannat kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan (Meikon-Lapträskin järviolue RSO010006). Rantojensuojeluohjelman alueen yhteispinta-ala on 1011 hehtaaria, josta vesipinta-alaa 245 hehtaaria. Lisäksi Meikon–Lapträskin järviolue kuuluu erityissuojelua vaativiin vesistöihin (Haapanen ym. 1992).

Meikon alueella oli 1.1.2008 perustettuja suojelualueita yhteensä 29 kappaletta. Suurin näistä on valtion omistama Meikon luonnonsuojelualue, jonka pinta-ala on 1.1.2008 noin 970 hehtaaria. Nydalsvikenin länsipuolella valtion omistuksessa on lisäksi noin 6,7 hehtaaria suojeluun hankittua maata, jota ei ole vielä liitetty Meikon luonnonsuojelualueeseen. Tässä suunnitelmassa ne luetaan kuuluviksi Meikonsaloon. Yksityisiä suojelualueita on 28 kappaletta ja niiden yhteispinta-ala on noin 499 hehtaaria. Suojelun piirissä Meikon-Lapträskin Natura-alueesta on yhteensä 1475 hehtaaria. Natura-alueen maa-alasta perustettuja suojelualueita on noin 85 %, järvet ovat pääsääntöisesti vielä suojelualueiden ulkopuolella.

Metsätaloushistoria näkyy Meikon alueen metsissä vielä selvästi. Lähes puolet (n. 46 %) alueen metsämaista on iältään varttunutta kasvatusmetsää tai sitä nuorempaa. Lahopuujatkumoa ei muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta alueelta juuri löydy. Paikoin on kuitenkin runsaasti melko tuoretta lahoppuuta. Alueen tammimetsiä ja lehtoja uhkaa kuusettuminen.

Noin kolmannes Meikon suojelualueiden pinta-alasta on kitu- ja joutomaita: kalliomänniköitä ja vähäpuustoisia tai puuttomia soita. Kalliomänniköt ovat kutakuinkin luonnontilaisia. Nevoille ja vähäpuustoisille soille voi paikoin ulottua ojituksen vaikutuksia, vaikka suoranaisia ojitusalueita ei niillä ole.

Soita Meikon suojelualueilla on yhteensä noin 280 hehtaaria, josta ojittamattomia noin 202 hehtaaria. Pinta-alaltaan eniten on rämeitä, noin 170 hehtaaria. Korpia ja nevoja on kumpiakin noin 55 hehtaaria. Eniten ojituksen seurauksena muuttuneet suot ovat Timmermossenin räme ja Meiko-järven länsi- ja pohjoispuoliset korvet. Meikonsalon eteläosan Slätmossenin on erityisen hyvin säilynyt nuori alkuvaiheen keidassuo.

Natura 2000 – luontotyytit. Keidassoihin (7110) Meikon suojelualueista kuuluu noin 66 hehtaaria; Slätmossenin Meikonsalon eteläosassa ja Grenomossenin pohjoisosassa. Slätmossenin kuuluu edustavuudeltaan luokkaan hyvä ja Grenomossenin merkittävä. Suojelualueeseen kuuluvat osat ovat ojittamattomia, mutta Grenomossenin pohjoisosan suojelematon alue on osittain ojittettua. Tämä laskee koko luontotyytin edustavuutta.

Puustoisia soita (91D0) on noin 138 hehtaaria vallitsevana luontotyyppinä ja päällekkäisenä luontotyyppinä keidassuon kanssa noin 20 hehtaaria. Puustoisista soista edustavuusluokaltaan erinomaisia on noin 8 hehtaaria ja hyviä 67 hehtaaria ja merkittäviä 80 hehtaaria. Meikon puustoisista soista rämeitä on 132 ja korpia 26 hehtaaria.

Vaihettumis- ja rantasoita (7140) on noin 14 hehtaaria. Pienialaiset, keskiravinteiset tai sitä ravinteisemmat nevat kuuluvat tähän Natura-luontotyyppiin. Edustavuudeltaan vaihettumis- ja rantasuot ovat pääosin hyviä.

Luonnonmetsiä (9010) on yhteensä 271 hehtaaria ja niistä edustavuusluokkaan erinomainen kuuluu 2 hehtaaria ja luokkaan hyvä 62,5 hehtaaria. Luonnonmetsät vaihtelevat karuista kalliomänniköistä reheviin lehtomaisiin kankaisiin.

Lehtoja (9050) on noin 42 hehtaaria. Edustavuudeltaan erinomaisia lehtoja on 2,6 hehtaaria ja hyviä noin 11 hehtaaria. Lehtojen esiintyminen keskittyy Meikon ydinalueen koillispuolelle Volsin alueelle.

Silikaattikallioita (8220) on 35,6 hehtaaria, josta suurin osa kuuluu edustavuudeltaan luokkaan merkittävä (n. 32 ha).

Meikon lammista noin 1 hehtaarin kokoinen Tränuhals kuuluu niukka- ja keskiravinteisiin lampiin (3130). Immerlampi, Kakarlampi, Kotolampi, Kommelpott ja Trehörningen kuuluvat humuspitoisiin järviin ja lampiin (3160). Tämän luontotyytin yhteispinta-ala on noin 5 hehtaaria. Valtaosaltaan lammet kuuluvat edustavuusluokkaan hyvä. Natura –alueeseen sisältyviä, mutta toistaiseksi luonnonsuojelualueisiin kuulumattomia järviä – mm. Meiko-järveä – ei ole tässä suunnitelmassa arvioitu.

Neljä pientä puroa Meikon suojelualueilla, yhteispinta-alaltaan 0,5 hehtaaria, täyttää Natura-luontotyytin pikkujoet ja purot (3260) vaatimukset. Nämä purot ovat Vaipon laskupuro Vaipobäcken, Mustjärven länsipuolelta Mustjärven laskeva puro, Nydalsvikeniin lännestä Volsin lehdot 1 ja Volsin lehdot 2 –nimisiltä suojelualueilta laskeva puro ja Långträskin laskupuro. Purot kuuluvat pääosin edustavuusluokkaan merkittävä.

Jalopuumetsän (9020) kriteerit täyttää Meikon metsäkuvioista tällä hetkellä vain 0,3 hehtaarin kokoinen edustavuudeltaan hyvä tammimetsä Volsin Tammirinnelehdon yksityisellä suojelualueella.

Mustjärven pohjoispäästä löytyy yksi pienialainen 0,1 hehtaarin metsäluhta (9080), joka edustavuudeltaan kuuluu luokkaan merkittävä.

Meikonsalon Natura 2000-luontotyyppien sijainnit ja edustavuudet ovat nähtävissä kuvista 5 ja 6.

Lajit. Lehtonoidanlukkoa on tavattu Meikon-Trehörningenin lehdossa viimeksi vuonna 2004. Ilmeisesti kasvupaikka on muuttumassa lehtonoidanlukolle epäsuotuisaksi.

Meikon alueella sääksi pesii enää vain Lappträskillä, koska Meiko-järven saarella ollut pesä on hävinnyt.

Meiko-järvellä tavataan kuikkaa, mutta sen pesintä ei onnistu ainakaan joka vuosi. Meiko-järveä kiertävä polku kulkee aivan rantaviivan tuntumassa, mikä luultavasti heikentää kuikan pesimätulosta. Kuikka on yksi arimmista lajeista ja palaa vesirajassa sijaitsevalle pesälleen vasta pitkän ajan kuluttua häiritsemisen jälkeen.

Meikon alueelta on tehty runsaasti liito-oravahavaintoja. Kanta on runsas ja vakaa erityisesti alueen rehevämmissä osissa.

Meikon alueen virtaavissa pienvesissä on tavattu aiemmin meritaimenta (*Salmo trutta*), mutta se on hävinnyt (Aki Janatuinen kirjall. ilm. 28.4.2008). Virtavesien hoitoyhdistys ry aloitti meritaimenen kotiotusistutukset Meikon alueen puroihin (Korsobäcken, Meikon laskupuro, Vaipobäcken) keväällä 2008 (Janatuinen 2008).

5.1.2 Tavoitteet ja toimenpiteet

Luonnonhoito ja ennallistaminen. Hoito- ja käyttösuunnitelman kanssa on laadittu rinnakkain Meikonsalon ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelma (Lahtinen 2008). Ennallistamisen tavoitteena kivennäismaiden metsissä on ihmisen luoman keinotekoisien kuviorakenteen rikkomisen ja lahoppuujatkumon aikaansaaminen, mikä mahdollistaa lahoppuusta riippuvaisen lajiston esiintymisen alueella. Meikonsalon ennallistettavien ja hoidettavien alueiden kartta on liitteessä 3.

Lahoppuuta ennallistettavalle alueelle tuotetaan puita, pääasiassa kuusia ja mäntyjä kaulaamalla pystylahoppuiksi tai kaatamalla maalahoppuiksi. Lahoppuuntuottokohteet sijoitellaan niin, että ne ovat mahdollisuuksien mukaan kytköksissä jo nyt runsaasti lahoppuuta sisältäviin kohteisiin. Tällä pyritään siihen, että lahoppulajisto pystyisi levittäytymään kohteelta toiselle. Istutusmänniköihin tehdään nk. pienaukkoja, joihin puita kaulataan pystyyn ja osa männyistä kaadetaan ryhmittäin. Näin vapautetaan tilaa puun- taimille, etenkin lehtipuille. Sekä lahoppuuntuoton että pienaukotuksen yhteydessä jätetään ennallistettavan alueen yksittäiset jalopuut pystyyn ja niille raivataan tilaa. Dorgarnin paikoitusalueelta Siuntioon johtavan entisen metsätien varressa pienaukot sijoitetaan niin, että niitä voidaan hyödyntää metsästyksessä siten, että nykyisin käytössä olevat Metsähallituksen ja metsästystahojen laatimassa metsästyksessä koskevassa toimenpidesuunnitelmassa mainitut passituspaikat saadaan siirtymään pois metsätien läheisyydestä (liite 2).

Meikon suojelualueiden soista on ojitettuja noin 38 hehtaaria. Ojitetuille soille pyritään palauttamaan vedenpinta sille tasolle, millä se oli ennen ojitusta. Vesitasapaino palautetaan Meiko-järven pohjoispuolisille korville ja Timmermossenin ojitetulle rämeelle täyttämällä ojat. Meiko-järven länsipuoliset Mei-

ko-järveen laskevien korpien ojat padotaan. Talimossenin ennallistamisessa otetaan huomioon hiihto-, polkupyöräily- ja ratsastusreitin linjaus (luku 6.1.3).

Meikon alueella on Suomen itäisin tammimetsien keskittymä. Tammet ovat paikoitellen tukahtumassa muiden puulajien voimakkaan kilpailun seurauksena. Tammien menestymistä autetaan kaulaamalla ja poistamalla tammia varjostavia puita. Myös muita jaloja lehtipuita (lehmus, vaahtera) ja pähkinäpensasta suositaan samalla tavalla.

Lehtolajiston ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi lehtojen kuusettumista pyritään estämään. Lehdoista poistetaan alikasvoskuusia, ja paikoitellen kaulataan suurempia kuusia.

Meikon pienet niitty laikut ovat joko metsitettyjä tai itsekseen metsittymässä. Yhdeltä pieneltä niitty-laikulta Meikonsalon keskiosissa poistetaan sinne istutetut kuuset, ja sitä pyritään pitämään puuttomana tulevaisuudessa. Vrångnäsuddenin yksityistä luonnonsuojelualuetta pyritään hoitamaan hakana (Lahti-nen & Raatikainen 2008).

Yksi Talimossenin pohjoispuolella sijaitseva Korsobäckeniin laskeva perattu purouoma palautetaan lähemmäs luonnontilaa kampeamalla puron uomasta nostetut kivet sinne takaisin. Samalla poistetaan pienelle alalle istutetut lehtikuuset tulokaslajina.

Lajien suojelu. Kaikki uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien esiintymät kirjataan Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään uhanalaisrekisteriin (Hertta Eliölajit – tietojärjestelmä) ja Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään, ja niiden tilaa seurataan mahdollisuuksien mukaan. Ne otetaan huomioon ennallistamisen ja luonnonhoitotoimien yhteydessä. Samoin menetellään Euroopan unionin luontodirektiivin liitteiden II (lajia varten on perustettava eritysten suojelutoimien alueita) ja IVa (lajin selvästi luonnossa havaittavat lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat rauhoitettuja) sekä lintudirektiivin liitteen I lajien (elinympäristöjä suojeltava erityistoimin) kohdalla.

Liito-oravalle soveltuvat elinympäristöt otetaan ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä suunniteltaessa ja tehtäessä huomioon. Metsikkökuvioilla, joilla jalopuita tai lehtolajistoa hoidetaan kuusia poistamalla ja lahoppuiksi tekemällä, otetaan puiden valinnassa huomioon, että metsikkökuvio säilyy myös liito-oravalle soveliaana ympäristönä. Näiltä kuviolta ei poisteta kaikkia kuusia, vaan osa jätetään kasvamaan. Erityisesti säästetään haapojen välittömässä läheisyydessä kasvavia kuusia suojaaviksi puiksi niin liito-oravalle kuin muillekin lajeille.

Kääpälajiston ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi alueella tuotetaan lahoppuuta.

Uhanalaisten kasvilajien (esim. lehtonoidanlukko) kasvupaikkoja hoidetaan tarvittaessa.

Luonnonsuojelualue ei ole esteenä meritaimenen palautusistutuksille Estbyån eli Humaljärven vesistössä.

Uhanalaisille lintulajeille, esim. sääksi ja kaakkuri, tarkoitettuja tekopesiä voidaan rakentaa ja ylläpitää erityisesti Meikonsalon syrjävyöhykkeessä.

Linnunpönttöjä Meikonsalon alueelle ei sijoiteta, ellei se ole tarpeellista jonkin uhanalaisen lajin suojelun kannalta. Olemassa olevia linnunpönttöjä ei tarvitse poistaa.

Vierasperäiset eläin- ja kasvilajit poistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Eläinten keinoruokintaa (esim. nuolukivet, teerien ja peurojen ruokintapaikat, haaskat) ei ylläpidetä Meikonsalossa. Slätmossenin vanha ruokintapaikka puretaan.

5.1.3 Seuranta

Suojelualueiden ja metsien luonnontilaa seurataan yleispiirteisesti Metsähallituksen paikkatietojärjestelmän tietojen pohjalta. Paikkatietojärjestelmän luontotyyppiosio sisältää tiedot metsien rakenteesta, mm. lahoppuun määrästä ja laadusta. Toteutetut ennallistamistoimenpiteet ja tuotetut lahoppumäärät tallennetaan paikkatietojärjestelmään. Näitä tietoja voidaan käyttää rakenteen muutoksen seurantaan pitkällä aikavälillä.

Ennallistettujen ojitusalueiden luonnontilan palautumista seurataan Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti kohdekohtaisella hoitoseurannalla, jossa seurataan kasvillisuuden muuttumista, suon vettymistä ja mahdollista lisätoimenpiteiden tarvetta. Soiden ennallistumista seurataan kolmeen otteeseen; ennallistamista seuraavana vuonna sekä 5 ja 10 vuoden kuluttua ennallistamisesta. Mikäli ennallistuminen ei ole toteutunut toivotulla tavalla ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin. Seurantatiedot tallennetaan Metsähallituksen asianhallintaan.

Lehtojen ja jalopuiden hoitokuvioiden ja raivattavien niittyjen osalta toimenpiteiden onnistuminen ja uudet toimenpidetarpeet on arvioitava uudelleen noin kymmenen vuoden kuluttua toimenpiteistä. Etenkin lehdoissa hoitotarve on mitä ilmeisimmin jatkuvaa. Laidunnuksen vaikutusta Vrångnäsuddenissa seurataan. Kasvillisuutta seurataan luonnonhoidosta ja perinnebiotoopeista annettujen ohjeiden mukaisesti (Hakalisto ym. 1998, Hokkanen ym. 2005).

5.2 Kulttuuriperinnön suojelu ja hoito

5.2.1 Nykytila

Meikonsalon välittömästä läheisyydestä Volsin alueelta tunnetaan neljä kivistä asuinpaikkaa, jotka on rauhoitettu muinaismuistolailalla (295/63) kiinteinä muinaisjäännöksiä: Vols 2, Nydal, Vols 3 ja Vols 4. On mahdollista, että myös Meikonsalosta on löydettävissä ennestään tuntemattomia esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. Vuonna 2006 tehdyssä lyhyessä tarkastuksessa käytiin läpi potentiaalisia esihistoriallisten kohteiden sijaintipaikkoja. Niitä ei kuitenkaan löytynyt, ja yksi tiedossa ollut epävarma röykkiö tai kumpu todettiin luonnonmuodostumaksi. Myös sisällissodan aikaiset kohteet, joita Meikonsalosta löytyy mm. Mustjärven rantamilta, kuuluvat muinaismuistolain piiriin.

Volsin kartanon puutarhaa rakennuksineen on inventoitu vuonna 1999 (Mäki-Kahma 1999), ja kartanoalue sisältyy myös Volsin luontoselvitykseen (Väre 2007). Meikonsalon sotahistoriallisia kohteita kerrotettiin vuosina 2006 ja 2007. Alueelta tunnetaan ennestään useita Porkkalan vuokra-aikaan liittyviä kohteita, koska alueen läpi kulki vuokra-alueen raja. Suurin osa kohteista sijaitsee Dorgarnin alueella ja Meiko-järven ympäristössä. Dorgarnissa olevat kohteet ovat lähinnä rajamerkkejä ja erilaisia kivistä rakennettuja kevyitä jalkavälikivastuksia. Talimossenin ja Meiko-järven reunamilla olevat kohteet sen sijaan ovat lähes kaikki bunkkereita, juoksuhautoja tai tienpohjia. Alueelta on löytynyt myös yksi ajoittamaton talonpohja.

Meiko-järven lounaisrannalla sijaitsevat puolustusvarustukset on kartoitettu parhaiten. Alueella on sijainnut useita bunkkereita, juoksuhautoja ja tie. Yksi bunkkereista on kartoitettu tarkemmin (Lagerstedt 2002). Se on ollut tuliasemabunkkeri, jonka katolla on ollut pyörivä konekiväärikupu.

Vuokra-ajan kohteita on kartoitettu myös muilla alueilla, mutta niiden dokumentointi on puutteellista. Jotta niiden hoito voidaan kestäväällä tavalla toteuttaa, ne vaativat lisäkartoitusta.

5.2.2 Tavoitteet

Vuokra-ajan kohteet eivät ole muinaismuistolain suojaamia. Ne edustavat kuitenkin tärkeää vaihetta Suomen lähihistoriassa. Kirkkonummen ja Siuntion seudun maastorakenteet ovat vuokra-ajan näkyvimmit jäänteet. Tämän vuoksi suojelualueilla, missä kohteita ei uhkaa rakentaminen tai muu maankäyttö, niitä tulisi suojella ja hoitaa, jotta myös tulevat sukupolvet voisivat tutustua yhteen Suomen lähihistorian erikoisimmista vaiheista. Meikonsalon kulttuuriperintökohteiden suojelun ja hoidon tavoitteena on säilyttää kohteet nykytilassa sekä turvata nähtävyysskäyttö niin, ettei kävijöille tai kohteille aiheudu vaaraa.

5.2.3 Toimenpiteet

Meikonsalon kulttuuriperintökohteiden kartoitusta täydennetään mahdollisimman pian, tavoitteena selvittää niiden tarkka sijainti, laajuus ja rakenteelliset yksityiskohdat. Lisäksi selvitetään, mitkä riskit liittyvät kohteiden säilymiseen ja alueen käyttäjien turvallisuuteen. Erityisesti kiinnitetään huomiota mm. bunkkereiden pystyssä oleviin huoneisiin ja sellaisiin maassa oleviin aukkoihin, jotka voivat aiheuttaa vaaratilanteita. Tavoitteena on myös selvittää kohteet, jotka soveltuvat esittelykohteiksi. Tällöin otetaan huomioon kohteen sijainti, kestävyys, näytävyyss, edustavuus ja kävijän turvallisuus. Kartoituksen pohjana voidaan käyttää Kirkkonummen kunnan ja Metsähallituksen tekemiä inventointeja, joissa on paikannettu useita kohteita.

Seuraava vaihe on tehdä kartoituksen perusteella hoitotoimenpiteet, esim. kohteen rakenteiden tukeminen, esterakenteiden tekeminen tai vaarallisten reikien tukkiminen. Kohteet pyritään kuitenkin säilyttämään nykytilassaan, eikä laajempiin rekonstruktioimenpiteisiin ryhdytä.

5.2.4 Seuranta

Kohteiden inventointi suoritetaan ennen hoito- ja käyttösuunnitelman välitarkastusta. Inventoinnin pohjalta tehdään alueen vuokra-aikaisten kohteiden hoitosuunnitelma. Inventoinnin yhteydessä kohteet vietään Metsähallituksen alueiden osalta Metsähallituksen rakenteiden tietojärjestelmään eli REISKA -järjestelmään, jossa seurataan hoidon toteutumista. Tavoitteena on hoidon toteuttaminen inventoinnissa annettujen ohjeiden mukaisesti kahden vuoden sisällä REISKA -järjestelmään tallentamisesta.

6 Luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu

6.1 Retkeily ja muu luonnon virkistyskäyttö

6.1.1 Nykytila

Meikon suojelualueilla on kaksi viitoitettua reittiä: Meikonpolku (3,5 km) ja Meikon ulkoilureitti (osa suunnitellusta Meiko-järveä kiertävästä Meikonkirroksesta) (4 km). Näiden kahden pääpolun lisäksi alueelle on syntynyt lukuisia muita polkuja kävijöiden jäljiltä. Kirkkonummen kunnan suojelualueelle Meiko-järven ympäristöön on muutama vuosi sitten tehty viitoitus ohjaamaan kävijät oikeille poluille, ja siten välttämään luonnon tarpeetonta kulumista.

Meikonpolku lähtee Dorgarnin paikoitusalueelta ja kiertää Näseudden-niemen. Maasto polun varrella on paikoin voimakkaasti kulunut, koska alueella paljon virkistyskäyttöä. Polun varrella on kymmenen jäteastiaa.

Meikon ulkoilureitti alkaa Dorgarnin paikoitusalueelta ja kulkee pitkin Meikon pohjois- ja länsirantaa Meikon lounaispuolella olevalle bunkkerille. Polun varrella on viisi jäteastiaa ja kaksi puutteellisesti varustettua tulipaikkaa, Bakudden ja Riberget. Lisäksi polun varrella on useita luvattomia tulentekopaikkoja.

Meikon ulkoilureitinkin kunnossapito hoidetaan kokonaan Kirkkonummen puolelta, koska kunnalla ei ole rasiteoikeutta Siuntion suunnalta Meikolle johtavalle tielle (Engberg 2002).

6.1.2 Tavoitteet

Meikonsalossa suositetaan luonnon ehdoilla tapahtuvaa patikkaretkeilyä, ja virkistyspalvelut järjestetään sen mukaisesti retkeilypainotteisiksi. Leiriytyminen sallitaan luonnonsuojelusyistä ja Meiko-järven vedenlaadun turvaamiseksi kuitenkin vain siihen osoitetuilla paikoilla (Kuva 8). Jokamiesretkeilylle tarkoitettun **telttailupaikan** palveluvarustuksena on tasaista tilaa teltoille, nuotiokehä tai muu tulisija, kuivakäymälä, polttopuuliiteri, tarvittavat polkuviitat sekä opastustaulu, jossa esitetään telttailuun tarkoitettun alueen kartta ja ohjeet leiriytymistä ja jätteiden käsittelyä varten. Myös ns. kehrääjänpesän alue on tarkoitettu telttailuun, mutta alueella ei ole palveluvarustusta ja tulenteko on kielletty (Luku 6.1.3).

Telttailupaikan lisäksi Meikonsalon alueella on jokamiesretkeilijöille tarkoitettuja **tulentekopaikkoja**, joilla maastomuotojen ja suojelusyiden vuoksi ei ole telttailumahdollisuutta.

Retkeilyä ja ulkoilua palvelevat rakenteet keskitetään virkistyskäyttö- ja kulttuurivyohtyhykkeelle. Palveluvarustuksen ja poluston kehittämisessä otetaan huomioon suunnitteilla olevien seudullisten reittien yhteystarpeet. Palveluvarustus tulee olemaan osa pääkaupunkiseudun viherkehää.

Jokamiehenoiikeudet sallivat **kävelyn, hiihdon, lumikenkäkävelyn, luistelun, uimisen, soutelun ja melonnan** koko suunnitelma-alueella. Uiminen on kuitenkin kielletty Meiko-järvellä vedenottoputken välittömässä läheisyydessä (Kuva 7).

Polkupyöräily ja ratsastus ovat sallittuja alueen teillä ja niitä varten merkityillä reitillä (Kuva 8). Muualla niitä rajoitetaan luonnonsuojelusyistä järjestyssäännössä.

Kalliokiipeily ja laskeutuminen ovat Meikonsalossa sallittuja ainoastaan Kvarnbyn kiipeilykallio – nimellä tunnetulla kalliolla (Suomen Kiipeilyliitto ry 2003). Kiipeilykallio merkitään maastoon. Uusia hakoja ja muita kiinteitä varmistuksia ei saa kiinnittää kallioon. Kalliossa olevat aiemmin luvatta kiinnitettyt kiinnikkeet poistetaan. Ainoastaan ylimmät varmistukset (yläankkurit) saavat jäädä kallioon, mutta Metsähallitus ei vastaa niiden eikä mahdollisten muiden kiinnikkeiden turvallisuudesta. Kalliokiipeily ja laskeutuminen tapahtuu omalla vastuulla. Vastuunrajoitukset osoitetaan kiipeilypaikan läheisyyteen laitettavassa opastustaulussa. Suomen Kiipeilyliitto ry (SKIL) tarkistaa Kvarnbyn kiipeilykallion kiinteät varmistukset ja uusii ne tarvittaessa. SKIL raportoi tarkistuskäynnistä Metsähallitukselle. Kiipeilyn harrastajat ilmoittavat välittömästi SKIL:oon, jos varmistuksissa havaitaan jotain muutoksia. Myös muut Kvarnbyn kiipeilykalliossa olevat varmistukset saavat jäädä kallioon, jos Kiipeilyliitto sitoutuu tehtävän sopimuksen mukaisesti tarkastamaan vuosittain niiden kunnon.

Kilpailut ja tapahtumat. Meikonsaloon sopivat sellaiset kohtuullisen kokoiset, luontoon perustuvat ja sen ehdoilla tapahtuvat tilaisuudet ja kilpailut, jotka eivät edellytä maastoajoneuvoliikennettä eivätkä erityisrakenteita tai –järjestelyjä ja jotka eivät aiheuta luonnon roskaantumista taikka kohtuutonta kulumista tai häiriötä luonnolle tai alueen muille käyttäjille.

Seuraavat periaatteet koskevat ei-kaupallisten ryhmien järjestämiä tilaisuuksia Meikonsalossa. Luontomatkailuyritysten toimintaa käsitellään luvussa 6.3. Tapahtumien järjestäjiä koskevat mm. Kokoon-tumislain (530/1999) määräykset.

* Alle viidentoista osanottajan tapahtumiin ei tarvita lupia.

* Yli viidentoista hengen ryhmien – myös koululuokkien, rippikoulujen ym. – tulisi päällekkäisten tapahtumien välttämiseksi ilmoittaa etukäteen siitä Metsähallitukselle, mikäli ne aikovat yöpyä telttailu-alueella ja järjestää sellaista ohjelmaa, joka saattaa häiritä alueen muita käyttäjiä.

* Yli viidenkymmenen osanottajan tapahtumiin tai maastokilpailuihin tarvitaan lupa. Tämä on tarpeellista paitsi valvonnan vuoksi, myös päällekkäisten tapahtumien välttämiseksi. Luvassa määritellään tarkemmin tapahtumaan liittyvät ympäristönäkökohdat ja ehdot.

* Meikonsaloon ei anneta lupia suurten, yli 300 osanottajan kilpailujen tai maastotapahtumien järjestämiseen muutoin kuin erityisestä syystä. Poikkeuksen tekevät sellaiset laturetket ja vastaavat tapahtumat, jotka käyttävät vain viitoitettuja reittejä tai tapahtuvat lumipeitteisessä maastossa. Pääasiassa suojelualueiden ulkopuolella järjestettävien tapahtumien reiteistä tai rasteista osa voi olla suojelualueilla.

* Luonnon vahingoittumista, roskaantumista tai meteliä aiheuttavat taikka muutoin rauhalliseen salo-luontoon sopimattomat tapahtumat eivät tule kyseeseen (esim. värikuulasota, kovaääniset musiikkita-pahtumat, metsästyskoirien ajokokeet).

* Erikseen määritetyille luonnoiltaan herkille alueille ei tulisi sijoittaa rasteja tai muita merkintöjä, ja kilpailuradat on suunniteltava kiertämään ne. Niihin sisältyvät mm. yksityisten omistamat luonnonsuoje-lualueet, Slätmossen, Grenomossen ja Tränuhals ympäristöineen. Kevät- ja kesäaikaan voidaan myös muille herkille alueille antaa suuria tapahtumia koskevia rajoituksia alueen käytön ja haittojen kehitty-misen mukaisesti. Rajoitukset esitetään tilaisuuksien järjestäjille annettavissa luvissa.

* Tarkemmat ohjeet ovat tapahtumaluvissa ja retkeilytapaohjeissa.

Retkeilyä koskevat säännöt ja suositukset, maastotapahtumien järjestäminen ym. määritellään tarkem-min erillisissä **retkeilytapaohjeissa**, jotka laaditaan yhteistyössä retkeily-, suunnistus- ym. järjestöjen kanssa. Ohjeita levitetään ja niihin liittyvää koulutusta annetaan järjestöjen kautta. Retkeilytapaohjeiden

tulisi koskea yleisesti eri omistajatahojen alueita Meikossa. Ne pyritään saamaan yhtenäisiksi pääkaupunkiseudun vastaavien alueiden (Nuuksio, Sipoonkorpi ym.) kanssa.

6.1.3 Toimenpiteet

Telttailupaikat. Korsolammin rantaan rakennetaan jokamiesretkeilyyn tarkoitettu Korsolammin telttailupaikka. Se varustetaan puuliiterillä, tulisijalla, kuivakäymälällä, kaivolla ja tarvittaessa keittokatoksella tai laavulla.

Vitträsk-lammen lähelle merkitään maastoon kokeneille retkeilijöille soveltuva vaatimaton telttailupaikka, ns. kehrääjänpesä, joka on vastaavanlainen kuin Nuksion kansallispuistossa. Siihen kuuluu vain tasaista telttailutilaa ja opastustaulu, jossa selitetään leiriytymisen säännöt, sallittu alue sekä jätteiden käsittely ja lajittelu. Tulenteko on kielletty, joten ruoka valmistetaan keittimellä. Jätehuoltoa ei ole. Paikalle ei ole viitoitettua polkua.

Tulentekopaikat. Meiko-järven rannassa olevia jokamiesretkeilyyn tarkoitettuja paikkoja (Bakudden, Riberget) parannetaan ja ne varustetaan puuliiterillä ja kuivakäymälällä. Näiden lisäksi voidaan tarvittaessa rakentaa Saarnastuolin ja Pikku-Meikon pohjoisrannan tulipaikat.

Levähdyspaikka. Volsin luontopolun varrelle tehdään levähdyspaikka.

Polkuverkko. Meikon ulkoilureittiä jatketaan siten, että se kiertää Meiko-järven ympäri, jolloin sen pituudeksi tulee noin 8 km. Reitin nimeksi tulee Meikonkierto. Polku on pääosin olemassa, mutta viitoitus vaatii täydentämistä ja parantamista. Meikon lounaisosassa Bakvikarna-lahden bunkkerien ja Duvarvikenin näköalakallion välillä reitti linjataan kulkemaan kauemmas rannasta vanhan metsän alueen kautta, ja rantaan vakiintuneen polun käyttö estetään viitoituksella ja ennallistamalla polun päät. Vaipan paikoitusalueelta tehdään uusi polku Meiko-järven kaakkoiskulmaan, missä se yhtyy Meikonkiertoon. Myös Korsolammin ja Mustjärven välille tehdään uusi polku. Sen loppuosa kiertää ympyrälenkin Dorgarnin kalliolängöllä. Se voidaan myöhemmin yhdistää myös Volsin luontopolkuun ja se voi toimia osana seudullista retkeilyreittiä kohti Nuuksiota. Mustjärven pohjoispäässä Volsia kohti kulkevan retkeilyreitin perustaminen edellyttää polun linjauksen sopimista yksityismaanomistajien kanssa. Polulta voidaan tehdä yhdyspolku Marthastuganin paikoitusalueelle ja Humaljärven rantaan, jossa on levähtämiseen sopiva hiekkaranta. Näseudden kiertävän Meikonpolun linjaukseen ei tule muutoksia, mutta sen nimi muutetaan Kuikankierrokseksi. Polkujen viitoitus tehdään yhtenäiseksi.

Taulukko 8. Meikon suojelualueiden polut.

Polku	Pituus, km	Muuta
Meikonkierto	8	Osittain valmis, täydennetään kiertämään Meiko-järven ympäri, varustaminen luontopoluksi mahdollista
Kuikankierros	1,5	Entinen nimi Meikonpolku
Vaipo – Meiko -polku	2,5	Osa suunniteltua seudullista vaellusreittiä
Korsolammi – Mustjärvi - Korsolammi -polku	3	Osa suunniteltua seudullista vaellusreittiä
Volsin polku	2	Luontopolku
Hakinkierros	4	Hiihto-, polkupyöräily- ja ratsastusreitti

Luontopolut. Volsiin rakennetaan noin 2 km mittainen luontopolku. Sen linjaus toteutetaan Kirkkonummen kansalaisopiston suunnittelukurssin (2002) mukaisesti. Myös Meikonkierto on mahdollista myöhemmin varustaa luontopoluksi.

Hiihtolatua, polkupyöräilyä ja ratsastusta varten tehdään Meiko-järven pohjoispuolelle noin 4 kilometrin mittainen ympyräreitti, Hakinkierros. Osa reitistä kulkee Kvarnbystä Siuntioon menevää entistä metsätietä pitkin. Tammikuun ja maaliskuun välisenä aikana reitti on hiihtokäytössä, ja tällöin reitille on mahdollista tehdä koneellisesti ylläpidettävä perinteiseen hiihtoon soveltuva latu. Huhtikuun ja joulukuun välisenä aikana reittiä voidaan käyttää polkupyöräilyyn ja ratsastukseen. Jos metsätielle ei ole tehty latua lumen puutteen takia, reittiä voi käyttää ratsastukseen myös tammi- ja maaliskuun välisenä aikana. Reitiltä pyritään etsimään sopiva linjaus Meiko-järven jäälle. Linjauksen löydyttyä on mahdollista toteuttaa myös koneellisesti ylläpidettävä yhdyslatu Meiko-järveä pitkin Kvarnbyhyn. Pikku-Meikolta latu on mahdollista vetää suoraan Kirkkonummen keskustaan, mikä on merkitty kuvaan 8 yhteystarpeena. Mikäli Hakinkierroksen reitiltä myöhemmin tehdään seudullinen yhteys Siuntion puolelle, se voi kulkea Kvarnbystä Siuntioon johtavaa entistä metsätietä pitkin Kirkkonummen puolella. Reitin metsätieosuutta voidaan käyttää myös toimenpidesuunnitelman (liite 2) mukaisessa hirvieläinten metsästyksessä välttämättömään liikkumiseen.

Runsaslumisena talvena on mahdollista ajaa moottorikelkalla perinteisen hiihdon latu-ura Mustjärveltä Kakar- ja Immerlammen pohjoispuolitse Talimossenille, jossa se yhdistyy Hakinkierroksen hiihtoreittiin. Tämä edellyttää latu-uran merkintää ja sopimuksen tekemistä Metsähallituksen kanssa. Sopimuksenteon yhteydessä selvitetään myös vastuukysymykset.

Uiminen. Uinti on sallittu alueen kaikissa lammissa ja järvissä. Meiko-järven lahdessa, josta vesi pumpataan vedenottamon putkeen, uiminen on kuitenkin kielletty. Uimiskieltoalue on merkitty kuvaan 7. Siitä tiedotetaan kyltillä ja sen rajat merkitään rannoille. Mattojen pesu on kielletty suojelualueiden järvissä.

Paikoitusalueet. Dorgarnin paikoitusalueella, jolle nykyisin mahtuu noin 80 autoa, voidaan laajentaa tarvittaessa. Myös pysäköinnin uudelleenjärjestäminen esim. puomein tuo lisää paikoitustilaa. Dorgarnin paikoitusalueelle rakennetaan kuivakäymälä ja ekopiste. Vaipossa ja Marthastuganissa on pienet paikoitusalueet, joihin mahtuu muutama auto. Lisäksi esitetään rakennettavaksi Sepelbergenin luonnonsojelualueen koilliskulmaan paikoitusalue 10 – 15 henkilöautolle Volsin luontopolun kävijöitä varten.

Meikon paikoitusalueelta rakennetaan mönkijälle sopiva **huoltotie** Meiko-järven rantaan vedenottoputken kohdalle. Huoltotie suljetaan puomilla.

Kävijälaskurit. Kävijälaskennan toteuttamiseksi Meikonsalon alueelle asennetaan kävijälaskureita.

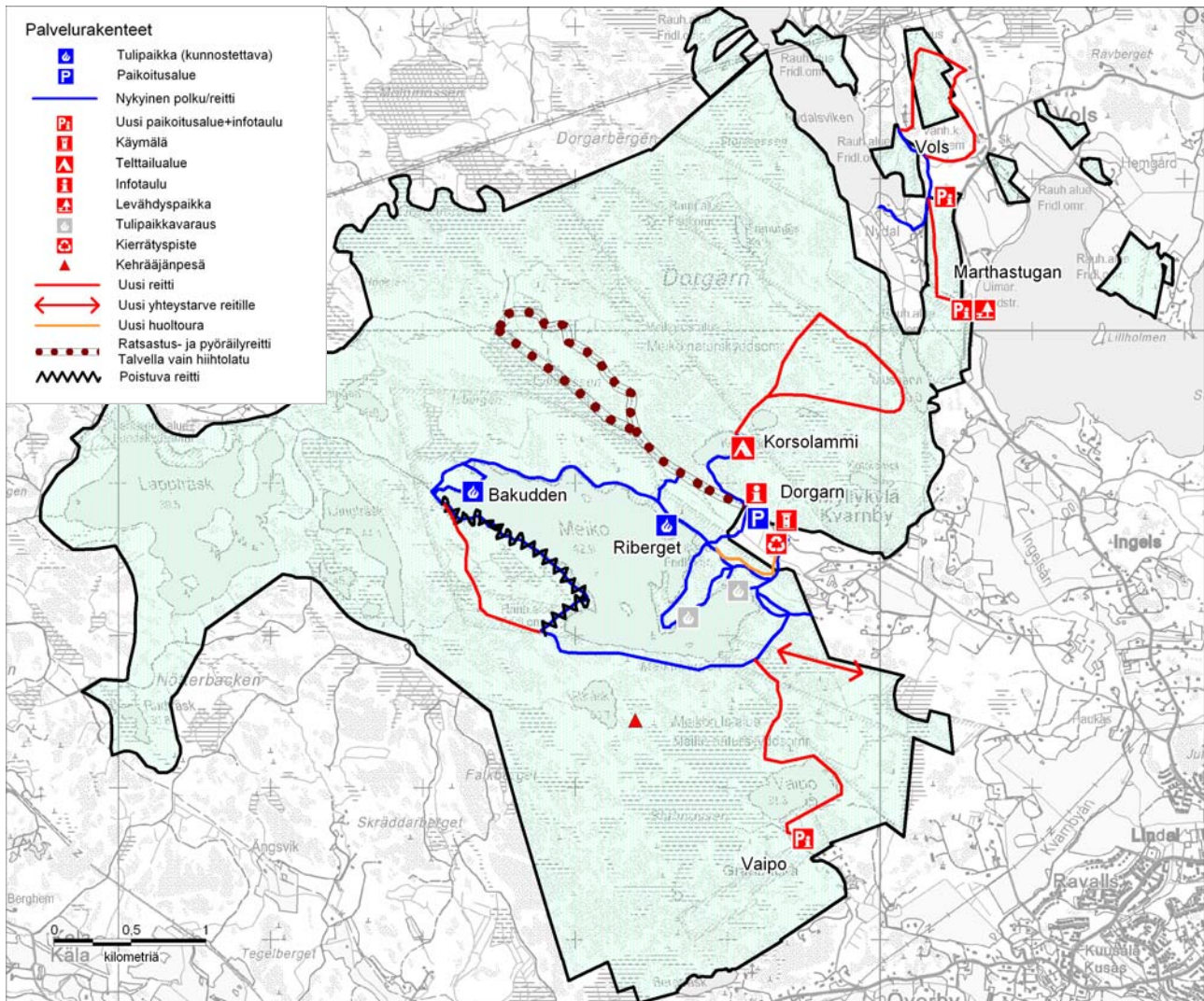
Meikonsalon palvelurakenteet ja retkeilyreitit ovat taulukoissa 8 ja 9 sekä kuvassa 8.

Taulukko 9. Meikon suojelualueiden tulenteko- ja telttailupaikat.

Nimi	Käyttötarkoitus	Nykyinen varustus	Uusi varustus
Korsolampi	Telttailupaikka	Nuotiokehä	Nuotiokehä, käymälä, liiteri, opastustaulu, kaivo; tarvittaessa keittokatos tai laavu sekä kaivo
Vitträskin kehrää-jänpesä	Telttailupaikka		Opastustaulu
Bakudden	Tulentekopaikka	Nuotiokehä	Käymälä, liiteri, opastustaulu
Saarnastuoli, tarvittaessa	Tulentekopaikka		Nuotiokehä, käymälä, liiteri, opastustaulu
Riberget	Tulentekopaikka	Nuotiokehä	Käymälä, liiteri, opastustaulu
Pikku-Meiko, tarvittaessa	Tulentekopaikka		Nuotiokehä, käymälä, liiteri, opastustaulu

6.1.4 Seuranta

Virkistyskäytön ja luontomatkailun ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia seurataan Metsähallituksen hallinnassa olevalla alueella Metsähallituksen voimassaolevien ohjeiden mukaisesti ja tarkoitusta varten kehitettyä mittaristoa käyttäen.

Kuva 8. Meikon suojelalueiden palvelurakenteet, opastuspaikat ja retkeilyreitit. Aineisto: © Metsähallitus 2008, © 1/MML/08, © Suomen Ympäristökeskus 2008.

6.2 Opastusviestintä

6.2.1 Nykytila

Meikonsalosta kertovaa opastusaineistoa ei vielä paljoa ole. Kirkkonummen kunta on suunnitellut bunkkereista kertovan kohdeopasteen. Paikallinen luontoharrastaja pitää yllä internetissä Meikon alueesta kertovia sivuja (www.meikonsalomaa.fi). Paikoitusalueelta lähtevä polkuviitoitus on toteutettu ainoastaan Näseudden –niemen osalta ja Meiko-järven osalta Bakvikarna-lahden bunkkereille saakka.

6.2.2 Tavoitteet

Opastusviestinnässä ja mahdollisessa markkinoinnissa tuodaan esille ainoastaan Meikonsalon aluetta. Opastusviestinnän tavoitteena on, että sekä itsekseen että ryhmässä liikkuva kävijä saa perustiedot Meikonsalon luonnosta ja tietää, miten luonnonsuojelualueilla voi liikkua ja virkistäytyä. Meikonsalo muodostaa rakenteidensa ja opastuksen puolesta yhtenäisen kokonaisuuden.

Opastusviestinnässä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että kävijät tiedostavat ne virkistyskäyttöön liittyvät rajoitukset, joita talousveden otto Meiko-järvestä edellyttää. Lisäksi on erityisesti huomioitava eri suojelualueiden virkistyskäytön rajoitukset, jotka vaihtelevat alueittain. Kävijöitä ei myöskään ohjata yksityisten omistamille suojelualueille. Meikonsalon viitoituksessa, opastuksessa ja muissa maastorakenteissa noudatetaan yhdenmukaista tyyliä.

6.2.3 Toimenpiteet

Meikonsalon olemassa olevat ja suunnitellut opastuspaikat ovat taulukossa 10 ja kuvassa 8. **Opastuspaikka** on katos tai suuri opastustaulu. Osa sen sisällöstä on sama kaikissa paikoissa: alueen kartta, yleistietoa luonnonsuojelualueista, järjestyssäännöt sekä ohjeet ympäristöystävällisestä ja roskattomasta retkeilystä. Tämän lisäksi opastuspaikan taulussa kerrotaan juuri kyseisestä paikasta. Opastuspaikkaan liittyy paikoitusalue, ja siitä pääsee viitoitettuun polkuverkkoon. **Opastustaulut** ovat pienempiä maastoon tai rakennuksiin sijoitettavia tauluja. Niitä on mm. tulentekopaikkojen ja telttailualueiden yhteydessä. Ne antavat tietoa rauhoitusmääräyksistä ja roskattomasta retkeilystä. Yksittäisiä, tietystä nähtävyydestä kertovia **kohdeopasteita** voidaan sijoittaa paikallishistoriansa tai luonnon erityispiirteiden vuoksi kiinnostaville paikoille.

Taulukko 10. Meikonsalon opastuspaikat ja opastustaulut.

Opastuspaikat	Nykyinen varustus	Uusi varustus	Muuta
Dorgarnin paikoitusalue	Paikoitus	Opastustaulu, ekopiste, käymälä	
Opastustaulut			
Korsolammi		Opastustaulu, telttailupaikka	
Vaipo	Paikoitus	Opastustaulu	
Marthastugan	Paikoitus	Opastustaulu	
Vols		Luontopolku, levähdyspaikka	
Vols		Paikoitus, opastustaulu	
Bakudden		Tulipaikka, opastustaulu	
Saarnastuoli		Tulipaikka, opastustaulu	
Riberget		Tulipaikka, opastustaulu	

Pikku-Meiko Vitträskin kehrääjänpesä	Tulipaikka, opastustaulu Opastustaulu	Tarvittaessa
Kohdeopasteet		
Bunkkerit, 4 kpl Meikon "luonnonpuisto"	Kohdeopaste, suoja-aita Kohdeopaste	

Muu opastusaineisto. Meikonsalosta tehdään esite. Meikonsalon sivusto tehdään Kirkkonummen kunnan (kirkkonummi.fi) ja Metsähallituksen verkkosivuille (luontoon.fi). Retkeilyyn sopiva kartta palvelurakenteineen on tarjolla myös Metsähallituksen retkikartta.fi –palvelussa.

6.2.4 Seuranta

Opastuksen laatua ja vaikuttavuutta seurataan jatkuvasti kerättävän asiakaspalautteen ja säännöllisesti tehtävien kävijätutkimusten avulla. Ensimmäinen kävijätutkimus tehdään vuoden 2011 tienoilla. Asiakastutkimukset toteutetaan suunnitelman mukaan viiden vuoden välein.

6.3 Matkailun yritystoiminta

Meikonsalon luonnonsuojelualueiden rakenteiden ja palveluiden tulee tukea matkailun yritystoimintaa siltä osin, kun se ei ole ristiriidassa alueiden suojelun kanssa.

Luonnonsuojelualueiden telttailu- ja tulentekopaikat ovat yrittäjien käytössä yhteistyösopimusten mukaisesti, mutta niillä ei ole yksinoikeutta käyttöön eikä niitä voi varata.

Metsähallituksen alueella luontomatkailun ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia seurataan Metsähallituksen voimassaolevien ohjeiden mukaan ja tarkoitusta varten kehitettyä mittaristoa käyttäen.

6.4 Palvelurakenteiden huolto

Polkuverkostoon liittyvistä palvelurakenteista osa on huollettavissa ympäri vuoden teitä pitkin ja osa on huollettavissa vain talvella. Huollon edellyttämän maastoliikenteen tulee jäädä mahdollisimman huomaamattomaksi, ja se tehdään pääasiassa moottorikelkalla. Meikonsaloon tehdään jätehuoltosuunnitelma. Jäteastiat poistetaan maastosta, ja kokeillaan ns. roskatonta retkeilyä, jossa on tavoitteena, että kävijät tuovat itse omat roskansa pois maastosta. Tämä edellyttää selkeitä ohjeita sekä maasto-opasteissa että muussa opastusaineistossa. Valtion maiden jätehuollossa noudatetaan Metsähallituksen ympäristö- ja laatu järjestelmän asettamia vaatimuksia. Myös Korsolammin telttailupaikan polttopuuhuoltoa ja kulu- tusta seurataan Metsähallituksen ympäristö- ja laatuvaatimusten mukaisesti.

7 Tutkimus

Meikon – Lappträskin Natura - alueen tutkimus on ollut vähäistä, mutta erilaisia luontoselvityksiä ja inventointeja on jonkin verran tehty. Meikon alue sisältyy Kirkkonummen linnustoselvitykseen (Forsman & Ahola 1984) ja alueella on myös inventoitu perhosia ja vesiperhosia (Järventausta 1996). Mustjärven tammimetsän alueelta on tehty kasvillisuusselvitys ja luonnonhoitosuunnitelma (Siitonen 1993). Sen yhteydessä tammimetsään on perustettu pysyvät kasvillisuuskoealat. Mustjärven ympäristöstä on lisäksi selvitetty maanilviäisiä (Hutri & Mattila 1992) sekä uhanalaisia sammalia, jäkäliä ja kääpiä (Luontotutkimus Enviro Oy 1988).

Meikon – Lappträskin Natura 2000 – alueella luontotyyppi-inventoinnit on tehty Meikon valtion maalta vuosina 2004-2006 sekä yksityisiltä suojelualueilta vuonna 2007. Lajistosta inventoitiin vuonna 2007 kääpiä (Savola ym. 2007) ja nilviäisiä (Koivunen 2008, Ormio kirjall. ilm. 13.2.2008).

Maanilviäislajistoa on selvitetty varsin perusteellisesti Meikonsalon lehdoissa. Kohdealueina ovat olleet valtion omistama tammi- ja pähkinäalue Mustjärven eteläpuolella (Hutri & Mattila 1992), Kirkkonummen kunnan omistamat kolme suojelualue (YSA014146, YSA011670 ja YSA202402) Meikojärven länsipuolella (Koivunen 2008) sekä kunnan ja yksityisten omistamat neljä luonnonsuojelualue (YSA013086, YSA011668, YSA011710 ja YSA013138) Lappträskillä, Nydalsvikenissä, Urbysbergetillä ja Volsissa (Ormio 2008). Meikonsalon kokonaislajiston selville saaminen edellyttäisi vielä täydentäviä inventointeja rantametsissä, kosteilla niityillä ja kuorettomien etanoiden parissa. Useimmat nilviäislajit viihtyvät parhaiten varjoisissa viileänpöytä metsissä, joissa on lahoavaa haavan, lehmuksen tai pähkinäpensaan lehtikariketta ja tasainen pienilmasto; runsas havupuiden hapan neulaskariker on pahasta.

Vuosina 2006 - 2007 Meikon valtionmaalla tehtiin kulttuurihistoriaan liittyviä inventointeja. Volsin alueelta on tehty puutarhaselvitys (Mäki-Kahma 1999) ja luontoselvitys (Väre 2007).

Kirkkonummen kunta on tarkkaillut Meiko-järveä säännöllisesti vuodesta 1967 lähtien. Meiko ja Vaipo kuuluvat Kirkkonummen ilmansuojeluseurannan tarkkailujärviin (happamoituminen) (Kirkkonummen kunta). Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö teettää joka toinen vuosi vesistönseurannan, järvitutkimuksen, johon Meiko sisältyy (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2006a ja b).

Meikonsalon alueella tavataan paljon lepakoita, minkä vuoksi lajistokartoitus on tarpeellinen (mm. Väre 2007). Myös kovakuoriaiset tunnetaan huonosti. Erityisesti olisi tarpeen tehdä lehto- ja tammialueiden kovakuoriaisselvitys. Linnuston kehitystä seurataan laskentalinjan avulla.

Kävijätutkimuksia alueella ei ole tehty, eikä siellä vielä ole kävijälaskureitakaan.

8 Muu käyttö

8.1 Marjastus ja sienestys

Marjastus ja hyötysienten kerääminen on sallittu Meikonsalossa ja muilla Meikon suojelualueilla. Muiden kasvinosien tai kasvien, sienten, monivuotisten kääpien, jäkälien, hyönteisten, kivien tai muiden luonnontuotteiden kerääminen tai vahingoittaminen on kielletty.

8.2 Kalastus

Meikonsaloon kuuluvissa vesissä on sallittu onkiminen ja pilkkiminen. Metsähallituksen hallinnassa olevilla vesialueilla on mahdollista harjoittaa myös viehekalastusta maksamalla valtion kalastushoitomaksu ja läänikohtainen viehelupa tai Metsähallituksen Etelä-Suomen viehelupa. Natura-alueeseen sisältyvillä mutta suojelualueisiin kuulumattomilla vesillä (Ks. taulukko 2) kalastusjärjestelyt ovat osakaskuntien päätettävissä.

8.3 Metsästys

Meikon luonnonsuojelualueen asetuksen (1382/2006) mukaan valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella sovelletaan metsästyksen liittyen luonnonsuojelulain 13 §:ää, jonka mukaan luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen ja hätyyttäminen on kielletty. Asetuksen mukaiselle alueelle laadittiin hoito- ja käyttösuunnitelmatyöhön liittyen erillinen toimenpidesuunnitelma, jonka tarkoituksena on sovittaa yhteen alueen metsästyskäyttö ja alueen muu käyttö (Liite 2). Luonnonsuojelulain 15 § ei mahdollista hirvieläinten metsästystä asetuksen mukaisella Meikon suojelualueella hirvieläinten alueen ulkopuolelle aiheuttamien vaikutusten perusteella. Tämän vuoksi Meikon luonnonsuojelualueella ei ole mahdollista ampua hirviä muilla kuin niillä alueilla, joilla on Lsl 71 § perusteella voimassa oleva hirvieläinten metsästyksen oikeuttava metsästysvuokrasopimus. Laaditussa toimenpidesuunnitelmassa (Liite 2) on otettu huomioon voimassa olevat lait ja asetukset. Vierasperäisten pienpetojen pyyntiin on mahdollista saada harkinnan mukaan lupa luonnonsuojelulain 15 § perusteella.

Metsästys on mahdollista Kirkkonummen kunnan suojelualueilla tapauskohtaisesti soveltuvilla alueilla kunnan antaessa metsästysoikeuden ja Uudenmaan ympäristökeskuksen myöntäessä luvan rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen. Poikkeukset voivat koskea esim. vierasperäisten tai muutoin haitallisesti runsastuneiden lajien vähentämistä alueella.

Yksityisillä suojelualueilla metsästys on mahdollista, mikäli rauhoitusmääräykset sen sallivat. Tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei oteta kantaa yksityisten suojelualueiden metsästysjärjestelyihin.

8.4 Malminetsintä, kaivostoiminta ja maa-ainesten otto

Meikon luonnonsuojelualueilla geologiset tutkimukset ja malminetsintä edellyttävät luonnonsuojelulain 15 § 6 momentin mukaista lupaa.

Kaivostoiminta ja maa-ainesten otto on kielletty Meikon luonnonsuojelualueilla.

8.5 Puuston käyttö

Valtion ja Kirkkonummen kunnan omistamilla Meikon suojelualueilla metsätalous on kielletty. Kirkkonummen kunnan omistamilla alueilla luonnonhoidon suunnittelua ohjaa kunnan metsästrategia. Siinä esitetyt periaatteet koskevat tiedottamista, asukkaiden osallistamista, hoidon tavoitteita ja hoitosuunnitelmien hyväksymistä (Kirkkonummen kunta 2005).

8.6 Maastoliikenne ja muu liikkuminen

Moottorikäyttöisillä kulkuneuvoilla (auto, mopo, moottoripyörä, moottorikelkka, mönkijä jne.) liikkuminen teiden ulkopuolella ja suljetuilla teillä on kielletty suunnitelma-alueella. Poikkeuksen muodostavat välttämätön pelastus-, valvonta- ja huoltoliikenne sekä luonnon ennallistamiseen ja hoitoon sekä reitistön ylläpitoon kuuluva maastoliikenne (maastoliikennelaki 1710/1995, 4§). Liikuntarajoitteisille voidaan sopimuksesta järjestää käynti alueen sisällä moottoriajoneuvoa käyttäen.

Moottorikäyttöisillä vesiliikennevälineillä (moottorivene, vesiskootteri jne.) ei pitäisi jatkossaan liikkua Meikon luonnonsuojelualueen vesissä. Moottoriveneilylle ja moottorikelkkailulle haetaan kiello Meikojärvelle.

8.7 Muu käyttö

Meikon vedenotto on määritelty vesioikeuden päätöksissä 25.1.1973 ja 18.2.1980 sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 30.10.1975. Nykyisillä ehdoilla tapahtuva vedenotto ei ole ristiriidassa suojelutavoitteiden tai Natura-säädösten kanssa.

Eläinten uittaminen ja peseminen on kielletty Meikojärvessä (Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojelumääräykset, 11 §).

Koirat tulee pitää kytkettyinä Meikonsalossa. Hirven tai valkohäntäpeuran metsästyksessä koiria voidaan kuitenkin pitää irti.

9 Toimenpidesuunnitelmat

Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman sekä Luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelman (Lahtinen 2008) lisäksi Meikonsalon suojelualueille laaditaan seuraavat toimenpidesuunnitelmat:

- Volsin kartanon puiston entisöintisuunnitelma (Väre 2007)
- Meikonsalon sotahistoriallisten kohteiden hoitosuunnitelma

10 Suunnittelualueen ulkopuolinen maankäyttö

Volsin luontoselvityksessä (Väre 2007) esitetään Nuorisoseurantalons vanhan metsän liittämistä Meikon suojelualueiden kokonaisuuteen, koska se parantaisi jonkin verran ekologista yhteyttä Meikon alueelta Pungensbackenin-Måtabackenin ja Vrångnäsuddenin erillisten suojelualueiden suuntaan.

Volsin kartanon luonnonsuojelualueen länsipuolella olevalla metsäalueella on runsaasti jaloja lehtipuita ja pähkinäpensaita. Aluetta tulisi kehittää puistona, jossa kulkeminen ohjataan kapeille poluille (Väre 2007).

Kirkkonummen ja Siuntion taajamien laajeneminen lisää Meikon luonnonsuojelualueisiin kohdistuvaa virkistyskäyttöä ja myös häiriötä (mm. meluhaitat ja monenlaiset järjestyshäiriöt). Kaavoituksessa tulisi ottaa huomioon retkeilyreittien yhteystarpeet molempien taajamien suuntaan sekä puskurivyöhykkeen muodostaminen suojelualueiden ja asutuksen väliin. Puskurivyöhykkeitä tarvitaan vähentämään ihmistoiminnan aiheuttamaa painetta suojelualueiden luontoon. Kaavoituksessa tulee huomioida, että ekologiset käytävät säilyvät etelään kohti Porkkalanniemeä ja pohjoiseen Nuuksion suuntaan.

Uudenmaan maakuntakaavassa ohjeellisina esitettyjen seudullisten retkeilyreittien linjausmahdollisuudet on otettu huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Myös Volsin alueen kaavoituksessa tulisi ottaa huomioon maakuntakaavan koilliseen suuntautuvan reittivarauksen linjausmahdollisuudet sekä suunnitelmassa esitetyn Volsin luontopolun kytkeminen Meikonsalon reitistöön. Volsin luontopolun käyttö edellyttää myös paikoituksen järjestämistä.

Meikon – Lappträskin alue ympäristöineen tunnetaan hirvien talvehtimisalueena, jonne tulee etelästä marraskuun alusta lähtien hirviä talvehtimaan. Hirvien vaellusajankohdan painotus vaihtelee vuosittain. Tämän vuoksi hirvien talvikanta on huomattavasti suurempi kesäkantaan verrattuna. Vaellusten vuoksi Meikon eteläpuolella Kantatie 51:llä sattuu huomattavan paljon hirvionnettomuuksia. Kantatie 51:lle tulisi hirvionnettomuuksien vähentämiseksi rakentaa hirviadat. Lisäksi hirven metsästystä tulisi tehostaa rannikolla ja muualla Meikon alueen eteläpuolella, jossa talvehtimaan tulevista hirvistä suurin osa on vielä metsästyskauden aikana.

Ilvekset liikkuvat laajasti Meikon suojelualueilla, ja Meikon alue on havaintojen perusteella tärkeä ilvesten saalistusalue (esim. Below 2007). Koska ilvesten elinpiirit ovat hyvin laajoja, ei Meikonsalo tai Meikon – Lappträskin Natura-alue riitä edes yhden ilveksen elinpiiriksi. Tämän vuoksi olisi tärkeää, ettei lupia ilvesten pyyntiin myönnettäisi Natura –alueen rauhoittamattomissa osissa tai sen lähialueilla.

On todennäköistä, että autoliikenne lisääntyy Myllykyläntiellä Meikonsalon virkistyskäytön kehittämisen myötä, mikä lisää Myllykyläntien ylläpitoon ja kunnostukseen käytettävien resurssien tarvetta. Kirkkonummen kunta ja Metsähallitus osallistuvat yksityisteiden ylläpidon kustannuksiin siltä osin kun Meikonsalon kävijät käyttävät niitä.

Grenomossenin suon pohjois- ja luoteisreunalla Natura-alueen rajausta seuraa avosuon reunaa. Pitäisi selvittää mahdollisuutta säilyttää myös suon maisemallisesti ja ekologisesti arvokas erämainen reunametsä.

HALLINTO JA TOTEUTUKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

11 Käytön ohjaus, sopimukset, järjestyssääntö ja laajentaminen

Meikonsalon hoidon ja käytön järjestämisestä ja kehittämisestä vastaavat Metsähallitus ja Kirkkonummen kunta. Tämä käsittää ennallistamisen ja muut luonnonhoitotyöt, reitistön, palvelurakenteiden ja opasteiden kehittämisen, ylläpidon ja huollon sekä luonnonsuojelualuetta hyödyntävän matkailun yritystoiminnan koordinoinnin ja tarvittavien sopimusten tekemisen. Yksityisten luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön kehittämisestä vastaavat maanomistajat ja Uudenmaan ympäristökeskus.

Meikon suojelualueiden hoitoa ja käyttöä ohjaavat mm:

- Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma
- Valtioneuvoston asetus Meikon luonnonsuojelualueesta (1382/2006)
- Kirkkonummen kunnan suojelualueiden rauhoitusmääräykset
- Kirkkonummen kunnan metsästrategia ja hoito- ja käyttöluokitus (Kirkkonummen kunta 2005)
- Yksityisten omistamien suojelualueiden rauhoitusmääräykset
- Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja luonnonsuojeluasetus (160/1997)
- Muinaismuistolaki (295/1963)
- Euroopan unionin luontodirektiivi ja lintudirektiivi
- Uudenmaan ympäristökeskus valvoo Natura-alueiden ja direktiivilajien suojelun toteutumista

Meikonsalossa matkailuyrityksiltä edellytetään yhteistyö- tai käyttöoikeussopimusta, mikäli yritys käyttää matkailun liiketoiminnassa suojelualueiden telttailu- tai tulentekopaikkoja. Yhteistyöyrittäjille järjestetään säännöllisesti tiedotustilaisuuksia.

Valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella on voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia. Lisäksi osalla yksityisten omistamista luonnonsuojelualueista on voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia.

Valtion omistamalle Meikon luonnonsuojelualueelle annetaan hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamisen jälkeen LsL 3 § mukainen järjestyssääntö, jossa annetaan tämän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset, kävijöitä varten tarpeelliset määräykset.

Meikonsalon ulkoraja merkitään asetuksen (53/2008) mukaisesti paaluihin kiinnitettävillä suomen- ja ruotsinkielisillä tunnuskilvillä. Kun ulkorajan muodostavat Kirkkonummen kunnan luonnonsuojelualueet, Meikonsalon raja merkitään ”yksityinen luonnonsuojelualue” –kilvin. Kun valtion maat muodostavat Meikonsalon ulkorajan, raja merkitään ”valtion luonnonsuojelualue” –kilvin. Molempiin kilpiin

liitetään nimikilpiosa, jossa on alueen nimi Meikonsalo ja Meiko vildmark. Myös yksityisten omistamien luonnonsuojelualueiden rajat merkitään asetuksen 53/2008 mukaisesti. Kun valtion omistama luonnonsuojelualue rajautuu yksityisen omistamaan luonnonsuojelualueeseen, sovitaan valtion ja maanomistajan kesken yhteisen rajan mahdollisesta merkitsemisestä.

Sitä mukaa kun Meiko - Lappträskin Natura-alueen suojelua toteutetaan, suojelluista alueista muodostetaan uusia erillisiä luonnonsuojelualueita tai ne liitetään Meikon luonnonsuojelualueeseen. Meikon suojelualueiden täydennykseksi voidaan hankkia vapaaehtoisin kaupoin myös muita luonnoltaan arvokkaita tai suojelualueiden kävijäpalvelujen tai huollon kannalta tärkeitä alueita.

12 Turvallisuus ja pelastustoiminta

Meikonsalossa retkeilemiseen liittyviä turvallisuusriskejä aiheuttavat lähinnä eksyminen ja putoamisvaara bunkkereihin. Kävijöiden turvallisuuden parantamiseksi linnoituslaitteet merkitään alueen opastustaulujen karttoihin ja niissä varoitetaan kävijöitä bunkkereiden turvallisuusriskeistä. Lisäksi ne putoamisvaaran aiheuttavat bunkkerit, jotka eivät ole nähtävyyssikäytössä, ympäröidään sopivalla varoitustaitauksella. Linnoituslaitteisiin liittyvistä riskeistä on lisää tietoa Meikon ulkoilualueen linnoituslaitteiden hoitosuunnitelmassa (Lagerstedt 2002).

Levähdyspaikat sekä polkujen ja latujen risteyskohdat varustetaan sijaintia osoittavilla pelastuspalvelutunnuksilla.

Meikonsalolle laaditaan palo- ja pelastussuunnitelma yhdessä alueellisen pelastuslaitoksen kanssa. Metsäpalot sammutetaan.

Meikonsalon alueella on voimassa olevia hirvieläinten metsästyssopimuksia. Dorgarnin ja Marthastuganin paikoitusalueiden opastustauluilla ilmoitetaan käynnissä olevasta hirvieläinten metsästyksestä. Ilmoitusten tulee olla opastustauluilla ainoastaan silloin, kun alueella metsästetään.

13 Valvonta

Meikonsalon valvonnasta vastaavat Metsähallitus ja Kirkkonummen kunta. Metsähallituksen luontovalvoja ja tarvittaessa erätarkastaja liikkuvat maastossa tarkkaillen rauhoitusmääräysten ja järjestyssäännön sekä mm. maastoliikennesäädösten noudattamista.

Valvontatarvetta alueella ovat yleensä aiheuttaneet koirien irtipito, ilkivalta ja kovaääniset tai holtittomat tapahtumat. Alueen hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuttua ja järjestyssäännön astuttua voimaan tarvitaan runsaasti tiedotusta, jotta alueen säännöt tulevat yleiseen tietoon. Tarvittaessa järjestetään tehostettuja valvontaiskuja. Kaikkiin alueen opastustauluihin laitetaan teksti: ”Koirat tulee pitää kytkettyinä Meikonsalossa. Eläinten uittaminen on kielletty Meiko-järvessä.”

Poliisi antaa tarvittaessa virka-apua Metsähallitukselle ja Kirkkonummen kunnalle.

14 Yhteistyö

Metsähallitus ja Kirkkonummen kunta tekevät yhteistyösopimuksen palveluvarustuksen rakentamisen, opastusaineiston tuottamisen, huollon, valvonnan, lupamenettelyn ja neuvonnan järjestämisestä sekä keskinäisestä työnjaosta ja kustannusvastaista. Tavoitteena on ns. yhden luukun periaate.

Tärkeimmät Metsähallituksen ja Kirkkonummen kunnan yhteistyökumppanit Meikosalon hoidon ja käytön suunnittelussa ja toteutuksessa ovat Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry, Kyrkslätt Natur och Miljö ja muut luonnonsuojeluyhdistykset, Porkkalan polku ry ja muut retkeily-yhdistykset, Tringa ry, Kirkkonummen Pro Ratsastus ry, Suomen Kiipeilyliitto ry, partiolaisten järjestöt, suunnistusseurat, metsästysseurat, koulut, ympäröivien alueiden maanomistajat, luontomatkayrittäjät ja eri tutkimuslaitokset.

15 Resurssit ja aikataulu

Taulukossa 11 on arvioitu tämän suunnitelman toteuttamisen investointiluonteiset kustannukset. Meikosalon käyttökustannukset sisältävät palveluvarustuksen huollon, ennallistamisen ja luonnonhoidon, opastuksen ja valvonnan. Käyttökustannukset ovat nyt noin 10 000 eur, ja vuonna 2013 noin 12 000 eur ja 2018 noin 14 000 eur. Investoinnit toteutetaan tavoiteaikataulussa, mikäli ympäristöministeriö ja Kirkkonummen kunta osoittavat niihin riittävän rahoituksen.

Taulukko 11. Meikosalon hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen tavoiteaikataulu ja arvioidut kustannukset.

	Euroa	Tavoiteaikataulu	Muuta
Retkeilyreitit			
Volsin luontopolku: kohdeopasteet, viitoitus, levähdyspaikka	5 000	2012	
Meikonkierros: viitoitus, pitkokset, käymälä	70 000	2010	
Meikonkierros: varustaminen luontopoluksi	2 000	Tarvittaessa	
Kuikankierros: viitoitus	1 000	2011	
Korsolampi – Mustjärvi – polku: viitoitus, pitkokset	10 000	2012	
Vaipo – Meiko – polku: viitoitus, pitkokset	25 000	2012	
Hakinkierros: viitoitus, rakenteet	5 000	2011	
Reittien kunnostus (pitkokset, sillat ym.)	10 000	2012	
Muu palveluvarustus			
Korsolammen telttailupaikka: tulisija, liiteri, käymälä, kaivo	20 000	2010	
Bakuddenin tulipaikka: tulisijan kunnostus, liiteri, käymälä	15 000	2011	
Ribergetin tulipaikka: tulisijan kunnostus, liiteri, käymälä	15 000	2011	
Saarnastuolin tulipaikka: tulisija, liiteri, käymälä	15 000	Tarvittaessa 2011	
Pikku-Meikon tulipaikka: tulisija, liiteri, käymälä	15 000	Tarvittaessa 2011	
Dorgarnin paikoitusalue: kunnostus, ekopiste, (käymälä)	50 000	(Kunnostus tarvittaessa)	Käymälä huomioitu Meikonkierroksen yhteydessä
Bunkkereiden suoja-aidat	1 000	2010	
Volsin paikoitusalue	5 000	2012	

Rajojen merkintä	3 000	2012	Sisääntuloväylät
Pelastuspalvelutunnukset	5 000	2012	
Opastustaulut			
Korsolammen telttapaikka	1 000	2010	
Bakuddenin tulipaikka	1 000	2011	
Ribergetin tulipaikka	1 000	2011	
Saarnastuolin tulipaikka	1 000	Tarvittaessa 2011	
Pikku-Meikon tulipaikka	1 000	Tarvittaessa 2011	
Vaipon paikoitusalue	1 000	2012	
Marthastuganin paikoitusalue	1 000	2012	
Volsin luontopolun paikoitusalue	1 000	2012	
Kohdeopasteet			
Vitträskin kehrääjänpesä	500	2010	
Meikon "luonnonpuisto"	500	2012	
Bakvikarna-lahden bunkkerit	1 000	2009	
Muu opastusmateriaali			
www-sivut	7 000	2009	
Tutkimus ja toimenpidesuunnitelmat			
Luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelman toteutuskustannukset	30 000	2008-2018	Valtion maat 20000, yksit. suojelualueet 10000
Volsin kartanon puiston entisöintisuunnitelma	15 000	2011	
Sotahistoriallisten kohteiden hoitosuunnitelma	2 000	2010	
Meikonsalon lepakkoselvitys	2 000	2010	
Meikonsalon lehto- ja tammialueiden kova-kuoriaisselvitys	3 000	2008	
Kävijätutkimus	5 000	2011	
Vrångnäsuddenin hoitosuunnitelman toteutuskustannukset	10 000	2008-2010	
Yhteensä	356 000		

16 Suunnitelman vaikutusten arviointi

16.1 Ekologiset vaikutukset

Meikonsalon kävijämäärien arvioidaan kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten käytön vyöhykkeet, palveluvarustuksen keskittäminen ja käytön ohjaaminen, tukevat alueen luonnontilaisuuden ja luonnonrauhan säilyttämistä siten, että häiriintyvä ja kuluva alue pysyy alaltaan kohtuullisena eikä käyttö tuhoa arvokkaimpia luontokohteita. Luonnonhoito- ja ennallistamistoimet lisäävät alueen luonnontilaisuutta pitkällä aikavälillä. Kulumisen ja käytön seurannalla voidaan myös ennakoita ongelmia.

16.2 Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Meikonsaloon tullaan viettämään vapaa-aikaa yksin, ryhmässä tai ystävien ja sukulaisten kanssa. Meikonsalolla on huomattava merkitys alueen asukkaiden lähivirkistysalueena ja myös koko pääkaupunkiseudun asukkaiden päiväretkikohteena.

Virkistäytyminen vaikuttaa myönteisesti ihmisten henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin ja kohottaa elämisen laatua. Virkistäytymisen ohella kävijöiden tietämys luonnosta ja luonnonsuojelusta lisääntyy. Samalla myös luonnon arvostus kasvaa.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet kuten käytön ohjaaminen ja valvonnan lisääminen tukevat Meikojärven vedenlaadun säilyttämistä. Korsolammen rantaan sijoitettu helpohkosti huollettavissa oleva telttailupaikka nuotiopaikkoineen vähentää Meikojärven rannoille kohdistuvaa käyttöpainetta.

16.3 Vaikutus Natura 2000 –luontotyypeihin

Suojeltujen metsien ikääntymisen ja luontaisen kehityksen myötä luonnonmetsien (9010) määrä tulee lisääntymään Meikon alueella. Muutamalle luonnonmetsiin kuuluville kuviolle tehdään lisää lahoppuuta, koska lahoppuun määrä on niillä vähäinen. Tämä tulee parantamaan luonnonmetsien edustavuutta. Näiden kuvioiden lähistöltä on havaintoja harvinaisista kääpälajeista, jotka todennäköisesti hyötyvät tuotetusta lahoppuudesta.

Osassa lehtoja (9050) ja luonnonmetsiä (9010) tehdään jalopuiden ja lehtolajiston hoitoa. Toimenpiteillä parannetaan lehtolajiston ja jalopuiden, pääasiassa tammien, elinolosuhteita. Lehtolajiston elpyminen tulee parantamaan lehtojen edustavuutta. Meikon alue on merkittävä tammimetsien keskittymä, minkä vuoksi on katsottu aiheelliseksi suosia tammien kasvua ja menestymistä alueella. Ilman hoitotoimenpiteitä Meikon tammimetsät pikkuhiljaa muuttuisivat kuusikoiksi. Hoitotoimien seurauksena osa Meikon tammimetsistä täyttäneen tulevaisuudessa Natura-luontotyyppien jalopuumetsät (9020) ja vanhat tammimetsät (9190) kriteerit.

Meikon suojelualueilla olevien ojitettujen soiden oja täytetään ja padotaan. Ojitetut suot kuuluvat lähes poikkeuksetta puustoisiin soihin (91D0). Ojien tukkimisella saadaan palautettua soiden vesitaloutta kohti aiempaa, ennen ojitusta edeltänyttä tasoa. Ojien täyttäminen ja patoaminen tulevat parantamaan puustoisten soiden edustavuutta.

Silikaattikallioiden (8220) luonnontila säilyy pääasiassa nykyisellä tasolla, koska vain pieneen osaan näistä kohdistuu kulutusta aiheuttavia kävijäpainetta. Ennallistamis- tai luonnonhoitotoimia silikaattikallioilla ei tehdä.

Keidassoiden (7110), vaihettumissoiden ja rantasoiden (7140) sekä metsäluhtien (9080) luonnontila säilyy nykyisellä tasolla, koska näille alueille ei kohdistu hoitotoimia tai kulutusta aiheuttavia kävijäpainetta. Sama koskee niukka- ja keskiravinteisia järviä ja lampia (3130), humuspitoisia järviä ja lampia (3160) sekä pikkujokia ja puroja (3260).

16.4 Vaikutus Natura 2000 –lajeihin

Liito-orava esiintyy Meikon suojelualueilla vakaana kantana alueen rehevimmissä osissa. Näillä alueilla liito-oravien elinympäristövaatimukset otetaan huomioon ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä tehtäessä. Lisäksi alueen karuimmissa osissa tehtävä pienaukotus tulee lisäämään lehtipuun määrää ja

samalla parantamaan liito-oravan elinmahdollisuuksia. Suunnitelmaan liittyvien toimenpiteiden vaikutus liito-oravakantoihin on todennäköisesti positiivinen.

Ilveksiä ja saukkoja esiintyy Meikon suojelualueilla, mutta Meikon alue on vain osa niiden paljon laajemmista elinpiireistä. Suunnitelmassa esitetyt melko laajat syrjävyöhykkeet, joille ei ohjata virkistyskäyttöä, tukevat alueen luonnonrauhan säilyttämistä ja näin ollen lisäävät ilveksen ja saukon viihtyvyyttä alueella.

Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ole vaikutuksia **sirolampikorenon** esiintymiseen, koska suunnitelmassa ei esitetä sen elinympäristöön liittyviä toimenpiteitä.

Lintudirektiivin liitteen I lajit, jotka esiintyvät suunnitelma-alueella, on lueteltu luvussa 2.5. Suunnitelman vaikutukset useimpiin näistä lintulajeista voidaan arvella olevan positiivisia, eivätkä vaikutukset todennäköisesti heikennä minkään lajin elinmahdollisuuksia. Ennallistaminen ja luonnonhoito monipuolistavat elinympäristöjä varsinkin talouskäytössä olleilla alueilla sekä tammialueilla ja metsittyneillä niityillä ja hakamailla. Soiden ennallistaminen vaikuttaa positiivisesti suolla pesiviin lajeihin, esim. liiroon. Ennallistamisen seurauksena syntyvä lahopuu lisää tikkojen ravinnonsaantimahdollisuuksia. Aktiiviset hoitotoimenpiteet, kuten sääksen pesäalustojen teko syrjävyöhykkeelle ja vieraslajien vähentäminen, lisäävät muutamien lajien menestymismahdollisuuksia. Lisäksi käytön vyöhykkeet, palveluvälineiden keskittäminen ja käytön ohjaaminen, tukevat alueen luonnontilaisuuden ja luonnonrauhan säilyttämistä, millä on merkitystä erityisesti aroille lajeille. Kuikkien pesimätuloksen parantamiseksi Meiko-järven rantaan vakiintuneen polun paikkaa muutetaan järven lounaisrannalla siten, että polku siirretään kulkemaan metsän kautta. Näin kuikalle jää rauhallista pesimärantaa yli kilometrin matkalle.

Lähteet

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 –luontotyyppiopas. 2. korj.p. Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus 2001. 194 s.
- Below, A. 2007: Meikon lajistoinventoinnit keväällä 2007. – Raportti, Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 3 s.
- Engberg, F. 2002: Meikon ulkoilualueen käyttösuunnitelma. – Raportti, Kirkkonummen kunta, 18 s.
- Eriksson, I. 2008: Raportti Lounais-Suomen, Hämeen ja Uudenmaan lehtojen kääväkäsinventoinneista syksyllä 2007. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 28 s.
- Forsman, D. & Ahola, K. 1984: Kirkkonummen linnustoselvitys 1984. – Raportti, Kirkkonummen kunta, 112 s.
- Haapanen, A., Kaarikivi-Laine, U. & Saastamoinen, V.-L. 1992: Erityissuojelua vaativat vesistöt; Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö. – Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto; työryhmän mietintö 63/1992, 176 s.
- Haavisto, T. & Lempinen, P. 1999: Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet. – Uudenmaan ympäristökeskuksen monisteita, Nro 50, Helsinki 1999, 168 s.
- Hakalisto, S., Nieminen, S. & Kanerva, T. 1998: Perinnebiotooppien kasvillisuuden seurantaopas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja sarja B No 48, 81 s.
- Hokkanen, M., Aapala, K. & Alanen, A. (toim.) 2005: Ennallistamisen ja luonnonhoidon seurantasuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja B 76. 52 s. + 8 liitettä.
- Husa, J. & Teeriaho, J. 2004: Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Uudellamaalla. – Alueelliset ympäristöjulkaisut 350, Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 39 s.
- Hutri, K. & Mattila, T. 1992: Etelärannikon maanilviäiset. Kvalholmen, Mustjärvi, Kalkkimäki, Lenholmen, Kurasmäki ja Tammimäki. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 11 s. + 7 karttaa.
- Janatuinen, A. 2008: Istutusraportti Kirkkonummen pienvedet kevät 2008. – Raportti, virtavesien hoitoyhdistys ry, 3 s.
- Järventausta, K. 1996: Perhos- ja vesiperhosinventointi Sipoon Hindsbyssä ja kahdella uusimaalaisella suojelualueella v. 1996. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 22 s.
- Karjalainen, S. 2008: www.meikonsalomaa.fi. Luettu 27.2.2008.
- Kirkkonummen kansalaisopiston suunnittelukurssi 2002: Kirkkonummen polkureitit. – Raportti, Kirkkonummen kansalaisopiston suunnittelukurssin ehdotus 2002, Kirkkonummi, 17 s.
- Kirkkonummen kunta 2005: Kirkkonummen kunnan metsästrategia ja hoito- ja käyttöluokitus. Liite Kh 2/31.10.2005. – Raportti, Kirkkonummen kunta, Tila- ja tuotantopalvelut, 11 s.

- Koivula, M., Juvonen, A., Savelainen, M., Södersved, J. & Virta, K. 2000: Uudenmaan lintupaikkaopas. – Forssan Kirjapaino Oy, 384 s.
- Koivunen, A. 2008: Nilviäisinventoinnit eteläisen Suomen lehdoissa kesällä ja syksyllä 2007. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 49 s.
- Komiteanmietintö 1988: Lehtojensuojelutyöryhmän mietintö. - Komiteanmietintö 1988:16, Ympäristöministeriö. 279 s.
- Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996: Uhanalaiset käyvät Suomessa. Toinen uudistettu painos. – Oy Edita Ab, Helsinki 1996. 184 s.
- Lahtinen, A. 2008: Meikonsalon ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelma. - Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 55 s. + 8 liitettä.
- Lahtinen, A. & Raatikainen, K. 2008: Vrångnäsuddenin hoitosuunnitelma. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa, 15 s. + 2 liitettä.
- Lagerstedt, J. 2002: Meikon linnoituslaitteiden hoitosuunnitelma. – Raportti, Kirkkonummen kunta, 33 s. + 3 liit.
- Lindgren, L. 1988: Yleiskaavan suojelualuevaraukset 1988. – Raportti, Kirkkonummen kunta, Maankäytön suunnitteluosasto, 61 s.
- Luontotutkimus Enviro Oy, 1988: Kirkkonummen uhanalaiset sammaleet, jäkälät ja käyvät. - Raportti, Kirkkonummen kunta, ympäristönsuojelulautakunta, 53 s. + 21 liitettä.
- Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, 2002: Kirkkonummen järvien tila ja veden laadun kehitys 1960-luvulta 2000-luvulle. – Raportti, 10 s.
- Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, 2006a: Kirkkonummen järvitutkimus kesällä 2006. - Raportti, Kirkkonummen kunta, Ympäristönsuojelu, 6 s.
- Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, 2006b: Kirkkonummen järvitutkimus talvella 2006. - Raportti, Kirkkonummen kunta, Ympäristönsuojelu, 6 s.
- Maa- ja metsätalousministeriö 1981: Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma. – Helsinki 1981, 164 s.
- Metsähallitus, 2007: Luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet. – Raportti, Metsähallitus, luontopalvelut 24.9.2007. 67 s.
- Movein Marketing Oy, 2001: Meikon ulkoilureitin opastussuunnitelma. – Raportti, Kirkkonummen kunta, 24 s.
- Mäki-Kahma, M. 1999. Puutarhainventointi, Vols, Kirkkonummi, Historiallisten puutarhojen inventointi ja entisöinti. – Raportti, Kirkkonummen kunta, 21 s.
- Niemelä, T. 2005: Käyvät - puiden sienet. – Norrlinia 13: 1-320.
- Niinimäki, J. & Kauppinen, P. 2005: Siuntionjoen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma. – raportti, Kala- ja Vesitutkimus Oy, 42 s.

Ojala, O. 2007: Natura 2000-alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma, Uusimaa ja Itä-Uusimaa. – Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 3/2007. 81 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Rosberg, J. E. 1920: DAMMVIKEN eller Meiko naturpark i Kyrkslätt. – Kyrkslätt hembygdsförenings skrifter, Helsingfors 1920, 10 s.

Savola, K., Niemi, M. E. & Kajander, L. 2007: Meikonsalon kääpäselvitys 2007. - Raportti, Metsähallitus, Vantaa. 19 s. + 4 liitettä.

Siitonen, M. 1993: Kirkkonummen Mustjärvi. Kasvillisuus ja luonnon hoito. – Raportti, Metsähallitus, Vantaa. 32 s.

Suomen geologinen kartta, maaperäkartta 1:20 000 (2000), Kirkkonummi ja Siuntion itäosa

Suomen geologinen kartta, kallioperäkartta 1:100 000 (1969), lehti 2032 Siuntio

Suomen geologinen kartta, kallioperäkartan selitys (1961)/Matti Laitala, lehti 2032 Siuntio

Suomen Kiipeilyliitto ry 2003: Suomen Kalliokiipeilyopas 2003. – Suomen Kiipeilyliitto ry, 308 s.

Tähtinen, M. 2002: MEIKO – Miten yhdistää talousveden otto, alueen virkistyskäyttö ja luonnonsuojelu? – Raportti, Kirkkonummen kunta, 9 s.

Vanhojen metsien suojelutyöryhmä, 1992: Vanhojen metsien suojelu valtion mailla Etelä-suomessa; vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö. – Työryhmän mietintö 70/ 1992, Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, 59 s. + 169 karttasivua.

Vesi- ja ympäristöhallitus, 1989: Siuntionjoen vesistön käytön ja suojelun yleissuunnitelma. – Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja, sarja A. 635 s.

Väre, S. 2007: Volsin luontoselvitys. – Raportti, SITO, Kirkkonummen kunta, 26 s. + kartta.

Ympäristöministeriö, 1991: Rantojensuojeluohjelman alueet. – Selvitys 97/ 1991, Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, 143 s.

Ympäristöministeriö 1994: Vanhojen metsien suojeluohjelman täydennys Etelä-Suomessa, Vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö II. – Työryhmän raportti 2 1994, Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto, 51 s.

Liitteet

Liite 1. Meikon suojelualueiden maankäyttöanalyysi

Vaikuttava tekijä	Paine					Kehityssuunta				
	Suunta	Laajuus	Vaikutus	Pysyvyys	Aste	Toden.	Laajuus	Vaikutus	Pysyvyys	Aste
Aiempi metsätalous	1	3	3	3	27	3	3	2	3	18
Kalastus	2	2	0	4	0	2	2	0	3	0
Metsästys	2	4	2	4	32	1	3	1	2	6
Maa-ainesten otto	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2
Rakentaminen	1	1	1	3	3	2	1	1	3	3
Maastoliikenne	1	1	3	2	6	1	1	1	2	2
Retkeily	3	2	2	3	12	3	2	2	4	16
Veden otto	2	2	1	3	6	2	2	1	3	6
Tulokaslajit	3	4	2	3	24	3	4	2	4	32
Kulttuurikohteen hoitamattomuus	3	1	3	3	9	2	1	3	3	9

Liite 2: Toimenpidesuunnitelma vieraslajien ja hirvieläinten kantojen säätelyn ja alueen muun käytön sekä hoidon yhteensovittamisesta valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella*

23.6.2008

Työryhmä: Reijo Orava, Uudenmaan riistanhoitopiiri
Visa Eronen, Uudenmaan riistanhoitopiiri
Hans Holopainen, Kirkkonummen Riistanhoitoyhdistys
Mikko Toivola, Metsähallitus
Heli Saloniemi, Metsähallitus

* Alkuperäisessä toimenpidesuunnitelmassa oli esitetty kaksi vaihtoehtoa: A ja B. Hoito- ja käyttösuunnitelman projektiryhmän päätöksen mukaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä selostetaan vain vaihtoehto A, koska vaihtoehto B olisi vaatinut Luonnonsuojelulain (1096/1996) 15 § soveltamista eläinkantojen säätelyä tai muutoksia alueen rauhoitussäännöksiin.

Suunnitelman tarkoitus

Tässä toimenpidesuunnitelmassa esitellään ne toimenpiteet, joilla Valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella tapahtuva vieraslajien ja hirvieläinten kantojen säätely voidaan sovittaa yhteen alueen muun käytön ja hoidon kanssa. Luonnon monimuotoisuuden ja luonnontilaisuuden turvaamiseksi alueella voi ilmetä tarvetta vierasperäisten lajien, lähinnä minkin, supikoiran ja valkohäntäpeuran, kantojen vähentämiseen Luonnonsuojelulain (1096/1996) 15 § nojalla. Alueella on voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia, joiden nojalla hirvieläinten metsästys tulee jatkumaan vahvistetun hoito- ja käyttösuunnitelman voimassaoloaikana. Natura-aluetta käyttävien hirvieläinkantojen riittävän tehokas säätely täytyy turvata liikenneturvallisuuden säilyttämiseksi. Luonnonsuojelualueen sijainnista ja runsaasta virkistyskäytöstä johtuen on tarpeen tehdä suunnitelma vieraslajien ja hirvieläinkantojen säätelyn ja alueen muun käytön ja hoidon yhteen sovittamisesta. Yhteen sovittamisella voidaan saavuttaa etuja, jotka hyödyttävät molempia tavoitteita.

Eläinkantojen säätelyn ja alueen muun käytön yhteensovittamisessa pyritään järjestelyjen ehdottomaan turvallisuuteen ja avoimeen tiedottamiseen. Eri käyttömuotojen yhteensovittamistarvetta vähennetään ohjaamalla metsästys myöhäiseen syksyyn. Sopeutumistarpeen vähentämiseksi ja turvallisuuden takaimiseksi metsästysjärjestelyjä ohjataan myös alueellisesti. Metsästysmenetelmien käytössä suositetaan mahdollisimman vähän häiriötä aiheuttavia ja tehokkaita menetelmiä. Toimenpidesuunnitelman toimenpiteet eivät ole ristiriidassa alueen rauhoitusmääräysten tai järjestyssäännön kanssa. Toimenpidesuunnitelmassa esitellään kuinka tämän hetkisillä edellytyksillä tapahtuva eläinkantojen säätely voidaan yhteen sovittaa alueen muun käytön ja hoidon kanssa.

Toimenpiteet

Tiedotus

Eläinkantojen säätelyn tavoitteet ja toimintamallit tiedotetaan alueen opastustauluilla ja tarvittaessa paikallislehdessä. Tiedotteissa kerrotaan myös miten alueen muut käyttäjät voivat omalla toiminnallaan helpottaa kantojen säätelyn ja muun käytön yhteensovittamista. Kantojen säätelykartta on esillä alueen opastustauluilla ja siitä tiedotetaan myös lehdissä. Hirvieläinten metsästyksen ajoittumien tiedotetaan opastustauluilla. Passitusalueiden lähellä olevien kulku-urien varteen laitetaan pysyvät paikat käynnissä olevasta metsästyksestä ilmoittamiselle. Käynnissä olevasta metsästyksestä ilmoitetaan metsästysalueen kulku-urien varressa olevilla ilmoituspaikoilla. Ilmoitukset poistetaan metsästyksen päättyttyä. Seuruemetsästyksessä tiedonkulku passiketjussa ja metsästyksen johtajalle varmistetaan VHF-puhelimia käyttämällä. Näin lisätään metsästyksen turvallisuutta ja nopeutetaan tiedon kulkua mahdollisissa häiriötilanteissa.

Metsästyksen alueellinen sijoittuminen

Toimenpidesuunnitelman liitteenä on suunnittelualueelle laadittu kantojensääteilykartta. Karttaan on määritelty ne alueet, joilla hirvieläinten metsästyksen passipaikat voivat sijaita, passitusalueet, sekä ne alueet, joilta hirvieläimiä voi ajaa passitusalueille, eli ajoalueet (kartoissa metsästysalue). Minkin ja supikoiran pyyntiä voidaan harjoittaa tarvittaessa koko suunnittelualueella. Rauhoitussäännösten sallissa hirvieläin voidaan ampua koiran haukkuun myös ajoalueella.

Metsästysajat

Hirvieläinten metsästys aloitetaan alueella vasta marraskuun alussa. Hirven metsästysaika on tällöin 1.11. – 31.12. ja valkohäntäpeuran 1.11. – 31.1.. Vieraspetoja voidaan pyytää normaalien metsästysaikojen puitteissa (1.8. – 30.4.).

Kantojen säätelyn menetelmät

Hirvieläinten metsästyksessä suositetaan koiran avulla tapahtuvia metsästysmuotoja, pysäyttävän ja ajavan koiran käyttöä. Hirvieläin voidaan ampua koiran haukkuun myös ajoalueella (kartoissa metsästysalue), mikäli rauhoitussäännökset sen sallivat. Karttaan merkityillä passitusalueilla voidaan harjoittaa vahdintametsästystä. Kun tavoitteena on mahdollisimman tehokas valkohäntäpeurakannan säätely, vahdimista puiston sisällä, siirtymä ja ruokailukohteissa, tarvitaan. Mahdollisimman tehokas valkohäntäpeurakannan vähentämien edellyttää kannanhoidollisista suosituksista poikkeamista. Luonnonsuojelualueella ei saa harjoittaa eläinkantoja lisäävää riistanhoitoa, perinteinen riistan ruokinta on kiellettyä. Vahdintametsästyksen yhteydessä eläimiä voidaan kuitenkin houkutella sopivalle ampumapaikalle, mutta houkutin ei saa lisätä eläinten lisääntymistulosta tai määrää alueella ja houkuttelun tulee liittyä kiinteästi metsästystilanteeseen. Houkuttelu metsästysajan ulkopuolella ei ole sallittua. Vieraspetojen pyynnissä voidaan käyttää ravintohoukutinta samoin periaattein kuin vahdintametsästyksessä. Alueella ei saa harjoittaa perinteistä luolakoirametsästystä. Monet tavallista metsästystä koskevat rajoitukset eivät koske loukkaantuneen eläimen kärsimysten lopettamista (Metsästyslaki (615/1993) 84 §, Eläinsuojelulaki (247/1996) 14 §). Myöskään rauhoitussäännökset eivät estä loukkaantuneen eläimen kärsimysten lopettamista. Loukkaantuneen eläimen voi lopettaa koko suunnittelualueella.

Passitusalueet ja passipaikat

Passitusalueet on merkitty kantojensääteilykarttaan. Passipaikat ja ampumasektorit valitaan passitusalueilta siten, että merkityillä kulku-urilla voi liikkua ehdottoman turvallisesti myös metsästyksen ollessa käynnissä. Luonnonsuojelliset pienaukot sijoitetaan siten, että niitä voidaan hyödyntää metsästyksessä. Kantojen säätelyä toteuttavat metsästäjät osallistuvat pienaukkojen suunnitteluun ja raivaukseen.

Kulku-urat ja polut

Passipaikat tai ampumasektorit eivät saa olla merkityillä kulkureiteillä. Metsästysjärjestelyt eivät saa johtaa pysyvien kulku-urien tai polkujen muodostumiseen.

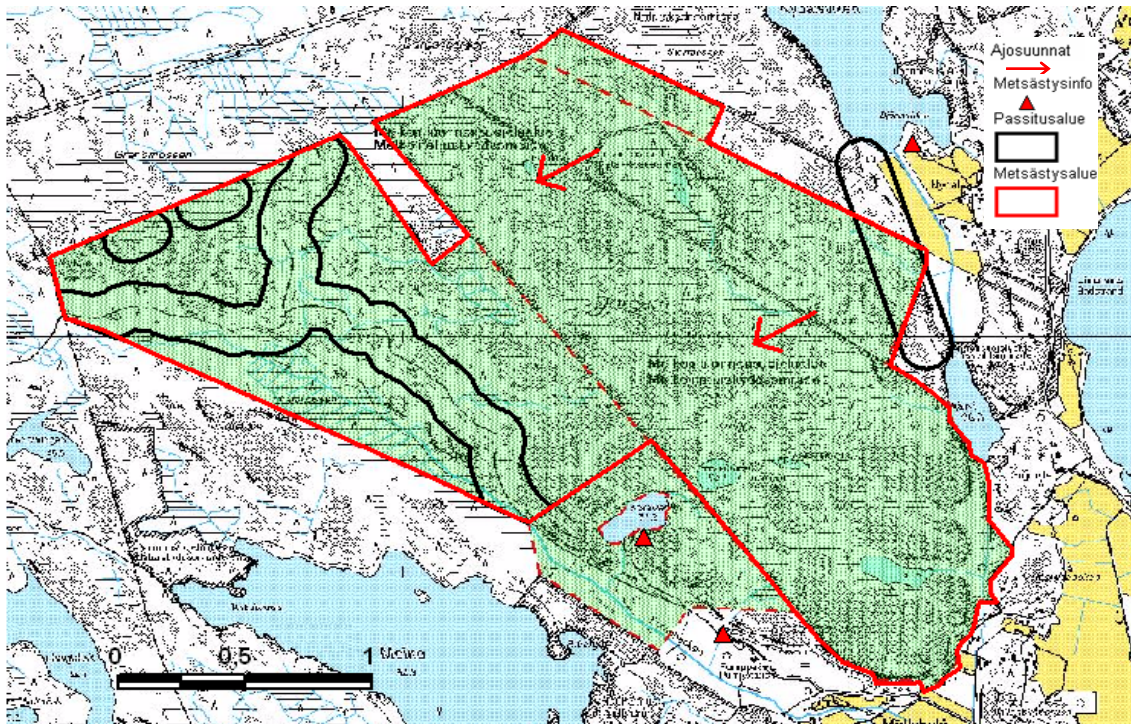
Eläinkantojen runsauden seuranta

Alueen suurriistalajien yksilömäärät lasketaan maaliskuun ensimmäisenä viikonvaihteena samanaikaisesti koko Uudellamaalla tehtävän lumijälkilaskennan kanssa. Alueelle perustetaan riistakolmio, joka lasketaan talvella ja kesällä. Riistakolmiolaskennan avulla voidaan seurata alueen riistakantojen runsauksessa tapahtuvia muutoksia.

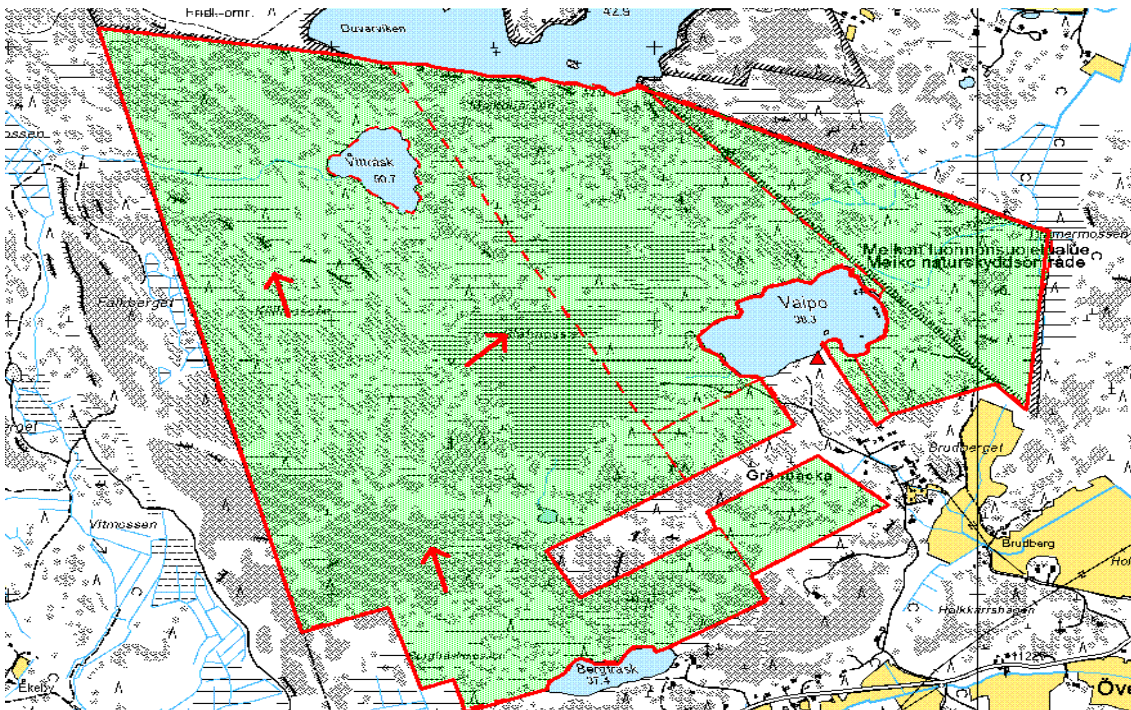
Kantojensääteilykartat

Kantojensääteilykartat ovat kuvassa 1 ja 2 sekä suunniteltu riistakolmio kuvassa 3. Pohjoisen alueen osalta metsästysjärjestelyt perustuvat olemassa olevaan lainsäädäntöön ja voimassa oleviin määräaikaisiin vuokrasopimuksiin. Tällöinkin voidaan metsästää ainoastaan hirveä. Eteläisen alueen osalta tehokaiden metsästysjärjestelyjen toteutuminen edellyttäisi passitusalueen sijoittamista Siuntiolaisen naapuriseurauksen puolelle. Siuntion puolella sijaitseva seura on kuitenkin suhtautunut kielteisesti yhteistyöhön kuntarajan yli. Nykyinen Meikon suojelualueen asetus ei mahdollista supikoiran, minkin tai valkohäntäpeuran metsästystä ilman Lsl 15 § soveltamista.

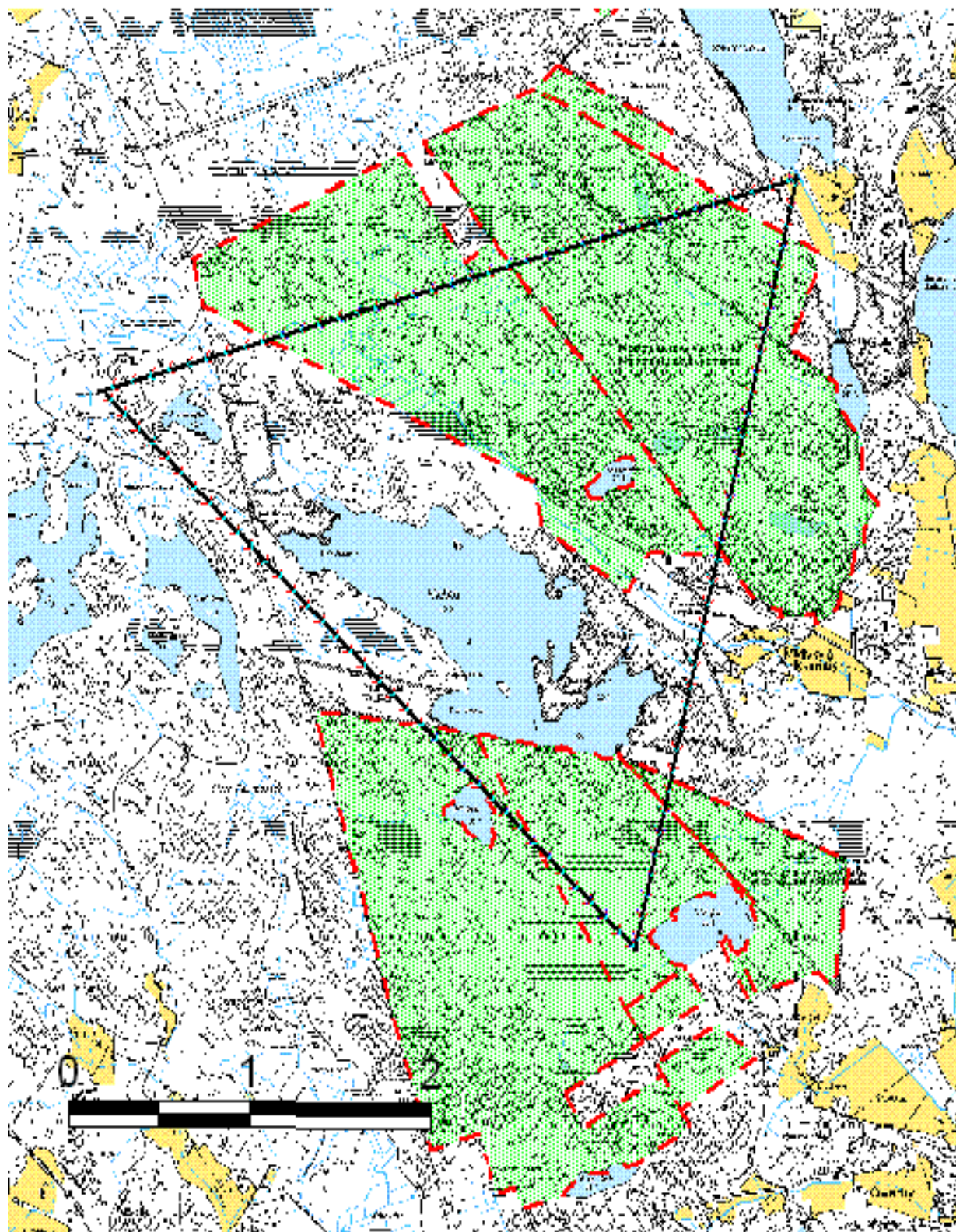
Kuva 1. Pohjoisen alueen metsästysjärjestelyt.

Kuva 2. Eteläisen alueen metsästysjärjestelyt.

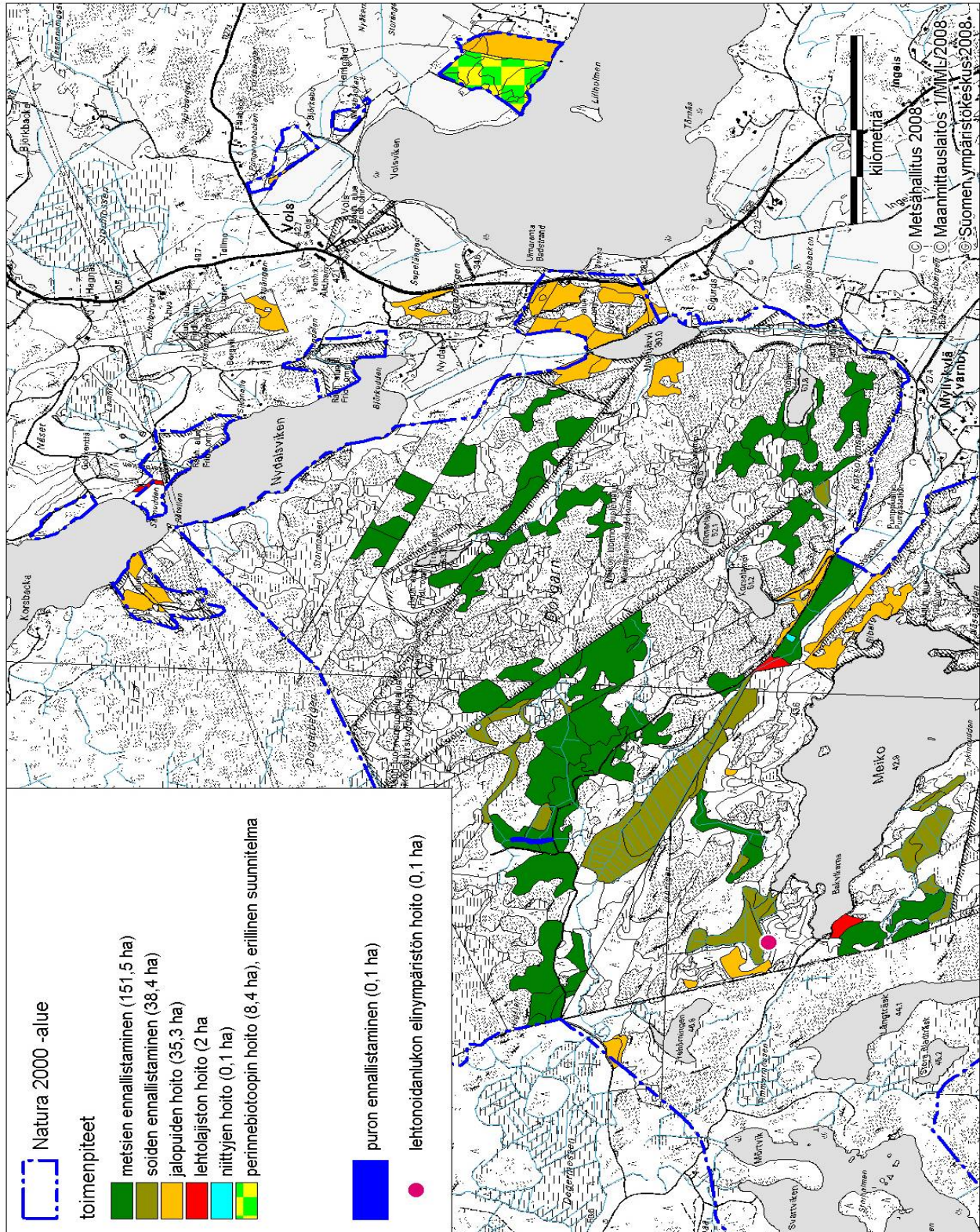

Kuva 3. Suunniteltu riistakolmio.

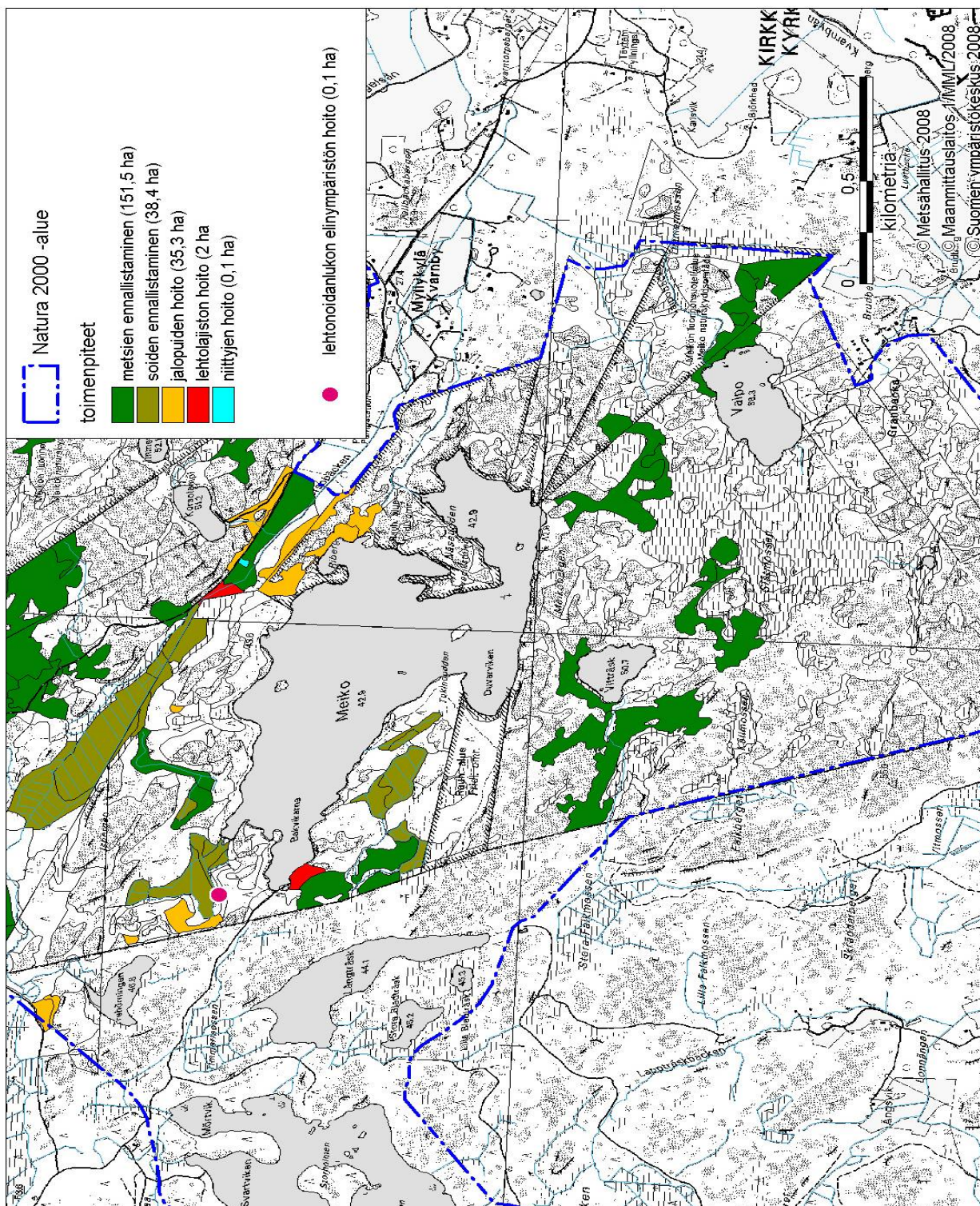

Liite 3 (1/2). Meikonsalon ennallistettavat ja hoidettavat kuviot.

Lähde: Lahtinen 2008

Lähde: Lahtinen 2008

Liite 4. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta annettujen lausuntojen tai palautteiden yhteenveto sekä niiden perusteella tehdyt muutokset

Lausuntoja tai palautteita saatiin 23 kappaletta. Lausunnon antoivat Kirkkonummen kunta, Uudenmaan ympäristökeskus, Siuntion kunta, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y., Inkoon – Siuntion ympäristöyhdistys ry, Kirkkonummen Pienkiinteistöyhdistys ry, Kirkkonummen Pro Ratsastus ry, Kirkkonummen Riistanhoitoyhdistys, Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry, Kurk jaktlag, Kyrkslätts Natur och Miljö rf., LYNX RY, Museovirasto, Suomen Kiipeilyliitto ry, Suomen Suunnistusliitto ry, Suunnistava Uusimaa ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Uudenmaan riistanhoitopiiri sekä Pääkaupunkiseudun Partiolaiset ry ja Uudenmaan Partiopiiri ry, jotka antoivat yhteisen lausunnon. Lisäksi saatiin kommentit Peter Pihlströmiltä, Sami Karjalaiselta ja Pirjo-Leena Forsströmiltä. Pyydetyistä lausunnoista lausuntoa eivät antaneet Evitskog jakt- och viltvårdsförening rf, Kyrkslätt hembygdsförening, Luonto-Liiton Uudenmaan piiri, Porkkalan Oppaat ry, Porkkalan Parenteesi ry, Porkkalan polku ry, Suomen Latu ja Uudenmaan liitto.

Seuraavaan taulukkoon on koottu lyhennetyt lausunnot ja palautteet sekä hoito- ja käyttösuunnitelman laatineen projektiryhmän vastineet.

Lausunnon tai palautteen antaja	Vastine
Lausunto tai palaute	
Kirkkonummen kunta	
- Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma on tarpeen ohjaamaan alueen hoitoa ja käyttöä niin, että turvataan alueen luonnonarvojen ja luonnonrauhan säilyminen. Meikon suojelualueita käytetään jo nykyään huomattavassa määrin virkistykseen. Niiden merkitys suojelun ja virkistyksen kannalta tulee edelleen kasvamään, koska luontoalueet supistuvat seudulla rakentamisen seurauksena.	
- Suunnitelmassa esitetyt hoidon ja käytön tavoitteet ja periaatteet tukevat alueen luonnonarvojen ja luonnonrauhan säilymistä, mutta mahdollistavat myös alueen virkistyskäytön. Jatkossa on kuitenkin syytä järjestää eniten virkistykseen käytetyille alueille valvontaa.	
- Suunnitelmassa esitetty vyöhykejako tukee luonnontilaisten, aroillekin eläimille soveltuvien alueiden säilymistä. Luonnontilaisten syrjäalueiden säilyminen Meikon alueella on tärkeää. Viikkaimman ulkoilun ohjaaminen siihen parhaiten soveltuville alueille tukee tätä tavoitetta. Näitä alueita ovat kunnan omistamat luonnonsuojelualueet vetovoimaisina ja helposti saavutettavina. Niillä noudatetaan rauhoitusmääräyksiä.	
- On hyvä, että suunnitelmaan on kirjattu mahdollisuus perustaa arkojen eläinten pesä- ja soidinpaikkojen suojaksi tai arvokkaan kasvilajiston suojelemiseksi rajoitusvyöhykkeitä, joilla liikkuminen on kielletty.	
- Meikonsalon ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä. Kunnan omistamien suojelualueiden hoitoa varten ympäristönsuojeluyksikkö laatii tai tilaa yksityiskohtaisempia luonnonhoitosuunnitelmia.	

- Metsästystä koskevassa toimenpidesuunnitelmassa on esitetty metsästyksen passitusalueeksi Siuntioon kulkeva reitti ympäristöineen. Reitti on hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettu pyöräilyyn, ratsastukseen ja hiihtoon. Ampumista ei tule sallia tällä reitillä eikä sen ympäristössä. Toimenpidesuunnitelmassa on myös Nydalsvikenin lounaispuolisille suojelualueille osoitettu metsästyksen passitusalue. Alueella käydään paljon ulkoilemassa Volsin suunnalta, joka on Myllykylän ohella toinen Meikossa käynnin päätulosuunta. Näiden luonnonsuojelualueiden käyttö tulee rajata jokamiesretkeilyyn.

- Lupa- ja valvontajaosto pyrkii edistämään lajistokartoitusten tekemistä kunnan omistamilla suojelualueilla.

- Kunta pitää tärkeänä, että jokamiehen oikeudet puistossa turvataan, koska alue on tärkeä lähivirkistysalue kasvavalle Kirkkonummen keskustaajamalle. On tärkeää säilyttää myös pyöräilymahdollisuus olemassa olevilla metsäautoteillä sekä poluilla.

- Kunta pitää tärkeänä, että Meikon luonnonsuojelualueella voidaan soveltuvilla alueilla myös jatkossa metsästää hirvieläimiä. Kirkkonummen kunnalla on 6.5.1998 päivätty sopimus Kirkkonummen riistanhoitoyhdistyksen kanssa, joka sallii hirvieläinten metsästyksen kunnan omistamilla alueilla.

- Meikonsalon alueen käyttö on lisääntynyt viime vuosina. Palveluiden parantuaessa kuormitus tulee entisestään kasvamaan. Palvelut houkuttelevat uusia käyttäjäryhmiä ja laajentavat käyttöä ympärivuotisesti.

- Nykyinen infrastruktuuri on vaatimaton ja se on peruskorjauksen ja uudistuksen tarpeessa. Palveluvarustuksen parantamista pidetäänkin yleisesti tärkeänä. Meikon paikoitusalue on pieni, eikä palvele nykyisiä ja tulevia kävijämääriä. Jätehuoltoa on parannettava erityisesti sisääntuloreiteillä (kuivakäymälä, ekopiste).

- Käytön seurantasuunnitelma esitetyin keinoin (kävijälaskurit, valvonta) on kannatettavaa, koska palvelua tuotetaan lähialueen käyttäjäkunnan lisäksi laajemmille käyttäjäryhmille osana pääkaupunkiseudun viherkehää.

- Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuessa tulevat käyttökustannukset lisääntymään erityisesti ylläpidon ja valvonnan osalta. Kustannuslisäys tulee huomioida yhteistyösopimusta laadittaessa (Metsähallitus, Kirkkonummen kunta).

- Lausunnossa esitetään, ettei Nydalsvikenin lounaispuolella eikä Hakinkierroksen tieosuudella ympäristöineen saisi olla metsästyksen passitusalueita. Hirvieläinten passituspaikat on osoitettu toimenpidesuunnitelmassa (liite 2), jossa on esitetty passituspaikkojen sijoittelun lisäksi myös muita toimenpiteitä (mm. tiedotus ja metsästyksen aloituksen siirtäminen myöhemmäksi loppusyksyyn) retkeilyyn ja metsästyksen yhteensovittamiseksi ja vaaratilanteiden ehkäisemiseksi. Lisäksi toimenpidesuunnitelmassa on esitetty luonnonhoidollisten pienaukkojen sijoittamista niin, että niitä voidaan käyttää metsästyksessä. Pienaukkojen sijoittelulla passituspaikat voidaan siirtää kauemmas entisestä metsätiestä, jota pitkin Hakinkierros osittain kulkee. Suunnitelmaan lisätään teksti (Luku 5.1.2): Dorgarnin paikoitusalueelta Siuntioon johtavan entisen metsätien varressa pienaukot sijoitetaan niin, että niitä voidaan hyödyntää metsästyksessä siten, että nykyisin käytössä olevat Metsähallituksen ja metsästystahojen laatimassa metsästystä koskevassa toimenpidesuunnitelmassa mainitut passituspaikat saadaan siirtymään pois metsätien läheisyydestä (liite 2). Lukuun 12 lisätään teksti: Meikonsalon alueella on voimassa olevia hirvieläinten metsästyssopimuksia. Dorgarnin ja Marthastuganin paikoitusalueiden opastustauluilla ilmoitetaan käynnissä olevasta hirvieläinten metsästyksestä. Ilmoitusten tulee olla opastustaululla ainoastaan silloin, kun alueella metsästetään.

- Lausunnossa esitettiin, että polkupyöräilymahdollisuus tulisi säilyä metsäautoteillä ja poluilla. Meikonsalon poluilla ei sallita polkupyöräilyä muualla kuin polkupyöräilylle osoitetulla reitillä, koska maasto on helposti kuluva. Lisäksi patikointi ja pyöräily eivät sovellu samoille reiteille turvallisuuskysymysten vuoksi. Meikonsalon polut eivät muutoinkaan vaikeakulkuisuutensa vuoksi sovellu polkupyöräilyyn. Polkupyöräily on sallittu teillä. Suunnitelmaan lisätään lause (luku 6.1.3): Mikäli Hakinkierroksen reitiltä myöhemmin tehdään seudullinen yhteys Siuntion puolelle, se voi kulkea Kvarnbystä Siuntioon johtavaa entistä metsätietä pitkin Kirkkonummen puolella.

Uudenmaan ympäristökeskus

Johdannossa olisi parempi käyttää ilmaisua, että Uudenmaan ympäristökeskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelmat.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat tarpeellisia alueen luontoarvojen säilyttämiseksi ja alueen käytön järjestämiseksi. Suunnitelmalla ei ole luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 –alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä voidaan todennäköisesti parantaa luontotyyppien ja lajien suotuisaa suojelun tasoa alueella. Suunnitelman vaikutuksista ei ole tarpeen tehdä varsinaista luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia.

Siuntion kunta Sjundeå kommun

Siuntion ympäristölautakunta pitää hoito- ja käyttösuunnitelman maantieteellistä laajuutta ja esitettyjä periaat-

- Lausemuoto muutetaan suunnitelmaan esitetyn mukaisesti.

- Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Ei muutoksia suunnitelmaan.

teita aluejaon osalta tässä vaiheessa oikeaan osuneina. Mikäli virkistyskäyttö Siuntion puolella kuitenkin tulevaisuudessa lisääntyy, sen ohjaamiseen ja haittavaikutusten vähentämiseen pitää löytyä valtiolta keinoja ja resursseja.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y. (BirdLife Suomen jäsenyhdistys)

- Meikon hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu kannatettavaan ajatukseen virkistyskäytön ohjaamisesta vain tietyille alueille. Harvinaiset ja arat lintulajit tulevat toimeen Meikon alueella juuri siksi, että siellä on Etelä-Suomen oloissa poikkeuksellisen laajoja vähäisessä käytössä olevia alueita. Alueen maasto on varsin arkaa kulutukselle, ja monet alueen lintulajit ovat alttiita häirinnälle. Koska käyttöpaine alueella tulevaisuudessa kasvaa, olisi tärkeää, että syrjävyöhyke A varsinkin alueen pohjoisosassa olisi vieläkin laajempi kuin suunnitelmassa on nyt esitetty. Lisäpinta-ala voitaisiin ottaa syrjävyöhykkeestä B.

- Meikon suojelualueen ja sitä ympäröivien taajamien väliin jäävän puskurivyöhykkeen tärkeyttä tulisi suunnitelmassa korostaa enemmän.

- Suunnitelmassa tulisi esittää lisätukea alueen laiston tutkimustarpeeseen.

- Alueen valvontaa tulisi parantaa. Opasteita olisi oltava huomattavasti nykyistä enemmän. Suojelualueet tulisi selkeästi merkitä maastoon.

- Tringa ry näkee tarpeelliseksi luvussa 4.4 esitetyt pienalaiset liikkumiselta kielletyt rajoitusalueet jo nyt (esim. metson soidinalueet) ja tulevaisuudessa virkistyskäytön lisääntyessä etenkin virkistysvyöhykkeen sisällä. Joillekin alueille voi olla syytä antaa myös suuria tapahtumia koskevia rajoituksia esim. lintujen pesimäaikaan. Kulumisen ehkäisemiseksi ainakin suurten suunnistustapahtumien kieltämistä syrjävyöhykkeellä tulisi harkita.

- Lapträskin aluetta koskien hoito- ja käyttösuunnitelmaan olisi hyvä sisällyttää ainakin suositusluontoisia ohjeita rakentamisen sijoittelusta ja luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen huomioimisesta.

- Suunnitelma jää hieman epäselväksi metsien hoito- toimien osalta yksityisten omistamilla suojelualueilla. Millainen metsien käsittely ja hoito yksityisten omistamilla alueilla on sallittua/ toivottavaa?

- Syrjävyöhyke B eroaa syrjävyöhykkeestä A vain siinä, että sen läpi voi kulkea seudullinen retkeilyreitti. Seudullisen retkeilyreitin toteutuessa sen linjaus suunnitellaan niin, etteivät alueen luontoarvot heikenny. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Lisätään lukuun 10 kaavoitusta koskevaan kappaleeseen lause: Puskurivyöhykkeitä tarvitaan vähentämään ihmistoiminnan aiheuttamaa painetta suojelualueiden luontoon.

- Lisätään lukuun 7: Linnuston kehitystä seurataan laskentalinjan avulla.

- Valvonta tulee alueen kehittämisen myötä jonkin verran lisääntymään (Luku 13). Lisäksi selvitetään mahdollisuutta palkata luontovalvoja Meikonsaloon kesäviikonlopuiksi. Opasteita tullaan suunnitelman mukaisesti lisäämään huomattavasti (Luku 6.2.3) ja rajat tullaan merkitsemään asetuksen (53/2008) mukaisesti maastoon. Lisääntyvä opastus, tiedotus ja rajojen merkintä omalta osaltaan vähentävät alueen valvontatarvetta. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Kilpailuihin ja tapahtumiin liittyvät periaatteet on esitetty luvussa 6.1.2. Luvanantaja (Metsähallitus ja/tai Kirkkonummen kunta) ottavat huomioon luvan myöntämisen yhteydessä tapahtumien mahdollisesti aiheuttaman maaston kulumisen ja häiriön lintujen pesinnälle. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Suunnitelmaa tehtäessä Lapträskin Natura-alueen luontotyyppien ja lajeja ei kartoitettu, koska alueen maat olivat vielä suojelematta yksityisomistuksessa. Uudenmaan ympäristökeskus valvoo Natura-alueen luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason toteutumista. Luontotyyppien ja lajien suojelu otetaan huomioon alueelle perustettavien yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräyksissä. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Yksityisten omistamien suojelualueiden rauhoitusmääräykset poikkeavat toisistaan ja metsän käsittelyyn liittyvät määräykset voivat olla erilaisia. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelmassa esitetyt luontotyyppien ja lajien suojeluun liittyvät suositukset toivotaan otettavan käyttöön myös yksityisten omistamilla luonnonsuojelualueilla. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Suunnitelma on kattavasti tehty ja se antaa hyvät ohjeet suojelualueiden hoitoon ja käyttöön.
- Hirvieläinten metsästyksen on määrä päättävä Meikon alueella viimeistään 31.3.2014 (yhtä 12 hehtaarin lohkoa lukuun ottamatta). Viranomaisten on valvottava, etteivät metsästysseurueet jatka metsästämistä alueella, missä on sallittua vain hirven ajo.
- Siuntion Lappträskin vettä on suunniteltu käytettäväksi mahdollisen golfkentän kasteluvedeksi. Jos kenttähanketta aletaan viedä eteenpäin, on Lappträskin veden käytön vaikutukset järven tilaan selvitettävä.

- Metsästyksen valvonta kuuluu poliisille ja Metsähallituksen erävalvojille (luku 13). Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Vedenotto Lappträskistä edellyttää vesilain mukaista lupaa ja siinä yhteydessä on selvitettävä vedenoton vaikutukset järven tilaan. Ei muutoksia suunnitelmaan.

Kirkkonummen Pienkiinteistöyhdistys ry Kyrksläatts Småfastighetsförening rf

- Kirkkonummen Pienkiinteistöyhdistys ry suhtautuu myönteisesti Meikon suojelualueisiin.
- Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksessa tulee huomioida lisääntyvän liikenteen rasittaman Myllykyläntien päällästäminen.
- Suojelualueella tai sen tuntumassa olevien maanomistajien edut tulee huomioida niin, että tavanomaista asumista ja maapohjan käyttämistä rakentamiseen ei nykyisestään heikennetä.

- Lukuun 10 lisätään Myllykyläntietä koskeva kappale: On todennäköistä, että autoliikenne lisääntyy Myllykyläntiellä Meikonsalon virkistyskäytön kehittämisen myötä, mikä lisää Myllykyläntien ylläpitoon ja kunnostukseen käytettävien resurssien tarvetta.

- Yksityisten suojelualueiden maapohjan käyttämistä rajoittavat alueiden rauhoitusmääräykset. Natura-alueiden ulkopuoliset rakentamis- ja viheralueet ratkaistaan kaavoituksella. Ei muutoksia suunnitelmaan.

Kirkkonummen Pro Ratsastus ry Pro Ridning i Kyrkslätt rf

- Hiihdolle, polkupyöräilylle ja ratsastukselle suunniteltu Hakinkierros on 4 kilometrin pituisena ratsukoille liian lyhyt, ja kääntöpaikka on sijoitettu ennen Siuntion raja katkaisten yhteyksimahdollisuuden naapurikuntaan. Hakinkierros tai sen jatko tulisi jatkaa Siuntion rajaan saakka.

- Ratsastukseen osoitettua reittiä ei hoito- ja käyttösuunnitelmassa jatkettu Siuntion rajaan saakka, koska siuntiolaiset maanomistajat eivät halunneet, että ratsastajia ohjataan heidän mailleensa. Ratsastus on sallittu myös Meikonsalon teillä (Luku 6.1.2). Lisätään suunnitelmaan teksti: Mikäli Hakinkierroksen reitiltä myöhemmin tehdään seudullinen yhteys Siuntion puolelle, se voi kulkea Kvarnbystä Siuntioon johtavaa entistä metsätietä pitkin Kirkkonummen puolella.

- Hakinkierros on tammi – maaliskuun aikana vain hiihtokäytössä. Ratsastus tulisi reitillä sallia myös silloin, koska ratsastus ja hiihto saadaan soveltumaan samalle reitille. Latu tulee sijoittaa reitin toiseen laitaan ja ratsastus toiseen.

- Lisätään suunnitelmaan teksti: Jos metsätielle ei ole tehty latua lumen puutteen takia, reittiä voi käyttää ratsastukseen myös tammi- ja maaliskuun välisenä aikana.

Kirkkonummen Riistanhoitoyhdistys

- Yleisesti ottaen esityksessä on olennaisia virheitä sekä luonnonsuojelulain tulkinnassa että nykytilan kuvaamisessa. Useassa kohdassa mainitaan, että *nykyisen luonnonsuojelulain mukaan metsästys ei alueella olisi jatkossa mahdollista*. Päättäessään Meikon luonnonsuojelualueen perustamisesta Valtioneuvosto antoi julkilausuman, jossa sanotaan mm. "Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että alueiden suojelun tavoitteet eivät estäisi metsästystä hirvieläinkannan säätelyn vaatimalla tavalla.". Tämä Valtioneuvoston, sekä myös Kirkkonummen kunnan tahto on nyt jäänyt huomioimatta.
- Riistanhoitoyhdistys pitää muuten hyvänä ja tärkeänä, että Meikon kaltainen ainutlaatuinen luonto säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena. Alueella on metsästetty jo vuosisatojen ajan. Meikon alueen rajat sijaitsevat ainoastaan parin kilometrin päässä yhdestä maamme vilkkaimmin liikennöidyistä teistä, eritoten kantatie 51:stä. Tämä tieosuus on yksi koko Uudenmaan tiepiirin pahimmista hirvieläinten onnettomuustilastoissa. Kirkkonummen Riistanhoitoyhdistys esittää seuraavia muutoksia hoito- ja käyttösuunnitelmaan:

- Lukuun 2.7.1 muutetaan seuraavat kohdat: ... *Retkeilyn ja luontoharrastuksen lisäksi alueella pidetään partiolaisten pienleirejä, marjastetaan, metsästetään, pidetään ... Alueen käyttäjiin kuuluvat myös suunnistajat, kalliokiipeilijät, sukeltajat, ratsastajat ja metsästäjät.*
- Luvusta 2.7.1 poistetaan lause: *Määräaikaisia vuokrasopimuksia ei ole nykyisten asetusten voimassa ollessa mahdollista...*
- Taulukkoon 7 lisätään seuraavat metsästysseurat, mitä aluetta sopimus koskee ja sopimusaika: *Kurk älg-jaktlag, Kirkkonummen kunnan aluetat, Toistaiseksi; Evitskog jakt och viltvårdsförening, Kirkkonummen kunnan alueita, Toistaiseksi*
- Kirkkonummen riistanhoitoyhdistyksellä ja alueen metsästysseuroilla on voimassa oleva sopimus Kirkkonummen kunnan kanssa joka sallii hirvieläinten metsästyksen Kirkkonummen kunnan omistamilla alueilla (päivätty 6.5.1998). Luonnonsuojelulain 71 § mukaan sopimus on voimassa myös rauhoitusten jälkeen, joten sopimuksen nojalla rauhoitetuilla alueilla saa metsästää hirvieläimiä myös jatkossa. Tämän tulkinnan Kirkkonummen kunnanhallitus on myös vahvistanut 15.9.2008. Luvun 2.7.1 viidennen kappaleen ensimmäinen lause muutetaan seuraavanlaiseksi: *Kirkkonummen kunnan suojelualueilla metsästys on sallittu.*
- Luvun 2.9 toinen kappale muutetaan seuraavasti: **Metsästys ja kalastus.** *Meikon aluetta on perinteisesti käytetty metsästyksen. Suojelualueella metsästys voi jatkua, mikäli rauhoitusmääräykset sen sallivat. Kirkkonummen kunnan omistuksessa olevilla alueilla metsästetään hirvieläimiä.*
- Lukuun 3 lisätään seuraava lause: *Alueen suojelun tavoitteet eivät saa estää metsästystä hirvieläinkannan säätelyn vaatimalla tavalla.*
- Luvusta 8.3 poistetaan lause: *Luonnonsuojelulain 15 § ei mahdollista hirvieläinten metsästystä...* Luonnonsuojelulain 15 § nimenomaan mahdollistaisi metsästyksen, mutta Perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaan tämä ei tällä hetkellä ole mahdollista. Koska kyseessä on ylimenokauden järjestely, niin kyseistä kirjausta ei tule tehdä hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Väite, ettei alueen ulkopuolella aiheutettujen vahinkojen perusteella olisi 15 § mukaan mahdollista harjoittaa alueen sisällä hirvieläinmetsästystä, on myös täysin väärä.
- Luvun 8.3 viides lause muutetaan seuraavanlaiseksi: *Toimenpidesuunnitelmia on tehty kaksi kappaletta, joista suunnitelma A on käytössä siihen asti kunnes uusi luonnonsuojelulaki astuu voimaan. Mikäli uusi luonnonsuojelulaki sallii metsästyksen, niin käyttöön otetaan suunnitelma B.* Toinen kappale muutetaan seuraavanlaiseksi: *Kirkkonummen kunnan suojelualueilla saa metsästää hirvieläimiä.*
- Liite 2: Toimenpidesuunnitelmaan tulee tuoda esiin yhtenä vaihtoehtona vaihtoehto B, koska nykyisessäkin luonnonsuojelulain 15 §:ssä sanotaan, että rauhoitus-säädöksistä voidaan poiketa metsästyksen kannalta (sen aikaisen lainsäätäjän tahto). Perustuslakivaliokunnan mietintö on ainoastaan tilapäinen päätös, ja mikäli uusi luonnonsuojelulaki mahdollistaa myös jatkossa metsästyksen luonnonsuojelualueilla niin metsästys tulee sallia myös Meikon alueella.
- Lausunnossa esitetään useita korjauksia liitteessä 2 olevaan toimenpidesuunnitelmaan.
- Suunnitelmaan tehdään lisäykset jälkimmäisen virkkeen mukaisesti.
- Ei muutoksia suunnitelmaan. Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine.
- Ei muutoksia suunnitelmaan. Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine.
- Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine. Korjataan suunnitelmaan: Perinteinen metsästyskäyttö valtion alueilla tulee todennäköisesti vähenemään.
- Vastine: Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Hoito- ja käyttösuunnitelma liitteineen noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ks. myös Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Liitteenä olevan toimenpidesuunnitelma ei ole tehty hoito- ja käyttösuunnitelmaprojektin osana,

- Esitetään, että luvun 8.3. toinen kappale muutetaan seuraavanlaiseksi: "Kirkkonummen kunnan suojelualueilla saa metsästää hirvieläimiä."

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry

- Hirvieläinten metsästys tulisi kieltää Meikon suojelualueiden valtion omistamilla mailla. Vanhat metsästysvuokrasopimukset valtion mailla tulisi irtisanoa. Metsästyksen salliminen Meikon suojelualueilla on ristiriidassa suojelualueiden muiden käyttömuotojen kanssa.

- Liitteestä 2 käy ilmi, että suurin osa Meikon suojelualueista kuuluu metsästysalueeseen. Jopa Meikojärven erittäin vilkkaassa retkeilykäytössä olevat etelärannan näköalakalliot kuuluvat metsästysalueeseen. Tämä tulee aiheuttamaan vaaratilanteita retkeilijöille. Kaikille ulkoilijoille tulisi suoda mahdollisuus turvalliseen retkeilyyn Meikon luonnonsuojelualueilla, riippumatta siitä mihin vuodenaikaan hän alueella liikkuu.

Kurk jaktlag

- Hirvieläinten metsästys on välttämätöntä tulevaisuudessa kantojen pitämiseksi tasapainossa. Metsästys voidaan toteuttaa niin, ettei ulkoilukäyttö häiriinny eikä tule ristiriitoja hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteiden kanssa. Kasvava liikenne aiheuttaa riskejä sekä eläimille että liikenteelle etenkin kantatie 51:llä. Riistanhoitoyhdistys joutuu hoitamaan vahingoittuneiden eläinten etsimisen ja lopettamisen ilman korvausta.

- Metsästyksen lopettaminen taaja-asutuksen ulkopuolella sisältää riskin, että hirvieläinonnettomuuksien määrä kasvaa ja hirvieläimiä kulkeutuu enemmän keskustan läheisille pientaloalueille. Viime vuosina etenkin valkohäntäpeurojen kanta on lisääntynyt.

- Viralliset tilastot vuodesta 1990 lähtien ovat osoittaneet, että kantojen pitäminen tasapainossa vaatii yli 60 %:n vuosittaista verotusta. Näiden olosuhteiden perusteella Kirkkonummen kunta edellytti, että hirvieläinten metsästyksen tulee voida jatkua alueella. Myös valtioneuvosto edellytti luonnonsuojelualueen perustamisen yhteydessä, että rauhoitus päätös ei saa estää hirvieläinten metsästystä tulevaisuudessa.

- Edellä olevan perusteella edellytetään, että suunnitelma muotoillaan niin, että hirvieläinten metsästystä voidaan harjoittaa Meikon luonnonsuojelualueilla kunnanhallituksen ja valtioneuvoston päätösten mukaisesti.

Kyrksläatts Natur och Miljö rf.

- Kunnan tekemä päätös metsästysyhdistysten hake-
muksesta koskien metsästystä kunnan omistamilla
alueilla ei ole pätevä kunnan Meikonsalossa omistamilla
alueilla. Metsästystä ei voi sallia alueella, jossa on
paljon virkistyskäyttöä. Metsästys aiheuttaisi merkittä-
vän vaaran Meikonsalossa ulkoileville ja retkeileville.
Ammuttu hirvi pitäisi noutaa moottoriajoneuvolla, mikä
voisi vahingoittaa suojeltuja luontotyyppejä tai lajeja.
Lisäksi ajoneuvosta jää pahat jäljet maastoon.

LYNX RY

- Meiko on merkittävä pääkaupunkiseudun länsipuolen
alue virkistys- ja ulkoilukäyttöön ja erityisesti myös
suunnistukseen. Alue tulee siten säilyttää ko. käytössä.
- Hoito- ja käyttösuunnitelman luvun 6.1.2 kohdassa
Kilpailut ja tapahtumat esitetty sääntely ei ole kohtuullis-
ta eikä tarpeen, vaan ko. rajoitukset tulee kokonaisuu-

joten sen sisältöön ei voida puuttua tässä yhtey-
dessä. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vasti-
ne. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Suuri osa Meikon suojelualueista kuuluu metsäs-
tysalueeseen, mutta hirvieläinten ampuminen on
mahdollista vain osalla alueista. Joillakin alueilla on
mahdollista vain hirvieläimen ajo metsästyksen
yhteydessä (mm. Meiko-järven etelärannan näkö-
alakallioilla). Hirvieläinten passituspaikat on osoitet-
tu liitteessä 2, jossa on esitetty passituspaikkojen
sijoittelun lisäksi myös muita toimenpiteitä (mm.
tiedotus, metsästyksen aloituksen siirtäminen myö-
hemmäksi loppusyksyyn) retkeilyn ja metsästyksen
yhteensovittamiseksi ja vaaratilanteiden ehkäise-
miseksi. Ks. myös Uudenmaan riistanhoitopiirin
lausunto ja vastine. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Ei muutoksia suunnitelmaan. Ks. Uudenmaan
riistanhoitopiirin lausunnon vastine.

- Kunnan Meikonsalossa omistamilla suojelualueilla
noudatetaan rauhoitusmääräyksiä, jotka mahdollis-
tavat metsästyksen ainoastaan Uudenmaan ympä-
ristökeskuksen myöntämällä poikkeusluvalla. Ks.
Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunnon vastine. Ei
muutoksia suunnitelmaan.

- Ks. Suunnistava Uusimaa ry:n lausunnon vastine.

nessaan poistaa.

Museovirasto

Museiverket

- Meikon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma on laaja ja monipuolinen. Kulttuuriympäristön osalta pohja-aineisto on ollut hyvin suppea ja osittain puutteellinen.

- Volsin alueelta tunnetaan neljä muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännettä, kivikautista asuinpaikkaa. Kaikki sijaitsevat Meikon suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä. Niiden perusteella on aihetta olettaa, että myös suunnittelualueelta on löydettävissä ennestään tuntemattomia esihistoriallisia muinaisjäänneksiä.

- Meikon suojelualueen tuntumassa on myös useita keskiaikaisperäisiä kyliä, Vols, Ingels, Kvarnby, Överby, Sjunby ja Engisby. Suunnittelualue on kylien talous- ja vaikutusalueita ja siellä on mahdollisesti erilaisia elinkeinohistoriallisia muinaisjäänneksiä, kuten kalkkipolttoon liittyviä rakenteita. On myös mahdollista, että alueella on kiinteiksi muinaisjäänneksiä laskettavia autiotuneita kylätontteja. Mikäli – kuten näyttää – alueen maakäyttö ei muutu tai vaadi juurikaan rakentamista, eivätkä kohteet ole sinänsä uhanalaisia.

- Suunnitelman tavoitteena on luonnonvarojen vaalimisen ohella suojella "mahdollisuuksien mukaan" sotahistorian kohteita, kuten vuoden 1918 sisällissodan taistelupaikkoja ja Porkkalan 1944-1956 vuokrakauden jäänneksiä. Niitä koskevia tietoja on syytä täydentää hoidon toteuttamisen yhteydessä, kuten suunnitelmassa on esitettykin. Ensimmäisen maailmansodan ja sisällissodan aikaiset kohteet sisältyvät muinaismuistolain (295/1963) piiriin.

- Museovirasto pitää tärkeänä, että hoito- ja käyttösuunnittelussa luonto- ja kulttuuriarvojen suojelu käsitellään kokonaisuutena. Kulttuuri-kohteiden inventointia ja dokumentointia tulee täydentää ja hoidon piiriin valita kohteita, jotka voidaan yhdistää suunniteltuihin retkeilyreitteihin ja varustaa opastetauluin.

Suomen Kiipeilyliitto ry (SKIL)

Finnish climbing association (FCA)

- SKIL pitää erittäin tärkeänä Meikon suojelualueen hoidon ja käytön suunnitelmaa, jolla alueen luontoarvot turvataan ja jolla voidaan ohjata alueiden käyttöä tai suojeltavien luontoarvojen hoitamista. Kiipeilyn harrastajille on tärkeää, että kiipeily on suunnitelmassa edelleen sallittu sille osoitetulla paikalla eli nykyisin käytössä olevalla kiipeilykalliolla. Meikon Kvarnbyn kiipeilykallio on yksi maamme ensimmäisistä kiipeilykäytössä olevista kalliosta, jossa kiivettiin 1980-luvulla maamme ensimmäinen seitsemännen vaikeusasteen reitti.

- Kiipeilyharrastuksen turvallisuuteen ja luontoarvojen turvaamiseen liittyen Opetusministeriön tukemana vuonna 1999 aloitetun Kalliokiipeily 2000 –projektin päämääränä on varustaa kaikki Suomen kiipeilykalliot laskeutumisankkureilla, joiden tarkoituksena on vähentää kiipeilykallioiden kasvillisuuden kulumista sekä lisätä kallioiden turvallisuutta. Lisäksi SKIL tiedottaa jäsenilleen monilla eri tavoilla kiipeilyn rajoituksista.

- SKIL toivoo, että Kvarnbyn kiipeilykallio kokonaisuudessaan, niissä osissa missä aikaisemminkin on kiivetty (SKIL Kalliokiipeily-reitit kirja), säilyy kiipeilykäytössä.

- Luvussa 6.1.2 on esitetty, että kalliossa olevat aiemmin luvatta kiinnitetyt kiinnikkeet poistetaan, koska

- Lisätään lukuun 2.6: Meikonsalon ympäristössä asuttiin jo kivikaudella; Volsin alueelta tunnetaan neljä kivikautista asuinpaikkaa. Meikonsalon tuntumassa on myös useita keskiaikaisperäisiä kyliä, Vols, Ingels, Kvarnby, Överby, Sjunby ja Engisby, joiden vaikutusalueeseen Meikonsalo kuului.

- Lisätään lukuun 5.2.1: Meikonsalon välittömästä läheisyydestä Volsin alueelta tunnetaan neljä kivikautista asuinpaikkaa, jotka on rauhoitettu muinaismuistolailla (295/63) kiinteinä muinaisjäänneksinä: Vols 2 (koordinaatit: 6676300/3356000), Nydal (6675620/3355160), Vols 3 (6676145/3355893) ja Vols 4 (6675983/3355715). On mahdollista, että myös Meikonsalosta on löydettävissä ennestään tuntemattomia esihistoriallisia muinaisjäänneksiä.

- Lisätään lukuun 5.2.2 teksti: Myös sisällissodan aikaiset kohteet, joita Meikonsalosta löytyy mm. Mustjärven rantamilta, kuuluvat muinaismuistolain piiriin.

- Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on todettu, että Meikonsalon kulttuuriperintökohteiden kartoitusta täydennetään mahdollisimman pian. Tavoitteena on lisäksi mm. selvittää kohteet, jotka soveltuvat esittelykohteiksi. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Suunnitelman luvussa 6.1.2 oleva kalliokiipeilyä koskeva osio muutetaan seuraavanlaiseksi: Kallio-kiipeily ja laskeutuminen ovat Meikonsalossa sallittuja ainoastaan Kvarnbyn kiipeilykallio –nimellä tunnetulla kalliolla (Suomen Kiipeilyliitto ry 2003).

Metsähallitus ei vastaa niiden turvallisuudesta. Liima-
ankkurit ja –pultit on asennettu turvallisuutta lisäämään
ja ne täyttävät CE -normit. Yläankkurit säästävät kallion
yläpuolella olevaa maastoa, koska kiipeilijöiden ei tar-
vitse liikkua kalloin päällä eikä kiinnittää köyttä puiden
takaa. Suomessa ja kaikkialla maailmassa vastuu var-
mistusten käytöstä on kiipeilijällä itsellään; hänen tulee
arvioida niiden kunto ja sen perusteella tehdä päätös
että käyttääkö niitä. SKIL:n näkemyksen mukaan
maanomistaja tai muu aluetta hallinnoiva taho ei ole
vastuussa varmistusten kunnosta. SKIL tarjoutuukin
tarkastamaan Kvarnbyn kiipeilykallion varmistukset ja
tarvittaessa uusimaan ne.

- Luvussa 13 kalliokiipeily on esitetty yhtenä turvalli-
suusriskejä aiheuttavana käyttömuotona Meikonsal-
sa. SKIL muistuttaa, että kalliokiipeily on Suomen olois-
sa turvallinen harrastus.

Suomen Suunnistusliitto ry

- Meikon alue on läntisen pääkaupunkiseudun hienoi-
mpia metsäalueita, yhdessä Nuuksion alueiden kanssa.
On erittäin tärkeää säilyttää alue myös suunnistajien
käytössä. Alueen pääosa on ollut toistakymmentä vuot-
ta eräänlaisessa välitilassa, ja sen käyttö suunnistus-
toimintaan on ollut melko vähäistä.
- Hoito- ja käyttösuunnitelman luvun 6.1.2 kohdassa
Kilpailut ja tapahtumat esitetty sääntely ei ole tarpeen
eikä käytännön toiminnan kannalta järkevää, vaan ko-
rajoitukset tulee kokonaisuudessaan poistaa.

Suunnistava Uusimaa ry

- Meikon alue on merkittävin pääkaupunkiseudun länsi-
puolen metsäalue. Sillä on huomattava merkitys alueen
asukkaiden virkistys- ja ulkoilualueena mukaan lukien
suunnistuksen harrastajat. Alue tulee siten säilyttää ko-
käytössä.
- Hoito- ja käyttösuunnitelman luvun 6.1.2 kohdassa
Kilpailut ja tapahtumat esitetty sääntely ei ole kohtuullis-
ta eikä tarpeen, vaan ko. rajoitukset tulee kokonaisu-
udessaan poistaa. Mainittujen kieltojen ja rajoitusten
sijasta alueen käytöstä tulee Ympäristöministeriön
Nuukio-päätöksen (vahvistettu kansallispuiston hoito-
ja käyttösuunnitelma 5.9.2006) mukaisesti sopia Suun-
nistava Uusimaan ja karttaoikeuden omistavien seuro-
jen sekä Metsähallituksen kesken ottaen huomioon
alueen luonne tärkeänä suunnistus- ja muuna ulkoilu- ja
virkistysalueena sekä toisaalta mahdolliset tapahtumis-
ta aiheutuvat luontovaikutukset.
- Suunnistava Uusimaa ilmoittaa haluavansa osallistua
luvussa 6.1.2 mainittujen retkeilyjärjestöjen kanssa
yhteistyössä tehtävien retkeilytapaohjeiden laadintaan.
- Onko Korsolammen – Mustjärven - Volsin uusi polku
tarpeellinen? Sen tekemisellä rikotaan yhtenäinen ja
erämainen metsäalue.

Kiipeilykallio merkitään maastoon. Uusia hakoja ja
muuta kiinteitä varmistuksia ei saa kiinnittää kalli-
oon. Kalliossa olevat aiemmin luvatta kiinnitetty
yläankkurit (ylimmät varmistukset) saavat jäädä
kallioon, mutta Metsähallitus ei vastaa niiden eikä
mahdollisten muiden kiinnikkeiden turvallisuudesta.
Kalliokiipeily ja laskeutuminen tapahtuu omalla
vastuulla. Vastuunrajoitukset osoitetaan kiipeilypai-
kan läheisyyteen laitettavassa opastustaulussa.
Suomen Kiipeilyliitto ry (SKIL) tarkistaa Kvarnbyn
kiipeilykallion kiinteät varmistukset ja uusii ne tarvit-
taessa. SKIL raportoi tarkistuskäynnistä Metsähalli-
tukselle. Kiipeilyn harrastajat ilmoittavat välittömästi
SKIL:oon, jos varmistuksissa havaitaan jotain muu-
toksia. Myös muut Kvarnbyn kiipeilykalliossa olevat
varmistukset saavat jäädä kallioon, jos Kiipeilyliitto
sitoutuu tehtävän sopimuksen mukaisesti tarkas-
tamaan vuosittain niiden kunnon.

- Kalliokiipeily poistetaan retkeilyn turvallisuusris-
keistä kertovasta kappaleesta

- Ks. Suunnistava Uusimaa ry:n lausunnon vastine.

- Kilpailuihin ja tapahtumiin liittyvä sääntely on
todettu tarpeelliseksi ja toimivaksi Nuuksion kansal-
lispuistossa. Meikonsalon säännökset ovat hyvin
samankaltaiset kuin voimassa olevassa Nuuksion
kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Ks.
myös Partiolaisten lausunnon vastine. Ei muutoksia
suunnitelmaan.

- Lisätään suunnitelmaan: ...laaditaan yhteistyössä
retkeily-, suunnistus- ym. järjestöjen kanssa.

- Korsolammen – Mustjärven - Volsin polun kautta
on mahdollista muodostaa yhteys Meikonsalosta
Volsin luontopolulle ja sitä kautta koilliseen kohti
Nuuksiota, mikä on Uudenmaan maakuntakaavas-
sa esitetyn polkulinjauksen mukainen. Hoito- ja
käyttösuunnitelmassa esitetty reittilinjaus kulkee
osittain olemassa olevia polkuja pitkin. Ei muutok-
sia suunnitelmaan.

Suomen luonnonsuojeluliitto

- Yleisesti ottaen suunnitelma ja sen valmisteluprosessi oli hyvä. Ympäristöjärjestöjä ei kuitenkaan kutsuttu mukaan hirvenmetsästystä käsitelleeseen työryhmään, mikä on väärin.
- Natura-alueelta on arvioitu löytyvän boreaalisia luonnonmetsiä noin 276 ha. Määrä on todellisuudessa selvästi korkeampi. Luontotyyppien kriteerit puuston luonnontilaisuuden, iän tai edustavan lajiston puolesta täyttäviä metsiä löytyy arvioitua enemmän ainakin valtion omistamalta Meikon suojelualueelta sekä Meikojärven länsilounaisrannalta.
- Meikonsalon alueelta löytyy lajistollisesti edustavia mänty- ja kuusivaltaisia metsiä sekä luonnontilaisia kalliometsiä enemmän kuin yhdeltäkään toiselta Uudenmaan Natura-alueelta Nuuksion jälkeen. Nämä alueet ovat myös lajistoltaan alueen sijaintiin nähden yllättävän edustavia. Alueen suojelutarvoin tulisi lisätä seuraavaa: "Huomattava määrä puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia vanhoja kangas- ja kalliometsiä"
- Suunnitelmassa todetaan, ettei uusia linnunpönttöjä sijoiteta alueelle muuta kuin poikkeustapauksessa. Olemassa olevien pönttöjen kohtaloon suunnitelmassa ei oteta kantaa. Pönttöjen poistaminen olisi väärä ratkaisu, koska ne lieventävät kololintujen asuntopulaa.
- Lintukuvaajien mahdollisesti käyttämistä piilokokuista pitäisi sopia pelisäännöt.
- Metsästysvuokrasopimukset tulee irtisanoa mahdollisimman pian. Metsästys ei kuulu luonnonsuojelualueelle.
- Hakkuut pitää kieltää myös kuntien mailla.
- Pitäisi huolehtia että ekologiset käytävät säilyvät sekä etelään kohti Porkkalanniemeä että pohjoiseen Nuuksion suuntaan.
- Suomen luonnonsuojeluliitto toivoo ympäristöhallinnon priorisoivan Meikonsalon yhtenä Uudenmaan tärkeimmistä luonnonsuojelun kehittämisalueista myös METSO II toiminnassa.
- Grenomossenin suon pohjois- ja luoteisreunan kohdalla Natura-alueen raja-alue on epäonnistuneesti vedetty seuraamaan avosuon reunaa. Suon maisemallisesti arvokas erämainen reunametsä on jäänyt Natura-alueen ulkopuolelle. Reunametsiä pitäisi joko liittää Natura-alueeseen tai metsä pitäisi suojella erillisenä suojelualueena (esimerkiksi Metson avulla).

Uudenmaan riistanhoitopiiri

- Uudenmaan riistanhoitopiiri pitää hyvänä, että Meikon

- Hirvenmetsästystä käsitelleen työryhmän kutsui koolle Uudenmaan riistanhoitopiiri, joten huomautus tulee osoittaa sinne. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Hoito- ja käyttösuunnitelman Natura-luontotyyppien pinta-alatiedot perustuvat vuosina 2004-2007 tehtyihin luontotyyppi-inventointeihin. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Lisätään lukuun 2.10: Metsien luonnontila. Meikonsalon alueella on huomattava määrä puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia vanhoja kangas- ja kalliometsiä.

- Lisätään lukuun 5.1.2, että olemassa olevia linnunpönttöjä ei tarvitse poistaa.

- Luontokuvaukseen tarkoitettujen piilokokujujen käyttö ei ole sallittu Meikonsalossa. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Vastine: Ks. Uudenmaan riistanhoitopiirin lausunto ja vastine.

- Meikon – Lapträskin Natura 2000-alueeseen kuuluu kunnista ainoastaan Kirkkonummen kunnan omistamia maita. Ne on rauhoitettu yksityisinä suojelualueina, joten niiden metsien käytössä noudatetaan rauhoitusmääräyksiä. Ne ovat myös osa Meikonsalaa, jossa Kirkkonummen kunta sitoutuu noudattamaan tämän hoito- ja käyttösuunnitelman periaatteita myös metsänhoitoa koskevissa asioissa. Hoitotoimien tulee noudattaa Meikonsalon ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelmaa ja tämän pohjalta laadittuja yksityiskohtaisempia suunnitelmia, joilla pyritään luontoarvojen palauttamiseen tai lisäämiseen. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Lisätään lukuun 10: Kaavoituksessa tulee huomioida, että ekologiset käytävät säilyvät etelään kohti Porkkalanniemeä ja pohjoiseen Nuuksion suuntaan.
- Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Lisätään lukuun 10: Grenomossenin suon pohjois- ja luoteisreunalla Natura-alueen raja-alue seuraa avosuon reunaa. Pitäisi selvittää mahdollisuutta säilyttää myös suon maisemallisesti ja ekologisesti arvokas erämainen reunametsä.

suojelualueiden hoitoa ja käyttöä on suunniteltu. Uudenmaan riistanhoitopiiri pitää kuitenkin monia suunnitelmassa esitettyjä metsästystä koskevia linjauksia ja mainintoja virheellisinä tai epätarkoituksenmukaisina.

- Uudenmaan riistanhoitopiirin, Metsähallituksen ja paikallisten metsästäjien yhteistyönä laatimasta toimenpidesuunnitelmasta (Liite 2) olisi voinut hoito- ja käyttösuunnitelmassa esittää myös vaihtoehtoon B.

- Em. suunnitelma tulisi mainita johdannossa.

- Luvussa 2.7.1 tulisi mainita, että alueella harjoitetaan hirvieläinten metsästystä luonnonsuojelulain 71 §:n ja perustamisasetuksen 4 § perusteella. Toisin kuin hoito- ja käyttösuunnitelman tässä kappaleessa, itse asetuksessa, tai asetuksen antamista koskevassa muistiossa, ei anneta kuvaa, että asetuksen nojalla tapahtuva metsästys olisi välivaihe ennen totaalista metsästyskieltoa. Kappaleessa esitetty väite, että määräaikaista vuokrasopimuksia ei ole nykyisten asetusten voimassa ollessa mahdollista uusina, on virheellinen ja tulee poistaa.

- Kappaleessa 2.9 mainitaan, että metsästys tulee vähentämään valtion omistamilla alueilla. Tällaista arviota ei tulisi antaa ilman perusteluja. On hyvin todennäköistä, että ainakin vieraspetojen osalta metsästys lisääntyy.

- Luvussa 2.9 mainitaan, että valkohäntäpeuran haitallisia vaikutuksia luontoarvojen suojelulle ei ole todettu. Maininta pitää poistaa, koska valkohäntäpeuran vaikutuksia ei ole edes pyritty havaitsemaan tai etsimään.

- Alueen hoidon ja käytön keskeisissä periaatteissa (luku 3) ja tavoitteissa tulisi mainita että "Hirvieläinten ja vieraslajien kantoja säädelään tarkoituksenmukaisesti laaditun toimenpidesuunnitelman (liite 2) ja rauhoitusmääräysten linjausten mukaisesti."

- Eläinten keinoruokintaa koskevaa kohtaa (luku 5.1.2), olisi syytä tarkentaa. Vieraslajien ja hirvieläinten tehokas vähentäminen saattaa edellyttää eläinten houkuttelua ravinnolla pyyntitarkoituksessa. Tällainen houkuttelu, joka ei lisää eläinten määrää tai lisääntymismenestystä alueella tulisi olla tarvittaessa mahdollista.

- Luvussa 6.1.3 olisi hyvä mainita, että Hakinkierrosta voidaan marras-joulukuussa käyttää myös hirvieläinten metsästyksen yhteydessä tapahtuvaan liikkumiseen, joka voi tapahtua myös autolla. Käynnissä olevasta hirvieläinten metsästyksestä ilmoitetaan reitin alussa olevalla opastuspaikalla. Myös luvussa 6.3 voisi olla tarpeen mainita, että opaspaikalla kerrotaan alueen eläinkantojen säätelyn toimintamalleista ja käynnissä olevasta metsästyksestä.

- Mainittu suunnitelma lisätään johdantoon.

- Alueella harjoitetaan metsästystä olemassa olevien sopimusten perusteella. Asetuksen rauhoitusmääräykset viittaavat suoraan luonnonsuojelulain (1996/1096) rauhoitusmääräyksiin, jotka yksiselitteisesti kieltävät eläinten tappamisen. Juridisesti määräaikaista sopimuksia ei siis voi uusina, sillä tällöin annettaisiin metsästysoikeus alueelle, jossa rauhoitusmääräykset sen kieltävät. Suunnitelmassa on maininta luonnonsuojelulain 71 §:n ja perustamisasetuksen 4 § perusteella voimassa olevista metsästysvuokrasopimuksista (Luku 2.7.1). Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Arvio metsästyskäytön vähenemisestä perustuu siihen, ettei määräaikaista metsästysvuokrasopimuksia ole mahdollista uusina asetuksen (2006/1382) mukaisilla alueilla. On mahdollista, että vieraspetojen metsästys alueella lisääntyy, mutta tämä toiminta ei ole metsästystä vaan luonnonsuojelulain 15 § mukaista pyyntiä. Alueella on kuitenkin voimassa hirven ajoon oikeuttava toistaiseksi voimassaoleva sopimus, joka takaa sen, että rajoitettu metsästyskäyttö tulee alueella jatkumaan. Lisätään suunnitelmaan: Valtion omistamilla alueilla perinteinen metsästyskäyttö tulee todennäköisesti vähentämään.

- Lisätään suunnitelmaan: Valkohäntäpeuran vaikutuksia alueen luontoarvoihin ei ole tutkittu.

- Alueen rauhoitusmääräykset kieltävät alueella eläinten tappamisen. Metsästystä ei täten voi pitää alueen keskeisenä käyttömuotona. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Metsähallituksen hoidon ja käytön periaatteet (Dnro. 2545/623/2007) määrittelee riistan ruokinnan toimeksi jota pidä suorittaa perustetuilla suojelualueilla. Houkutteluun käytettävää ruokintaa voidaan tehdä alueilla, joilla on riistanhoitoon oikeuttavia voimassaolevia metsästysvuokrasopimuksia. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Suunnitelman (liite nro.2) mukaisille passituspaikoille siirtyminen voidaan suorittaa mainittua reittiä hyväksi käyttäen. Hirvieläinten metsästyksestä tulee mainita opastustaululla, kun aluetta käytetään kyseiseen tarkoitukseen. Lisätään suunnitelmaan lukuun 6.1.3: Reitin metsätieosuutta voidaan käyttää myös toimenpidesuunnitelman (liite 2) mukaisessa hirvieläinten metsästyksessä välttämättömään liikkumiseen.

- Lisätään suunnitelman lukuun 12: Meikonsalon alueella on voimassa olevia hirvieläinten metsästyssopimuksia. Dorgarnin ja Marthastuganin paikoitusalueiden opastustauluilla ilmoitetaan käynnissä

- Luvussa 8.3 toistetaan luvussa 2.7.1 esitetty virheellinen tulkinta asetuksesta (1382/2006). Siitä saa virheellisesti kuvan, että luonnonsuojelualueen perustamisasetuksen tarkoitus olisi ollut metsästyksen estäminen alueella. Kohdasta tulisi ilmetä, että valtion omistamalla Meikon luonnonsuojelualueella harjoitetaan hirvieläinten metsästystä luonnonsuojelulain 71 §:n ja perustamisasetuksen 4 § perusteella. Lisäksi tulee mainita, että asetuksen mukaisella alueelle laadittiin hoito- ja käyttösuunnitelmatyöhön liittyen erillinen toimenpidesuunnitelma, jonka tarkoituksena **on** sovittaa yhteen alueen metsästyskäyttö ja alueen muu käyttö (Liite 2.). Mikäli maininta luonnonsuojelulain 15 § tulkinnasta hirvieläinten metsästykseen liittyen nähdään tarpeelliseksi, tulisi kohdassa kertoa, että: "Luonnonsuojelulain 15 § **vallitseva tulkinta** ei mahdollista hirvieläinten metsästystä asetuksen mukaisella Meikon suojelualueella hirvieläinten alueen ulkopuolelle aiheuttamien vaikutusten perusteella.". 15 § tulkintaa ja luonnonsuojelulain muutosta silmällä pitäen 15 § koskevat maininnat olisi mielekkäintä korvata yleisluontoisemmalla maininnalla, josta ilmenee, että Metsähallitus voi tarvittaessa myöntää poikkeuksia alueen rauhoitusmääräyksistä kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön ja asetusten määrittelemissä rajoissa. Poikkeukset voivat koskea esimerkiksi vieraslajien tai hirvieläinten metsästystä.

- Luvussa 8.7 on puhuttu koirien irtipidosta. Kohta tulisi korjata esimerkiksi seuraavanlaiseksi: Koirien irtipito on Meikonsalossa kielletty. Hirven tai valkohäntäpeuran metsästyksessä koiria voidaan kuitenkin pitää irti.

- Maininta (Luku 10), että hirviä alueelle vuodenvaihteesta lähtien talvehtimaan, on virheellinen. Hirviä saapuu jo aikaisemmin, saapumisen painotus vaihtelee vuosittain. Yleensä hirvien runsaampi saapuminen alkaa lokakuun lopulla tai marraskuussa. Hirviaitojen rakentamista valtatielle 51 kannattaa selvittää. Se pitää pystyä toteuttamaan niin, että eläimet pystyvät ylittämään tai alittamaan valtatie 51 turvallisesti.

- Hoito- ja käyttösuunnitelmassa luvuissa 2.7.1 ja 8.3 esitetty maininta siitä, että metsästys on kielletty Kirkkonummen kunnan suojelualueilla sekä luvun 2.9 maininta, tulee muuttaa esim. seuraavanlaiseksi: "Metsästyksessä Kirkkonummen kunnan alueilla päätetään tapauskohtaisesti alueiden rauhoitusmääräysten ja voimassa olevien säännösten perusteella. Uudenmaan ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa lupia poiketa alueiden rauhoitusmääräyksistä voimassa olevien säännösten määrittelemissä rajoissa. Poikkeukset voivat koskea esim. vierasperäisten tai muutoin haitallisesti runsastuneiden lajien vähentämistä alueella. Metsästys on mahdollista niillä Kirkkonummen kunnan omistamilla alueilla, joilla on voimassa luonnonsuojelulain 71 § tarkoittamia metsästystä koskevia oikeuksia."

- Kirkkonummen kunnanvaltuuston [kunnanhallituksen] 15.9.2008 tekemään päätökseen viitaten esitetään, että lukuihin 2.7.1, 2.9, 8.3 ja 12 lisätään maininta, että myös Kirkkonummen kunnan omistamilla luonnonsuojelualueilla on voimassa olevia metsästysoikeuksia.

olevasta hirvieläinten metsästyksestä. Ilmoitusten tulee olla opastustauluilla ainoastaan silloin, kun alueella metsästetään.

- Metsähallitus soveltaa lupaharkinnassaan aina kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Asetuksen 1382/2006 tulkinta on yksiselitteisesti metsästyksen kieltävä, vaikka asetuksen taustamuistiossa kohdassa 2. Rauhoitusmääräykset mainitaankin lause "Mitään muutosta Meikon alueen olevaan metsästyskäyttöön ei esityksestä siten aiheudu". Taustamuistion kyseinen lause viittaa tilanteeseen, joka seuraa niitä välittömiä vaikutuksia, joita asetuksen antamisella on saatettu voimaan. Asetuksessa ei ole otettu huomioon määräaikaisten metsästysvuokrasopimusten päättymisestä seuraavia vaikutuksia. Samassa taustamuistiossa on kuitenkin mainittu myös luonnonsuojelulain osauudistuksen jälkeisestä mahdollisuudesta tarkastella uudelleen, tarvittaessa asetusta muuttamalla, muiden luonnonsuojelualueiden käyttörajoituksia. Tämän voidaan olettaa koskevan myös Meikon suunnittelema aluetta. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei kuitenkaan voida ennakoida tulevaa lainsäädäntöä, vaan toimitaan olemassa olevan lainsäädännön antamissa rajoissa. Muutetaan suunnitelman kohtaan 8.3: ...jonka tarkoituksena **on** sovittaa yhteen alueen metsästyskäyttö ja alueen muu käyttö (Liite 2.)

- Myös pysäyttävää koiraa on mahdollista käyttää Meikossa tapahtuvassa hirvieläinten metsästyksessä. Lisätään suunnitelmaan lukuun 8.7: Hirven tai valkohäntäpeuran metsästyksessä koiria voidaan kuitenkin pitää irti.

- Hoito ja käyttösuunnitelman puitteissa ei voida ottaa kantaa siihen miten mahdollinen hirviaita tullaan toteuttamaan. Korjataan suunnitelmaan lukuun 10: ... etelästä marraskuun alusta lähtien talvehtimaan. Hirvien vaellusajankohdan painotus vaihtelee vuosittain.

- Kirkkonummen kunnan omistamilla alueilla noudatetaan rauhoitusmääräyksiä metsästyksen osalta. Lisätään suunnitelmaan (Luku 8.3) seuraava kappale: Metsästys on mahdollista Kirkkonummen kunnan suojelualueilla tapauskohtaisesti soveltuville alueilla kunnan antaessa metsästysoikeuden ja Uudenmaan ympäristökeskuksen myöntäessä luvan rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen. Poikkeukset voivat koskea esim. vierasperäisten tai muutoin haitallisesti runsastuneiden lajien vähentämistä alueella.

Uudenmaan Partioipiiri ry

- Hoito- ja käyttösuunnitelma on yksityiskohtainen ja hyvä. Partiolaisten näkökulmasta tulee kuitenkin kiinnittää huomiota telttailupaikkojen radikaaliin vähenemiseen. Korsolammin rantaan rakennettava ainoa telttailupaikka ei yksinään riitä telttaileville retkeilijöille, joihin myös partiolaiset kuuluvat. Suunniteltu telttailupaikka ei myös palvele partiolaisia, jotka haluavat opetella monipuolista luonnossa liikkumista myös sellaisissa paikoissa, joihin ei ole polkuja tai teitä. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan pitäisi lisätä telttailupaikkoja myös astetta kokeneempien retkeilijöiden käyttöön virkistysvyöhykkeen reuna-alueille.

- Ryhmien kokoa koskevat määrälliset rajoitukset eivät ole perusteltuja.

- Mahdollisen lupamenettelyn helppouteen, käytettävyyteen ja lyhyisiin käsittelyaikoihin kannattaa kiinnittää huomiota.

- Suunnitelmaan lisätään uusi leiriytymistyyppi, ns. kehrääjänpesä. Kehrääjänpesiä on kokeiltu Nuuksion kansallispuistossa muutaman vuoden. Suunnitelmaan lisätään teksti (Luku 6.1.3): Vitträsk-lammen lähelle merkitään maastoon kokeneille retkeilijöille soveltuva vaatimaton telttailupaikka, ns. kehrääjänpesä, joka on vastaavanlainen kuin Nuuksion kansallispuistossa. Kehrääjänpesään kuuluu vain tasaista telttailutilaa ja opastustaulu, jossa selitetään leiriytymisen säännöt, sallittu alue sekä jätteiden käsittely ja lajittelu. Tulenteko on kielletty, joten ruoka valmistetaan keittimellä. Jätehuoltoa ei ole. Paikalle ei johda viitoitettua polkua.

- Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on päädytty siihen ratkaisuun, että yli 50 osanottajan tapahtumiin tai maastokilpailuihin tarvitaan lupa. Lupamenettelyn avulla varmistetaan mm, ettei tapahtumia järjestetä päällekkäin tai lintujen pesimäaikaan tai alueilla joilla on herkästi kuluva kasvillisuutta tai arvokasta lajistoa. Yli 300 osanottajan kilpailuihin tai maastotapahtumiin annetaan lupa vain poikkeustapauksissa, koska Meikonsalon luontoarvot (luonnonrauha, herkästi kuluva maasto ja suojelua kaipaava lajisto) eivät kestä suurten tapahtumien aiheuttamaa häiriötä. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Lupamenettelyn sujuvuus huomioidaan myöhemmin laadittavassa Metsähallituksen ja Kirkkonummen kunnan välisessä yhteistyösopimuksessa (Luku 14). Mikäli suunnistus- ym. maastokilpailujen järjestäminen on yksityisen suojelualueen rauhoitusmääräyksissä kielletty, poikkeuslupan maastokilpailujen järjestämiseen voi myöntää vain Uudenmaan ympäristökeskus. Ei muutoksia suunnitelmaan.

Peter Pihlström

- Hoito- ja käyttösuunnitelma edellyttää, että alueen virkistyskäyttö kasvaa suuresti. Luonnonsuojelullisten näkökohtien takia käyttöä tulisi pyrkiä vähentämään. Alueella on hyvin paljon kulumisen ja ilkivallan merkkejä. Kesäisin Meiko-järven rannat palvelevat roskaväen rellestämisen ja juhlintapaikkoina.

- Suunnitelmassa kaavoitettu valvonta, tai lähinnä sen puuttuminen, on huolestuttava. Vähintään kesäviikonloppuisin tulisi alueella olla poliisin oikeudet omaava ja mielellään aseistettu vartija. Pääsyä alueelle tulisi liikenneratkaisujen avulla hankaloittaa.

- Metsästys on Kirkkonummella ja Siuntiossa perinteinen harrastus, jolle tulisi säilyä edellytykset. Vilkas rakentaminen ja erämaiden häviäminen luo paineita Meikon kaltaisen alueen metsästyskäytölle. Alueen ainutlaatuisuuden ja suhteellisen suuren koon takia olisi kuitenkin harvinaisten ja arkojen lajien kuten esim. ilveksen tarpeet ja viihtyminen otettava huomioon rajoittamalla metsästystä alueella.

- Hoito- ja käyttösuunnitelman avulla virkistyskäyttö ohjataan tietyille alueille, jonne myös retkeilyn palveluvarustus keskitetään. Näin voimakkaain virkistyskäyttö mahdollisine haittoineen todennäköisesti ohjautuu suppeammalle alueelle kuin aiemmin. Myös valvonnan, opastuksen ja tiedottamisen avulla voidaan vähentää haittoja. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Meikonsalon valvonta tulee suunnitelman toteutumisen myötä lisääntymään (luku 13). Luontovalvojan palkkaamista Meikonsaloon kesäviikonlopuiksi selvitetään. Alueelle on asetettu puomeja estämään maastoliikennettä ja niillä on myös suljettu metsäteitä. Ei muutoksia suunnitelmaan.

- Ilvestä ei saa metsästää Meikonsalossa. Ilveksen ravintonaan suosimia valkohäntäpeuroja saa metsästää, mutta niitä riittää metsästyksessä huolimatta ilvesten ravinnoksi. Lisäksi Meikonsalossa ei juuri metsästetä jäniksiä eikä metsäkauriita, jotka monilla alueilla muodostavat ilveksen pääravinnon. Koska ilveksen elinpiiri on hyvin suuri, on ilveksen viihtyminen alueella turvattu ennen kaikkea niin, ettei sitä metsästettäisi muissakaan Meiko – Lapptärskin Natura-alueen osissa, eikä sen ympäristössä (luku 10). On myös huomattava, että ilves omalta osaltaan pienentää peura- ja kauriskantoja ja

näin myös niiden aiheuttamia liikenneonnettomuuksia ja muita vahinkoja. Ei muutoksia suunnitelmaan.

Sami Karjalainen

- Koirienpito on nykyisellään Meikon alueella holtitonta. Monet koiranomistajat tulkitsevat irtipitokiellon, että riittää, että koira on lähistöllä, kuuloetäisyydellä. Hoito- ja käyttösuunnitelman koirien irtipitoa koskeva sanamuoto tulisi muuttaa muotoon "Koirat tulee pitää kytkettynä alueella..." Koiria koskevat säännöt on syytä kirjata selkokielisesti kaikkiin opastustauluihin.
- Suunnitelmassa esitettyyn Meikon rantaan rakennettavaan huoltotiehen liittyy riskejä. Koska puomit voidaan rikkoo, pahimmassa tapauksessa Meikon rantaan voi tulla joukkotapahtumia tai mönkijäsafareita.
- Suunnitelmasta puuttuu Kirkkonummen kunnan ympäristösuojelumääräysten mukainen eläinten uittamis- ja pesemiskielto talousvedenottoon käytettävissä järvissä. Tämä on syytä kirjata selkokielisesti myös kaikkiin opastustauluihin.

- Lausemuoto muutetaan suunnitelmaan esitetyn mukaisesti. Lisäksi kohtaan valvonta (luku 13) lisätään teksti: *Kaikkiin alueen opastustauluihin laitetaan teksti: Koirat tulee pitää kytkettyinä Meikonsalossa.*

- Huoltotie on tarkoitettu vain huoltoajoneuvojen käyttöön. Tiestä tehdään niin vaatimaton, ettei sitä pitkin pääse ajamaan autoilla. Rikotut puomit korjataan mahdollisimman pian. Ei muutoksia suunnitelmaan.
 - Kirjataan suunnitelmaan: Eläinten uittaminen ja peseminen on kielletty Meiko-järvestä (Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojelumääräykset, 11 §). Lisäksi kohtaan valvonta (luku 13) lisätään teksti: *[Kaikkiin alueen opastustauluihin laitetaan teksti: Koirat tulee pitää kytkettyinä Meikonsalossa.] Eläinten uittaminen on kielletty Meiko-järvestä.*
-

Pirjo-Leena Forsström

- Todella hienoa, että suunnitelma on tehty. Hyvä on myös, että suunnitelman päätarkoitus on turvata alueen luonnonrauha ja luonnonarvojen säilyminen virkistyskäytöstä huolimatta.
- Olisiko mahdollista korvata Marthastuganille ja Volsiin suunnitellut parkkipaikat laajentamalla tai sopimalla olemassa olevien parkkipaikkojen yhteiskäytöstä Volsin koululla, vanhainkodilla, Mariefredissä tai Bygdebossa?
- Toivottavasti Volsin polku ei ole massiivinen maastossa, eikä tuo suurta liikkujapainetta metsiin. Olisi hyvä miettiä eläimille (hirvet, valkohäntäkauriit, metsäkauriit) vihertie alueelta pakenemiseen käyttäjämäärien kasvassa.
- Miten varmistetaan, ettei nyt alueella toimiva vapaa koirien juoksutuspolitiikka lisääny?
- Voiko Meikonsalon alueen upeaa arvoa hiljaisena alueena koettaa säilyttää hyvien retkeilytapojen ohjeina?
- Erityisesti toivoisin, että suunnitelmassa nousisi vielä voimakkaammin esille luonto sinänsä, arvona jolle tulisi antaa tilaa. Kaikkein ei tarvitse tehdä ihmiselle kivettyjä polkuja, vaan antaa edes jossain tilaa eläimille pääkaupunkiseudun kasvun puristuksessa. Toivottavasti Meikonsalon ja lähiseudun suunnitelma antaa tämän yhteis- ja rinnakkaiselon mahdollisuuden luonnon ääntä kuunnellen. Ihminen pitää kyllä puolensa – kuka pitää luonnon puolta.

- Dorgarnin paikoitusalue on Meikonsalon pääpaikoitusalue. Sen sijaan Mariefredin ja Volsin paikoitusalueet on suunniteltu pieniksi, vain muutaman auton paikoitusalueiksi. Jos paikoitusalueiden tarve myöhemmin lisääntyy Volsin suunnalla, tullaan muidenkin paikoitusalueiden käyttöönottoa selvittämään. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Vaikka kävijämäärät jonkin verran kasvaisivatkin, käyttö keskittyy vain tietyille alueille ja on sesonkiluonteista. Hyvin suuri osa retkeilijöistä pysyy polulla. Eläimille jää turvapaikoiksi suuria ja rauhallisia metsäalueita, eikä niiden tarvitse paeta Meikonsalosta. Ei muutoksia suunnitelmaan.
- Koirien luvattomaan irtipitoon kiinnitetään erityistä huomiota ja sitä pyritään vähentämään opastuksen, valvonnan ja neuvonnan avulla (Ks. Sami Karjalaisen vastine).
- Myöhemmin laadittavissa hyvien retkeilytapojen ohjeissa (luku 6.1.2) tullaan kiinnittämään huomiota myös hiljaisuuden kunnioittamiseen. Ei muutoksia suunnitelmaan.

Vuonna 2007 ilmestyneet Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Lista löytyy osoitteesta:

T:\luonnonsuojelu\VIESTINTÄ\julkaisusarjat A, B ja C\JULKAISUT\Julkaisulistat

Sarja A

No xx

Sarja B

No xx

Sarja C

No xx

ISSN 1796-2943
ISBN 952- (nidottu)
ISBN 952- (pdf)

Julkaisua voi tilata osoitteella:

Metsähallitus
Asiakaspalvelut
PL 36
99801 IVALO
natureinfo@metsa.fi
www.metsa.fi

Puhelin: 0205 64 7702

Julkaisu on luettavissa osoitteessa:

www.metsa.fi/hks